

ΛΟΥΓΚΟΥΣΤΙΝ ΣΟΥΧΥ

Οι μάχες του Μάη του 1937
στην επαναστατημένη Βαρκελώνη

Ομάδα για την Αλληλεγγύη και την Αυτονομία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Άρδην

Ο Λουγκουστίν Σούχου είναι Γερμανός αναρχοσυνδικαλιστής και ένας από τους ιδρυτές της αναρχοσυνδικαλιστικής "Διεθνούς Ένωσης Εργαζομένων", που ιδρύθηκε το 1922 στο Βερολίνο και στην οποία συμμετείχε και η CNT. Κατά τη διάρκεια των γεγονότων του Μάη του 1937 βρισκόταν στην Βαρκελώνη. Στα ελληνικά έχει κυκλοφορήσει το βιβλίο του "Κολλεκτιβισμός και Αυτοδιαχείριση στην Ισπανία 1936-1939" (Πρώτη έκδοση από τις εκδόσεις "Επίκουρος", το 1975· δεύτερη έκδοση από τις εκδόσεις "Ελεύθερος Τύπος", το 1991). Επίσης, έχουν μεταφρασθεί αποσπάσματα από το βιβλίο του "Νύχτα πάνω από την Ισπανία" (1957), που περιλαμβάνονται στο βιβλίο του Σαρ Ντόλγκοφ "Αναρχικές Κολλεκτίβες. Η Εργατική Αυτοδιεύθυνση στην Ισπανική Επανάσταση", εκδόσεις "Διεθνής Βιβλιοθήκη".

Ο πίνακας του εξωφύλλου ζωγραφίστηκε το 1948 από τον σουρρεαλιστή ζωγράφο Ραούλ Μισό.

ISBN 960 - 7575 - 05 - 9

ΑΟΥΓΚΟΥΣΤΙΝ ΣΟΥΧΥ

Οι μάχες του Μάη του 1937 στην
επαναστατημένη Βαρκελώνη

Μετάφραση

Νίκος Παπαδόπουλος

Επιμέλεια μετάφρασης

και Σημειώσεις

Γιάννης Καρύτσας

Η παρούσα ελληνική έκδοση του κειμένου του Σούχυ καθώς και το κείμενο της Γκόλντμαν, που ακολουθεί ως παράρτημα, μεταφράστηκαν από την αγγλική έκδοση του 1987 των εκδόσεων "FREEDOM PRESS" με τον τίτλο "THE MAY DAYS. BARCELONA 1937".

ISBN 960 - 7575 - 05 - 9

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι μάχες του Μάη

Το κείμενο του Αουγκουστίν Σούχου είναι μια σπάνια λεπτομερειακή αφήγηση των μαχών της Βαρκελώνης του 1937. Για τη συγγραφή του κειμένου ο Σούχου στηρίχθηκε σε μαρτυρίες συναγωνιστών του και στο ημερολόγιό του, όπου κατέγραφε λεπτό προς λεπτό τις μάχες ως αυτόπτης μάρτυρας. Απ' ό,τι μπορούσε να θυμηθεί πριν το θάνατό του ο συγγραφέας, το κείμενο δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά τον Ιούνιο του 1937 ως τετρασέλιδο παράρτημα στην αναρχική εφημερίδα "Ισπανία και Κόσμος"¹ και επανακυκλοφόρησε από το Τμήμα Προπαγάνδας της CNT - FAI της Βαρκελώνης στην Αγγλική, Γαλλική και Ισπανική γλώσσα με τη μορφή μπροσούρας.

Η σύγχρονη ιστοριογραφία στο σύνολό της κινείται υπό το βάρος της τεράστιας προπαγάνδας του φιλοσοβιετικού κόσμου της Δύσης, που επί τόσες δεκαετίες

απέκρυπτε ή διαστρέβλωνε τα γεγονότα του Μάη του 1937, προβάλλοντάς τα σαν κάτι ασήμαντο μέσα στην ιστορία του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου. Οι μάχες του Μάη, όμως, είναι μια πολύ σημαντική ιστορική φάση, διότι από τη μια μεριά στάθηκαν τα πιο καθοριστικά γεγονότα για την τύχη της κοινωνικής επανάστασης στην Ισπανία του 1936, ενώ από την άλλη μας δείχνουν την κατάρρευση στην οποία οδηγείται ένα επαναστατικό κίνημα που έχει καταληφθεί από τη λογική του Κράτους, μια λογική που εκφράστηκε κυρίως μέσα από τις πρακτικές των κομμουνιστών, αλλά και των αναρχικών, οι ιδέες των οποίων αποτέλεσαν σημείο εκκίνησης για την κοινωνική επανάσταση.

Οι μάχες του Μάη του 1937 ήταν προϊόν της συνεχούς μακρόχρονης προσπάθειας των κομμουνιστών για να χειραγωγήσουν το κίνημα και να επιβάλλουν τον ολοκληρωτισμό. Όλα ξεκίνησαν όταν στον Ισπανικό Εμφύλιο Πόλεμο η Ρωσική γραφειοκρατία θέλησε να παρέμβει άμεσα για να εντάξει την Ισπανία στο δίκτυο εξουσίας της. Απαραίτητος όρος για να το πετύχει αυτό ήταν η καταστολή του Ισπανικού επαναστατικού κινήματος και έτσι οι Ισπανοί κομμουνιστές υπό τις εντολές των σταλινικών πρακτόρων ανέλαβαν να πραγματοποιήσουν αυτόν το στόχο. Οι προσπάθειες τους για την καταστολή του επαναστατικού κινήματος είχαν ξεκινήσει από το καλοκαίρι του 1936 και το πρώτο αποφασιστικό βήμα για την ισχυροποίησή τους έγινε όταν η Ρωσική γραφειοκρατία, με αντάλλαγμα τα αποθέματα χρυσού της Ισπανίας, έστειλε όπλα, τα οποία υποτίθεται

ότι θα εξοπλίζαν το αντιφασιστικό μέτωπο. Τα όπλα αυτά, όμως, με τη μεσολάβηση της Κεντρικής Κυβέρνησης που διαπραγματεύτηκε την ανταλλαγή αυτή και ελεγχόταν από το PSUC (την οργάνωση στην οποία ενοποιούνταν τα αντεπαναστατικά σχέδια των Κομμουνιστών και των Σοσιαλιστών) κατέληξαν μόνο στα χέρια των μελών του και των ειδικών πρακτόρων του Στάλιν. Τα Ρωσικά όπλα είχαν προορισμό αυτές αποκλειστικά τις δυνάμεις, διαφορετικά – όπως γράφει ο Μπούκτιν – “θα είχαν αφεθεί να πέσουν στα χέρια του Φράνκο, αν οι κομμουνιστές και οι σύμμαχοί τους υποψιάζονταν πως θα μπορούσαν να καταλήξουν στα χέρια των αναρχοσυνδικαλιστών. Θα αναφερθούμε μόνο σ’ ένα από τα πιο γνωστά παραδείγματα: άφησαν τον Φράνκο να καταλάβει το μοναδικό Ισπανικό εργοστάσιο που υπήρχε πριν τον πόλεμο στα “δημοκρατικά εδάφη”, στο Τολέδο, αντί να το μεταφέρουν στη Βαρκελώνη όπου θα μπορούσε να ενισχύσει το επαναστατικό κίνημα... Το κομμουνιστικό κόμμα ήταν διατεθειμένο να διακινδυνεύσει την έκβαση του πολέμου για να καταστρέψει μια σαφώς ελευθεριακή επανάσταση, μια επανάσταση που προσπαθούσε αρκετά δειλά να βρεί ένα *modus vivendi* με τους «αριστερούς» αντιπάλους της”² Τελικά, όπως σημειώνει ο Λουί Ριγκάλ, “αυτή η ρωσική επέμβαση και η πώληση πολεμικού υλικού πρόσφερε στους κομμουνιστές μια επιρροή που δε θα είχαν αποκτήσει ποτέ χωρίς αυτά”³. Έτσι, απέσπασαν την υποστήριξη όλων όσων ήταν φοβισμένοι μπροστά στο έργο της κοινωνικής επανάστασης, ανασύνταξαν στο πλευρό

τους όλες τις δυνάμεις και τα κόμματα που δεν επιθυμούσαν το ξεπέρασμα του παλιού καθεστώτος, επανέφεραν την ιεραρχία σε πολλούς τομείς της δημόσιας ζωής, έθεσαν υπό την καθοδήγησή τους τις παλιές αστυνομικές μονάδες, ξαναέφτιαξαν τον μόνιμο τακτικό στρατό και οργάνωσαν συλλήψεις, εξαφανίσεις και δολοφονίες των αντιφασιστών εκείνων που τους επέκριναν και στέκονταν εμπόδιο στα σχέδιά τους.

Οι μάχες του Μάη, λοιπόν, δεν ήταν η απαρχή, αλλά ένα επεισόδιο της μακράς πορείας των μεθοδεύσεων των κομμουνιστών για την καταστολή του επαναστατικού κινήματος. Ένα επεισόδιο, όμως, ιδιαίτερα σημαντικό, διότι από αυτό κρίθηκε άμεσα η περαιτέρω πορεία του επαναστατικού κινήματος, ένα επεισόδιο από το οποίο κρινόταν το εάν στη “δημοκρατική” Ισπανία θα κυριαρχούσε τελικά ένας νέος κρατικός μηχανισμός με επικεφαλής τη γραφειοκρατία του κομμουνιστικού κόμματος ή εάν οι δυνάμεις της κοινωνικής επανάστασης θα ανασυγκροτούνταν έτσι ώστε να τον συντρίψουν και να προασπίσουν το έργο τους. Σημαντικό, επίσης, διότι έδειξε με τον πιο αποκαλυπτικό τρόπο το τι πραγματικά ήταν και το τι ήθελε το κομμουνιστικό κόμμα. Δεν επρόκειτο πλέον για μια στρατιά ηρώων που έπεφταν στη φωτιά του πολέμου για να υπερασπίσουν τα ιδανικά της ελευθερίας και της δικαιοσύνης, όπως προπαγάνδιζε το σύνολο της αριστερής διανόησης. Ήταν μονάχα ένας λυσσώδης εχθρός των ιδεών και των έργων της επανάστασης, μια δύναμη που, σφετεριζόμενη τον αντιφασιστικό αγώνα, τρομοκρατούσε και σκότωνε

τον οποιοδήποτε διέφερε ή διαφωνούσε, μια παθητική και τυφλή μάζα εκτελεστών των αποφάσεων της γραφειοκρατίας, “ένα εργοστάσιο όπου ο καθένας έχει τη θέση του σε μίαν αυστηρότατη ιεραρχία”⁴, ένας χώρος παραγωγής αδίστακτων δολοφόνων, μια μηχανή ολοκληρωτικού πολέμου. Ένας ολοκληρωτικός κρατικός μηχανισμός έτοιμος να μονοπωλήσει την εξουσία, να στερήσει από το λαό όλα τα πολιτικά ή συνδικαλιστικά δικαιώματα, που κατακτήθηκαν στο καπιταλιστικό καθεστώς με αιματηρές μάχες, να εξαλείψει με τις ίδιες ακριβώς μεθόδους των καθεστώτων του φασισμού ή του ναζισμού ακόμη και τις πιο στοιχειώδεις μορφές ελευθερίας.

Οι μέρες του Μάη, όμως, πέρα από την οργανωμένη προσπάθεια των κομμουνιστών να καταστείλουν το επαναστατικό κίνημα, αποκαλύπτουν και την άμεση ευθύνη των αναρχικών στον εκφυλισμό και την πτώση της επανάστασης. Η στάση των αναρχικών, καθόλη τη διάρκεια του πολέμου, δεν προσδιορίστηκε μόνον από την αυταπάτη της “ενότητας του αντιφασιστικού μετώπου”, αλλά κυρίως από εξουσιαστικές αντιλήψεις και πρακτικές που εκφράστηκαν με την άνοδο της ιεραρχίας στις οργανώσεις τους. Αυτές οι αντιλήψεις και πρακτικές τους έκαναν να ταυτιστούν και να συμβιβαστούν σε πολλά ζητήματα με τους κομμουνιστές, να συμμετάσχουν στα κυβερνητικά, γραφειοκρατικά σχήματα μαζί τους και να ανεχθούν, όπως αναφέρει ο Κάρλος Σεμπρούν Μάουρα, “την παλινόρθωση ενός ολοένα και πιο αυταρχικού κράτους στη δημοκρατική ζώνη”, με

αποτέλεσμα να περιοριστούν “τελικά τα αυτοδιευθυντικά εγχειρήματα και όλα τ’ άλλα εγχειρήματα άμεσης δημοκρατίας στην Ισπανία”.⁵

Η ενσωμάτωση των αναρχικών στο κρατικό κατεστημένο ήταν τόσο ισχυρή ώστε ακόμη και όταν, κατά τη διάρκεια των μαχών του Μάη, είχε γελοιοποιηθεί κάθε επιχείρημα για την “ενότητα του αντιφασιστικού μετώπου” και την ανάγκη συμμετοχής τους στην κυβέρνηση, και ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη μια αυθόρμητη λαϊκή αντίδραση ενάντια στα πραξικοπηματικά σχέδια των κομμουνιστών που κόστισαν πολλές ανθρώπινες ζωές (οι εφημερίδες ανέφεραν πάνω από 500 νεκρούς και 1500 τραυματίες), το ενδιαφέρον της CNT και της FAI στράφηκε μόνο σε καθυστερημένες εκκλήσεις για τη διασφάλιση της παραμονής τους στην κυβέρνηση. Οι μεγάλες αναρχικές οργανώσεις είχαν γραφειοκρατικοποιηθεί και το μεγαλύτερο μέρος των επαναστατημένων εργατών, που με ενθουσιασμό είχαν αναδείξει την ιδέα της αυτοδιεύθυνσης, τώρα κρατούσε μια παθητική στάση απέναντι στην επαναδημιουργία αυτού που συνειδητά θέλησαν κάποτε να καταργήσουν: τη διαίρεση της κοινωνίας σ’ αυτούς που διευθύνουν και αποφασίζουν και σ’ εκείνους που εκτελούν.

Οι προσπάθειες κάποιων αναρχικών και άλλων αγωνιστών, που είχαν μείνει κοντά στο ελευθεριακό, αντικρατικό πνεύμα, να καταρρίψουν τις αυταπάτες και τις εξουσιαστικές αντιλήψεις, που καθιστούσαν τους περισσότερους απαθείς ή και συμμετοχούς στην επέκταση του κρατισμού, δεν απέδωσαν. Λίγοι προβληματίστη-

καν από τις κριτικές αγωνιστών, όπως του Καμίλλο Μπερνέρι, που εντόπιζαν τις αυταπάτες και τον ελιτισμό που υπήρχε μέσα στους κόλπους των επαναστατών. Ελάχιστη συμπαράσταση βρήκε ο Μπερνέρι όταν, απευθυνόμενος από νωρίς προς τους αναρχικούς, κατήγγειλε τη σιωπή και την *“ηθική και πολιτική συνενοχή του Ισπανικού αναρχικού τύπου ως προς τα δικτατορικά εγκλήματα του Στάλιν”*. Ελάχιστη ανταπόκριση βρήκε στο χώρο των αναρχικών όταν, λίγο πριν τα γεγονότα του Μάη του 1937, έλεγε πως *“είναι αναγκαίο να ξεκαθαριστεί η αρχή της άμεσης εκλογής και το δικαίωμα ανάκλησης...”*, ότι *“ήρθε η ώρα να ξεκαθαρίσουμε την ενωτική σημασία που μπορεί να έχει η συμμετοχή μας στην κυβέρνηση”*, ότι *“το δίλλημα: πόλεμος ή επανάσταση δεν έχει πια έννοια: ή νίκη πάνω στον Φράνκο χάρη στον επαναστατικό πόλεμο ή ήττα”*, ότι *“βρισκόμαστε απέναντι σε μια κατάσταση που στην πορεία της γίνονται σοβαρά γεγονότα ενώ διαγράφονται άλλα χειρότερα...”*.⁶

Τα λόγια του Μπερνέρι επαληθεύτηκαν. Το Μάη του 1937 οι κομμουνιστές, εκμεταλλευόμενοι την απουσία των δυνάμεων των αναρχικών και του POUM από την Βαρκελώνη, που πολεμούσαν τους φασίστες στο μέτωπο, χρησιμοποίησαν 11.000 πάνοπλους αστυνομικούς, μέλη του PSUC και οργανώσεων που είχαν ταχθεί στο πλευρό τους, και επιχείρησαν ένα πραξικόπημα με στόχο να εξοντώσουν ολικά τις αντιφασιστικές δυνάμεις που δεν ετίθεντο υπό τον έλεγχό τους. Οι μάχες του Μάη αποτέλεσαν το εφιαλτήριο για μια σειρά μεγάλων

εγκλημάτων των κομμουνιστών μέχρι το τέλος του πολέμου, όπως η σύλληψη και η δολοφονία του γραμματέα του ΡΟΜ Αντρέ Νιν και πολλών άλλων ηγετικών στελεχών της οργάνωσης, η μαζική δολοφονία 30 μελών της Ιβηρικής Ομοσπονδίας Ελευθεριακής Νεολαίας, που πετάχτηκαν σε ομαδικό τάφο στην Μονκάδα, και αμέτρητες άλλες κτηνωδίες. Έτσι, το αντιφασιστικό μέτωπο είχε διασπαστεί και η επανάσταση είχε ουσιαστικά αφανιστεί πολύ πριν τα στρατεύματα του Φράνκο καταλάβουν ολόκληρη τη χώρα.

Οι επιθέσεις ενάντια στις κολλεκτίβες.

Κάποια άλλα γεγονότα, εξίσου σημαντικά, που έχουν αποσιωπηθεί και που δείχνουν τον εγκληματικό ρόλο του κομμουνιστικού κόμματος, κατά τη διάρκεια του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου, είναι οι δολοφονικές επιθέσεις και λεηλασίες που έγιναν την ίδια περίοδο των μαχών του Μάη ενάντια στις κολλεκτίβες των Ισπανικών πόλεων και της επαρχίας. Στο κείμενό του ο Σούχου έχει καταγράψει τέτοια γεγονότα.

Μερικές επιθέσεις ενάντια στις αγροτικές κολλεκτίβες είχαν κιόλας αρχίσει το Μάρτη του 1937, κυρίως στη περιοχή Λεβάντε. Η Καταλωνία και η Αραγωνία, όμως, ήταν οι περιοχές που αποτελούσαν τους πρωταρχικούς στόχους των πολεμικών επιχειρήσεων των κομμουνιστών, διότι ήταν οι κύριες εστίες της κολλεκτιβοποιημένης οικονομίας. Τα τρία τέταρτα περίπου της οικονομίας των βιομηχανιών της Καταλωνίας και των

αγροτικών περιοχών της Αραγωνίας ήταν κολλεκτιβοποιημένα, υπό τον έλεγχο των εργατών και των αγροτών.

Στην αρχή, χτύπησαν τις μεταφορές προϊόντων και εφοδίων που διενεργούνταν από τις κολλεκτίβες για να τις οδηγήσουν σε χρεωκοπία και να στρέψουν τον πληθυσμό εναντίον τους. Το Μάη, αφού κινήθηκαν κατά της CNT - FAI στη Βαρκελώνη, εξεπέλυσαν κι ένα φοβερό πόλεμο ενάντια σ' όλες τις κολλεκτίβες της Καταλωνίας, που αργότερα επεκτάθηκε καταστροφικότερος στην υπόλοιπη χώρα.

Όπως αναφέρει ο Σαμ Ντόλγκοφ, *“η μεγάλη επίθεση για την καταστροφή κολλεκτίβων”* έγινε τον Ιούνιο του 1937 και *“εξαπολύθηκε ενάντια στις κολλεκτίβες της Αραγωνίας την εποχή του θερισμού..... Τόσο μεγάλη ήταν η καταστροφή ώστε η Δημοκρατική Ισπανία απειλήθηκε από έλλειψη αγαθών. Οι αντεπαναστάτες αποδείχθηκαν ανίκανοι ν’ αποκαταστήσουν την παραγωγή και, ενάντια στις προθέσεις τους, αναγκάστηκαν να σταματήσουν τις λεηλασίες και να επιτρέψουν την επανίδρυση των κολλεκτίβων. Παρ’ όλον ότι μερικές κολλεκτίβες ξανάρχισαν να λειτουργούν, το κίνημα είχε ήδη συντριβεί αμετάκλητα.....”*⁷

Αυτός ο πόλεμος που διεξήγαγαν οι κομμουνιστές ενάντια στις κολλεκτίβες δεν ήταν απλά, όπως οι πραξικοπηματικές τους κινήσεις στη Βαρκελώνη, μέρος ενός συνολικότερου σχεδίου καταστολής, αλλά κυρίως ήταν η λογική συνέπεια της αντίληψης και των αρχών που είχαν σχετικά με την παραγωγή. Ο απώτατος στόχος

τους να θέσουν την οικονομία υπό τον έλεγχο και τη διεύθυνση της γραφειοκρατίας δεν μπορούσε να συμβιβαστεί με την κollectιβοποίηση της οικονομίας, η οποία αποκαλύπτει τις τεράστιες δυνατότητες αυτοοργάνωσης των ανθρώπων και αυτοδιεύθυνσης των παραγωγικών τους δραστηριοτήτων. Τα πλέον εκμεταλλευτικά, αυταρχικά και ανελεύθερα μοντέλα καπιταλιστικής παραγωγής, που υιοθετούσαν οι κομμουνιστές και με τα οποία, όπως διακήρυτταν διά στόματος Λένιν, στόχευαν να κάνουν τους εργάτες *“να υπακούν ... χωρίς δεύτερη κουβέντα στη θέληση των αρχηγών της εργασιακής διαδικασίας”* και να λειτουργούν *“με μια σιδερένια πειθαρχία την ώρα της δουλειάς, με μια αναντίρρητη υποταγή στη θέληση ενός και μόνο προσώπου, του... ηγέτη”*⁸, δεν μπορούσαν να συνυπάρξουν με τη νέα ελευθεριακή αντίληψη για την παραγωγή που αντιπροσώπευαν οι κollectίβες και γενικά όλοι οι θεσμοί της αυτοδιεύθυνσης.

Φυλακίσεις και βασανιστήρια επαναστατών

Ένα άλλο σημαντικό γεγονός, που έχει σκόπιμα συγκαλυφθεί και που καταμαρτυρεί τον εγκληματικό ρόλο του κομμουνιστικού κόμματος στον Ισπανικό Εμφύλιο Πόλεμο, είναι οι φυλακές στις οποίες οι πράκτορες του Στάλιν μαζί με τους Ισπανούς συνεργάτες τους κρατούσαν μέλη της CNT - FAI, του POUM και άλλους αντιφασίστες. Το άρθρο της Γκόλντμαν (που δημοσιεύουμε σ' αυτό το βιβλίο μαζί με το κείμενο του Σούχου)

είναι μια προσωπική μαρτυρία που επιβεβαιώνει την ύπαρξη τέτοιων πολιτικών διώξεων. Η κατάσταση, όμως, ήταν χειρότερη από αυτήν που παρουσιάζεται μέσα από το άρθρο της Γκόλντμαν, διότι από τους πρώτους κιόλας μήνες μέχρι το τέλος του πολέμου οι κομμουνιστές κρατούσαν και βασάνιζαν μέχρι θανάτου πολλούς επαναστάτες σε μυστικές φυλακές, όπως η Κρατική Φυλακή της οδού Βαλχαμόρ στη Βαρκελώνη, το παλιό μοναστήρι της Σάντα Ούρσουλα και διάφορες άλλες.

Κάποιες αναρχικές εφημερίδες γνωστοποίησαν την ύπαρξη τέτοιων ανεπίσημων μυστικών φυλακών, αναφέροντας ότι μέσα σ' αυτές τα όργανα της Ρωσικής μυστικής αστυνομίας και του κομμουνιστικού κόμματος βασάνιζαν και σκότωναν μέλη επαναστατικών ομάδων. Τον Απρίλη του 1937, με αφορμή την αποκάλυψη μιας μυστικής φυλακής στη Μουρθία, η εφημερίδα της CNT "Castilla Libre" έγραψε τα ακόλουθα: *"Δεν έχουμε εναντιωθεί ούτε θα εναντιωθούμε στην εκτέλεση του όποιου φασίστα, οποιοσδήποτε κι αν είναι. Αλλά, πάντα θα είμαστε ενάντιοι στα βασανιστήρια. Όμως, όχι μόνο βασανίστηκαν φασίστες....., βασανίστηκαν και μέλη επαναστατικών ομάδων και κομμάτων του Λαϊκού Μετώπου στη μυστική φυλακή της Μουρθία..... Ένα μέλος της CNT υπέφερε ένα απαίσιο βασανιστήριο κατά το οποίο του έβγαλαν τα μάτια πριν να εξαφανίσουν το πληγιασμένο κορμί του".*⁹

Όλο αυτό το καθεστώς πολιτικών διώξεων., το οποίο ευθυγραμμιζόταν με την παράδοση του Λένιν, του Τρότσκι και του Στάλιν, που έπνιξαν το Ρωσικό επανα-

στατικό κίνημα μέσα στα Γκουλάγκ και το οποίο άρχισε να επισημοποιείται μετά το Μάη του 1937, μας κάνει να σχηματίσουμε μια ολοκληρωμένη εικόνα για τη δράση του κομμουνιστικού κόμματος, αλλά και για τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν στη “δημοκρατική” Ισπανία με την άνοδό του στην εξουσία. Ο πόλεμος πλέον δε διεξαγόταν ανάμεσα στο φασισμό και το επαναστατικό κίνημα, η επανάσταση είχε σβήσει λίγους μόλις μήνες μετά την έκρηξή της, ενώ ο Φράνκο και οι φασίστες μετά τη νίκη τους επρόκειτο απλώς να διατηρήσουν ένα δικτατορικό καθεστώς που οι κομμουνιστές είχαν ήδη επιβάλλει στα “δημοκρατικά” εδάφη.

Η Ισπανική Επανάσταση ως πηγή δημιουργίας

Εξήντα χρόνια έχουν περάσει από το ξέσπασμα του Ισπανικού Εμφυλίου Πολέμου και λίγοι είναι εκείνοι μέχρι σήμερα που γνωρίζουν τα γεγονότα που θίγονται στα κείμενα του Σούχου και της Γκόλντμαν. Όπως λίγοι, άλλωστε, είναι εκείνοι που γνωρίζουν ότι, κατά τη διάρκεια του πολέμου, αναπτύχθηκε μια μεγάλη ιστορική δημιουργία του Ισπανικού λαού. “Πόσοι ξέρουν – όπως έγραψε ο Άγιος Στίνας – για τη διεύθυνση της παραγωγής από τους εργάτες στη Βαρκελώνη το 1936; Πόσοι ξέρουν για τις ελεύθερες κομμούνες των αναρχικών χωρικών στη Λεβάντε, την Αραγωνία, την Ανδαλουσία, την Καστίλλη, για την πραγματικά ανθρώπινη συλλογική τους ζωή;”¹⁰ Αυτή η ιστορική δημιουργία δια-

τηρεί ακόμη και σήμερα για την επαναστατική σκέψη τη μεγάλη της πολιτική σημασία, διότι κατ' αρχήν *“έθετε ερωτήματα και μορφοποιούσε απαντήσεις που έχουν εξαιρετική σημασία όσον αφορά τα σημερινά προβλήματα”*, πρότεινε *“την τοπική αυτονομία..., τον κολλεκτιβισμό, την αυτοδιεύθυνση... στη θέση του κρατικού συγκεντρωτισμού, της εθνικοποίησης... και της γραφειοκρατίας”*.¹¹

Η Ισπανική Επανάσταση είναι ένα σπουδαίο μέρος της ιστορίας της ελευθερίας, της ιστορίας *“της δικής μας πραγματικής κοινωνικο-ιστορικής ελευθερίας, ελευθερίας του ποιείν/πράττειν, ελευθερίας του σκέπτεσθαι, εν μέρει πραγματοποιημένης, εν μέρει ψελλίζουσας, εν μέρει προς ολοκλήρωση - και πάντοτε εν κινδύνω”*.¹² Αυτό, όμως, που κυρίως κάνει την Ισπανική Επανάσταση να αποτελεί για μας σήμερα σημείο αναφοράς είναι το ότι αποτελεί μια ιστορική δημιουργία από την οποία πηγάζει η δυνατότητα της να αυτοαμφισβητείται, να θέτει υπό κριτική τα ίδια της τα έργα, να *“θέτει διαρκώς υπό δοκιμασία τα όριά της”* και να *“επιστρέφει επάνω στον εαυτό της”*.¹³

Μέσα από αυτή τη δυνατότητα του ανακλαστικού, κριτικού στοχασμού, επιστρέφουμε και εμείς σήμερα πίσω στην ιστορική δημιουργία του 1936, αναγνωρίζοντας τα όρια και τις αποτυχίες της στο να ξεπεράσει το καπιταλιστικό φαντασιακό. Μέσω αυτής της δυνατότητας αναγνωρίζουμε, επίσης, τα δικά μας όρια και αποτυχίες στην κατανόηση της σύγχρονης πραγματικότητας και στις απόπειρες αλλαγής της, εντοπίζουμε τα

ψεύδη και τους φανακισμούς που υπάρχουν κάθε φορά μέσα στην επαναστατική σκέψη. Μέσω της δυνατότητας αυτής τελικά υπάρχει μια συνέχεια του επαναστατικού προτάγματος, συνέχεια όχι βέβαια νοούμενη ως επανάληψη, αντιγραφή και εγκλεισμός σ' αυτό που άφησαν πίσω τους τα επαναστατικά κινήματα, αλλά ως δημιουργία νέων παραστάσεων και σημασιών του κόσμου, ως διάνοιξη νέων ερωτημάτων, πέρα από τα ήδη υπάρχοντα, σχετικά με την οργάνωση μιας ελεύθερης, αυτόνομης κοινωνίας και σχετικά με το ρόλο των ατόμων μέσα σ' αυτή.

* * * * *

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Η "Ισπανία και Κόσμος" ήταν μια τετρασέλιδη δεκαπενθήμερη αναρχική εφημερίδα, που εκδιδόταν από το Δεκέμβριο του 1936 έως και το Δεκέμβριο του 1938, αριθμώντας 47 τεύχη. Από το Φεβρουάριο έως τον Ιούνιο του 1939 κυκλοφόρησαν 6 τεύχη της με τον τίτλο "Εξέγερση! Ενώνοτας την Ισπανία και τον Κόσμο".

2. Βλέπε Μάρραϊν Μπούκτσιν "Η Ισπανική Επανάσταση του 1936. Ένας κριτικός απολογισμός", σελίδα 37, εκδόσεις "Ελεύθερος Τύπος".

3. Μ. Ολλιβιέ - Κ. Λαντάου "Η GPU στην Ισπανία", σελίδα 14, εκδόσεις "Ελεύθερος Τύπος".

4. Κορνήλιος Καστοριάδης "Ο Θάνατος του Λένιν", εφημερίδα "Το Βήμα" (29 - 4 - 1990).

5. Βλέπε την κριτική μελέτη "Φαντασιώσεις και Ψεύδη γύρω από την Αυτοδιεύθυνση" του Κάρλος Σεμπρούν Μάουρα, στο βιβλίο "Ρούντολφ Ρόκερ, CNT - FAI: Ο Ισπανικός «Εμφύλιος» Πόλεμος", σελίδα 318, εκδόσεις "Ελεύθερος Τύπος".

6. Βλέπε στο βιβλίο του Ντανιέλ Γκερέν "Ούτε θεός ούτε αφέντης" [σελίδα 74 - 82, εκδόσεις "Σπηλιώτη"] το ανοικτό γράμμα του Καμίλλο Μπερνέρι προς την Φεντερίκα Μοντσένου (Απρίλιος του 1937).

7. Σαμ Ντόλγκοφ "Αναρχικές Κολλεκτίβες: Η εργατική αυτοδιεύθυνση στην Ισπανική επανάσταση", σελίδα 110 και 112, εκδόσεις "Διεθνής Βιβλιοθήκη".

8. "Πρέπει - έγραφε ο Λένιν στα "Άμεσα Καθήκοντα της Σοβιετικής Εξουσίας" - να οργανώσουμε στη Ρωσσία τη μελέτη και τη διδασκαλία του συστήματος Ταίυλορ... Να στα-

θούμε επικεφαλής της εξαντλημένης και αποκαμωμένης μά-
ζας, που ζητά διέξοδο, να την οδηγήσουμε στο σωστό δρόμο
της πειθαρχίας στη δουλειά, στο δρόμο που συνδυάζει τα
καθήκοντα που αφορούν τις συγκεντρώσεις για τους όρους
εργασίας με τα καθήκοντα της αναντίρρησης υποταγής στη
θέληση του σοβιετικού καθοδηγητή, στο δικτάτορα την ώρα
της δουλειάς.... Η επανάσταση απαιτεί... να υπακούν οι μάζες
χωρίς δεύτερη κουβέντα στη θέληση των αρχηγών της ερ-
γασιακής διαδικασίας.... Πρέπει να μάθουμε να συνδυάζου-
με τη σιδερένια πειθαρχία την ώρα της δουλειάς με μια
αναντίρρηση υποταγή στη θέληση ενός και μόνου προσώ-
που, του σοβιετικού ηγέτη". (Β.Ι. Λένιν "Διαλεκτά Έργα",
σελίδα 412 - 454, τόμος δεύτερος, εκδόσεις "Α. Παπακώ-
στα", Αθήνα 1961).

9. Χοσέ Πέιρατς "The Anarchists in the Spanish
Revolution", εκδόσεις "Freedom Press".

10. Α. Στίνας, Πρόλογος στο έργο του Κ. Καστοριάδη
"Ουγγρική Επανάσταση, 1956", σελίδα 9, εκδόσεις "ύψι-
λον".

11. Μ. Μπούκταιν "Η Ισπανική Επανάσταση του 1936,
ένας κριτικός απολογισμός", σελίδα 21, εκδόσεις "Ελεύθε-
ρος Τύπος".

12. Κορνήλιος Καστοριάδης "Ο Θρυμματισμένος Κόσμος",
σελίδα 102, εκδόσεις "ύψιλον".

13. Κορνήλιος Καστοριάδης "Οι ομιλίες στην Ελλάδα",
σελίδα 62, εκδόσεις "ύψιλον".

Καλοκαίρι 1996

Ομάδα για την Αλληλεγγύη και την Αυτονομία.

ΑΟΥΓΚΟΥΣΤΙΝ ΣΟΥΧΥ

Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΜΑΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 19 Ιούλη του 1936 οι στρατηγοί στασίασαν εναντίον του λαού. Οι εργάτες της Βαρκελώνης υπό την ηγεσία των αναρχικών πέτυχαν να συντρίψουν την ανταρσία μέσα σε δυόμιση ημέρες. Οι αναρχικοί δε θέλησαν να πάρουν οι ίδιοι την εξουσία ούτε τα συνδικάτα επιδίωξαν την εγκαθίδρυση μιας δικτατορίας. Όπως και σ' όλα τα άλλα μέρη της Ισπανίας, δημιουργήθηκε ένα ενοποιημένο αντιφασιστικό μέτωπο που αποτελούταν από τις διάφορες δημοκρατικές τάσεις της μπουρζουαζίας μέχρι τις πιο ακραίες τάσεις του προλεταριάτου, δηλαδή τους αναρχικούς. Φυσικά, δεν υπήρξε τέλεια αρμονία, τόσο ως προς τους στόχους όσο και ως προς τα μέσα, μεταξύ των διαφόρων τάσεων του αντιφασιστικού μπλοκ. Κάποιοι ήθελαν μόνο να συντρίψουν την εξουσία των στρατηγών και του κλήρου, αλλά να διατηρήσουν, κατά τα άλλα, την αστική καπιταλιστική κοινωνία· άλλοι επιδίωκαν μια θεμελιακή αλλαγή σ' όλες

τις όψεις της κοινωνικής ζωής. Οι οικονομικά ανώτερες τάξεις ήταν με το μέρος των φασιστών στρατηγών. Με την ήττα των στρατηγών έχασαν τις θέσεις εξουσίας. Οι εργατικές οργανώσεις ανέλαβαν τις λειτουργίες της οργάνωσης της δημόσιας ζωής. Οι οικονομικοί μετασχηματισμοί προσέλαβαν τη μορφή της κοινωνικοποίησης. Όλες οι μεγάλες επιχειρήσεις είτε κολλεκτιβοποιήθηκαν είτε κοινωνικοποιήθηκαν¹. Οι πρώην ιδιοκτήτες τους δεν μπορούν πλέον να φέρουν αντίσταση. Όμως, η μικρομπουρζουαζία, ακόμη και αν δεν είχε τη δύναμη να αντισταθεί στις εξελίξεις κατά τη διάρκεια των πρώτων μηνών της προλεταριακής νίκης, δεν αποδέχθηκε πλήρως τη νέα τάξη πραγμάτων.

Στην πορεία αυτής της νέας κατάστασης άρχισαν να εμφανίζονται οι διαφορετικές κατευθύνσεις. Οι μάζες των εργατών, στο μεγαλύτερό τους μέρος, ήταν οργανωμένες στην αναρχοσυνδικαλιστική οργάνωση, την CNT² η μικρομπουρζουαζία, κατά τη διάρκεια των μηνών μετά την 19^η Ιουλίου, συνδέθηκε με την UGT³. Όχι μόνον εργάτες, αλλά και έμποροι, ιδιοκτήτες μι-

1. Όπως αναφέρει ο Κάρλος Σεμπρούν Μάουρα: "Η βασική διαφορά μεταξύ των κολλεκτιβοποιημένων και κοινωνικοποιημένων επιχειρήσεων είναι ότι οι τελευταίες συνενώνουν όλες τις συναφείς επιχειρήσεις ενός κλάδου. Το καλύτερο παράδειγμα αποτελεί αναμφίβολα η ξυλουργική βιομηχανία της Καταλωνίας, η οποία, υπό την καθοδήγηση του συνδικάτου της CNT, ενοποίησε όλες τις σχετικές με την ξυλεία δραστηριότητες από την υλοτομία έως την διανομή στο εμπόριο, αναδιοργανώνοντας πλήρως τα εργαστήρια και τα καταστήματα". (Ρούντολφ

κρών καταστημάτων, μικροπωλητές και άλλοι προσχώρησαν στην UGT. Οι εξελίξεις στην Ισπανία προσέλαβαν μια εντελώς διαφορετική κατεύθυνση σε σύγκριση με άλλες χώρες. Δημιουργήθηκαν μορφές οργάνωσης, ειδικά στην Καταλωνία, που δεν εμφανίσθηκαν πουθενά αλλού. Σ' όλες τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, ειδικά στις δημοκρατικές, τα πολιτικά κόμματα διαμορφώνουν τη δημόσια ζωή, αλλά στην Καταλωνία αυτή τη λειτουργία την επιτελούν τα συνδικάτα. Αυτό οφείλεται στο συνδικαλιστικό χαρακτήρα του Ισπανικού εργατικού κινήματος. Ακόμη και η μικρομπουρζουαζία, επηρεασμένη από το πνεύμα αυτών των παραδόσεων, οργανώθηκε στα συνδικάτα.

Υπάρχει μια θεμελιώδης διαφορά, και ως προς την πολιτική τακτική και ως προς τον τελικό στόχο, ανάμεσα στην εργατική οργάνωση, την CNT, και στην οργάνωση της μικρομπουρζουαζίας, την UGT, στις γραμμές βέβαια της οποίας είναι οργανωμένοι και εργάτες. Η UGT αποδέχθηκε την κολλεκτιβοποίηση μόνον κάτω από πίεση· αυτό που επιδίωκε ήταν η εθνικοποίηση,

Ρόκερ - CNT-FAI: Ο Ισπανικός "Εμφύλιος" Πόλεμος, σελίδα 310, εκδόσεις "Ελεύθερος Τύπος".

2. CONFEDERATION NACIONAL DEL TRABAJO: η Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας ήταν η επαναστατική συνδικαλιστική οργάνωση της Ισπανίας, που ιδρύθηκε το 1910.

3. UNION GENERAL DE TRABAJADORES: η Γενική Ένωση Εργατών ήταν η συνδικαλιστική οργάνωση που καθοδηγούνταν από τους Σοσιαλιστές και ιδρύθηκε το 1888.

δηλαδή η εξουσία του ελέγχου να βρίσκεται κυρίως στα χέρια του Κράτους και των πολιτικών κομμάτων παρά στα χέρια των εργατικών οργανώσεων. Έτσι, δημιουργήθηκαν προστριβές που οδήγησαν σε συγκρούσεις. Μεταξύ των ιδίων των εργατών στα εργοστάσια και στη διοίκηση των επιχειρήσεων βασίλευε πλήρης κατανόηση και αρμονία. Μόνο σε πολιτικά ζητήματα οι γνώμες διέφεραν.

Όταν η CNT εισήλθε στην Καταλανική κυβέρνηση, στις 28 Σεπτέμβρη του 1936, έπειτα από τη διάλυση της Επιτροπής Αντιφασιστικών Πολιτοφυλακών που είχε λειτουργήσει για δυόμισι μήνες, ανέλαβε επίσημα το Συμβούλιο Εφοδιασμού Τροφίμων. Δημιουργήθηκε ένα κεντρικό τμήμα για τον εφοδιασμό με τρόφιμα υπό τη διεύθυνση του συνδικαλιστή Χουάν Ντομενέκ. Αυτός καθιέρωσε ένα εσωτερικό εμπορικό μονοπώλιο για τον έλεγχο των τιμών. Ο εφοδιασμός των πόλεων με τρόφιμα θα αναλαμβανόταν πλήρως από τα συνδικάτα των εργατών μεταφορών και των διαφόρων κλάδων της βιομηχανίας τροφίμων, που επρόκειτο να αντικαταστήσουν - σύμφωνα με ένα ειδικό σχέδιο - τις μεγάλες επιχειρήσεις και τους μικρεμπόρους που ήλεγχαν μέχρι τότε τη βιομηχανία τροφίμων. Οι μικρέμποροι -ως μέλη των συνδικάτων τους- εξισώθηκαν με τους εργάτες της πόλης και της υπαίθρου. Ή, καλύτερα, υποτίθετο ότι θα εξισώνονταν. Συνεχείς συγκρούσεις δημιουργούνταν ανάμεσα στα μέλη της CNT και της UGT σχετικά με τους τρόπους και τα μέσα διεύθυνσης της εργασίας. Οι συγκρούσεις δημιούργησαν μια έλλειψη ορισμένων ει-

δών διατροφής. Όρισμένα αγαθά έγιναν πιο ακριβά· έντονες πολιτικές συζητήσεις γίνονταν ως προς τις αιτίες και ως προς την αξία των μεθόδων.

Τρεις μήνες αργότερα, στις 16 Δεκεμβρίου του 1936, μια νέα Καταλανική κυβέρνηση έπρεπε να σχηματισθεί. Αυτή η κρίση είχε ένα καθαρά πολιτικό χαρακτήρα. Το ΡΟΥΜ⁴, το Ενοποιημένο Μαρξιστικό Εργατικό Κόμμα, δεχόταν άγρια επίθεση από τους ηγέτες της UGT, που στο μεγαλύτερό τους μέρος ήταν ανώτατα κομμουνιστικά στελέχη. Αποκήρυξαν το ΡΟΥΜ σαν ένα αντεπαναστατικό κόμμα, εξ αιτίας των τροτσκιστικών του τάσεων. Η ίδια η Σοβιετική Ρωσία μέσω των επίσημων εκπροσώπων της πήρε μέρος σ' αυτή την εκστρατεία. Αυτή η κρίση δημιουργήθηκε στη Χενεραλιδάδ⁵ για να απομακρυνθεί από την κυβέρνηση το ΡΟΥΜ, που ο αρχηγός του, ο Αντρέ Νιν⁶, ήταν Υπουργός Δικαιοσύνης. Η CNT

4. PARTIDO OBRERO DE UNIFICACION MARXISTA: Το Ενοποιημένο Μαρξιστικό Εργατικό Κόμμα ήταν ένας συνασπισμός μαρξιστικών οργανώσεων που δημιουργήθηκε το 1935. Όπως αναφέρει ο Νίκολας Ουώλτερ "δεν ήταν Τροτσκιστική οργάνωση, όπως διατείνονταν τόσο οι Κομμουνιστές όσο και οι Φιλελεύθεροι. Μολονότι περιελάμβανε πολλούς πρώην Τροτσκιστές, επέκρινε σκληρά τον Τρότσκι και συγχρόνως δέχθηκε δριμεία κριτική από τον ίδιο. Στην πραγματικότητα, ήταν πολύ κοντά στους αναρχικούς και τους αναρχοσυνδικαλιστές, αν και άσκησε, επίσης, έντονη κριτική στην αναρχική ηγεσία". (περιοδικό "Ελευθεριακή Κίνηση", τεύχος 11^ο σελίδα 89).

5. Η Χενεραλιδάδ (HENERALIDAD) ήταν η νέα Κυβέρνηση της Καταλωνίας στην οποία συμμετείχαν και οι αναρχικοί

6. Ο Αντρέ Νιν, που μαζί με τον Μαουρίν και άλλους ήταν

εναντιώθηκε σ' αυτήν την πολιτική μανούβρα των κομμουνιστών, αλλά, όντας μειοψηφία μέσα στον κυβερνητικό συνασπισμό, δεν κατάφερε να μην εκδιωχθεί το POUM από την κυβέρνηση.

Οι δικτατορικοί στόχοι των κομμουνιστών εκδηλώθηκαν ξεκάθαρα μέσα στο νέο καθεστώς. Οι κομμουνιστές ήταν πάντα μια ασήμαντη μειοψηφία στην Καταλωνία, όπως και στην υπόλοιπη Ισπανία. Μέσα από μια σειρά επιδέξιων ελιγμών, η επιρροή τους αυξήθηκε στην Καταλωνία. Ενώθηκαν με το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Καταλωνίας και συγκρότησαν το PSUC⁷, το οποίο προσχώρησε στην Τρίτη Διεθνή. Αν και αυτοαποκαλούνταν σοσιαλιστές, είχαν την υποστήριξη των κομμουνιστικών οργανώσεων, που η πολιτική τους γραμμή κατάφερε να κατακτήσει το νέο κόμμα. Για τους κομμουνιστές του PSUC το POUM θεωρούνταν ένα αντίπαλο κόμμα που έπρεπε να εξαφανισθεί από τη σκηνή. Η Σοβιετική Ένωση στήριξε δυναμικά αυτή την πολιτική τακτική. Ορισμένα φορτία τροφίμων έφθασαν από τη Σοβιετική

από τους ιδρυτές του POUM, συνελήφθη από πράκτορες της κομμουνιστικής Γκεπεού, μετά τα γεγονότα του Μάη του 1937 στη Βαρκελώνη, και εξαφανίσθηκε χωρίς να αφήσει κανένα ίχνος. Όπως ανέφερε ο Βίκτωρ Σερζ στον "Αποχαιρετισμό στον Αντρέι Νιν": Κανένας δεν ξέρει τι απόγινε ένας από τους πιο φλογερούς εκπροσώπους του Ισπανικού προλεταριάτου.

7. PARTIDO SOCIALISTA UNIFICAT DE CATALUNYA:
Το Ενοποιημένο Σοσιαλιστικό Κόμμα της Καταλωνίας δημιουργήθηκε το Ιούλιο του 1936 με τη σύμπραξη του Σοσιαλιστικού και του Κομμουνιστικού κόμματος της Καταλωνίας.

Ένωση. Στάλθηκαν, επίσης, και κάποια πολεμοφόδια. Ο μηχανισμός προπαγάνδας άρχισε να χρησιμοποιεί αυτές τις ενισχύσεις για πολιτικές σκοπιμότητες. Το ΡΟUM άρχισε να κάνει την επιρροή του.

Η επιρροή του PSUC αυξανόταν, ενώ εκείνη του ΡΟUM έφθινε. Οι διαφορές μεταξύ των δύο κομμάτων επεκτάθηκαν μέσα στην UGT. Τα μέλη του ΡΟUM ανήκαν στην UGT και κατείχαν ένα αριθμό σημαντικών θέσεων. Το PSUC ήθελε να τους εκδιώξει απ' αυτές τις θέσεις. Μια σκληρή σύγκρουση άρχισε μεταξύ των δύο Μαρξιστικών αδελφών κομμάτων για τον έλεγχο των συνδικάτων, μια σύγκρουση που είναι πολύ γνωστή και σε πολλές άλλες χώρες. Η πολιτική ατμόσφαιρα μεταξύ των αντιφασιστών της Καταλωνίας έγινε ακόμη πιο ανυπόφορη.

Η CNT, όταν σχηματίσθηκε η νέα κυβέρνηση, λειτούργησε αφοσιωμένη πλήρως στον αντιφασιστικό στόχο. Ήθελε να σταματήσει η διαμάχη μεταξύ των πολιτικών κομμάτων. Έκανε την πρόταση, και κατάφερε να γίνει αποδεκτή, ότι τα συνδικάτα, και όχι τα πολιτικά κόμματα, θα έπρεπε να εκπροσωπούνται στη νέα κυβέρνηση. Αυτά τα συνδικάτα ήταν η CNT και η UGT. Η Καταλανική Αριστερά, ως μία ιδιαίτερη έκφραση του Καταλανικού έθνους και ως κόμμα των οπαδών του Προέδρου⁸,

8. ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA: Η Δημοκρατική Αριστερά της Καταλωνίας ήταν το κόμμα των αριστερών εθνικιστών της Καταλωνίας, που ιδρύθηκε το 1931. Ο Πρόεδρος αυτού του κόμματος, ο Κομπάνης, ήταν και Πρόεδρος της Χενεραλιδάδ.

είχε επίσης τη δυνατότητα να συμμετέχει.

Για να πάρει το Υπουργείο Άμυνας, που μέχρι τότε ήταν στα χέρια της Καταλανικής Αριστεράς, η CNT εγκατέλειψε το Συμβούλιο Εφοδιασμού Τροφίμων, που περιήλθε στα χέρια της UGT. Αμέσως μετά την ανάληψη αυτής της Υπηρεσίας, ο Χουάν Κομορέρα, ο νέος Υπουργός, διέγραψε με μια μονοκονδυλιά όλο το έργο του προκατόχου του: το εσωτερικό εμπορικό μονοπώλιο και οι σταθερές τιμές των ειδών τροφίμων εξαφανίσθηκαν. Στόχος του Κομορέρα ήταν να διαλύσει την εξουσία των συνδικάτων. Γι' αυτό θέλησε να μεταβιβάσει τη λειτουργία του εφοδιασμού των τροφίμων σε ιδιωτικές εταιρείες. Έτσι, μικρο-ιδιοκτήτες, μικρέμποροι και ενοικιαστές είχαν τη δυνατότητα για μεγαλύτερα κέρδη μέσω της αύξησης των τιμών. Η έλλειψη ψωμιού έγινε χρόνια. Βασικά αγαθά έγιναν πιο ακριβά και οι μάζες περισσότερο δυσσαρεστημένες. Από οικονομικής όσο και από πολιτικής απόψεως, τα εκρηκτικά είχαν συγκεντρωθεί και η δημιουργία βοηθούσε στην εκπυρσοκρότησή τους.

Στις 22 του Οκτώβρη του 1936, υπήρξε μια συμφωνία μεταξύ της CNT - FAI⁹ και της UGT - PSUC. Συμφώνησαν σε ορισμένα αιτήματα πάνω σε μια μίνιμουμ βάση. Και οι δύο οργανώσεις έκαναν παραχωρήσεις, ειδικά η CNT, προς όφελος του αγώνα εναντίον των στασιαστών στρατηγών. Οι εργάτες πανηγύριζαν γι' αυτή τη συμφωνία και μια μεγάλη μαζική συγκέ-

9. *FEDERATION ANARQUISTA IBERICA: Η Αναρχική Ομοσπονδία της Ιβηρικής ιδρύθηκε το 1927.*

ντρωση στην τεράστια αρένα ταυρομαχίας της Βαρκελώνης, όπου συγκεντρώθηκαν όλοι οι εργάτες της πόλης, την επισφράγισε με επευφημίες. Αλλά, υπήρχαν εκείνοι που ακόμη τοποθετούσαν τα κομματικά τους συμφέροντα πάνω από τα συμφέροντα όλου του προλεταριάτου. Μια εκστρατεία άρχισε εναντίον της CNT και της FAI, που είχε τον ίδιο ακριβώς χαρακτήρα μ' εκείνην εναντίον του ΡΟUM. Οι αναρχικοί και οι συνδικαλιστές θεωρούνταν υπεύθυνοι για οτιδήποτε δε λειτουργούσε πολύ ομαλά. Ακόμη και όταν η CNT εγκατέλειψε την ιδέα της κολλεκτιβοποίησης εκείνων των τομέων όπου οι μικροϊδιοκτήτες ήταν πλειοψηφία και απέρριψε εντελώς την πρόταση για βίαιη κολλεκτιβοποίηση, συνέχισαν την εκστρατεία εναντίον της μέσα στις τάξεις των μικροϊδιοκτητών και των αγροτών. Επικαλούνταν το ένστικτο της ιδιοκτησίας, έκαναν τα πάντα για να φαίνεται η ιδέα της κολλεκτιβοποίησης εχθρική προς τους οπαδούς της ιδιοκτησίας και έφθασαν στο σημείο να καταγγέλλουν τους οπαδούς της κολλεκτιβοποίησης ως εχθρούς του λαού.

Μια τέτοια δόλια εκστρατεία είχε και τις συνέπειες της. Τον Ιανουάριο του 1937, μία εξέγερση, προσχεδιασμένη από πολιτικούς, ξέσπασε εναντίον της CNT - FAI στο χωριό Φαταρέγια. Η εξέγερση αυτή καθεαυτή ήταν ασήμαντη, αλλά ήταν ενδεικτική του κλίματος ανωμαλίας που προωθούνταν. Έξι μήνες είχαν περάσει από τη νίκη κατά των φασιστών, έξι μήνες επαναστατικής πορείας που οδήγησε, και όφειλε να οδηγήσει, στην κοινωνικοποίηση. Αλλά, κάποια κόμματα ήθελαν

να αντιστρέψουν την κατεύθυνση αυτής της πορείας. Ήθελαν έναν εθνικό πόλεμο, όχι μια κοινωνική επανάσταση. Στο σύνθημα “Πόλεμος και Επανάσταση” της CNT – FAI αντιπαράτιθετο το σύνθημα όλων των άλλων πολιτικών κομμάτων: “Πρώτα, εμείς πρέπει να κερδίσουμε τον πόλεμο. Όλα τα άλλα ζητήματα, μία νέα πολιτική τάξη πραγμάτων, η εγκαθίδρυση της κοινωνικής δικαιοσύνης, κ.λ.π., δεν πρέπει να ανακινούνται μέχρι το τέλος του πολέμου”.

Οι συγκρούσεις γίνονταν όλο και πιο έντονες. Μηχανοραφούσαν με απώτερο σκοπό να χάσει η CNT – FAI τις κυβερνητικές πολιτικές θέσεις που κατείχε. Στη Φαταρέγια χύθηκε αίμα. Μολονότι και οι δύο οργανώσεις εξέδωσαν μια κοινή διακήρυξη σχετικά με τα γεγονότα και την προέλευσή τους, ο τύπος του PSUC συνέχισε τη συκοφαντική του εκστρατεία εναντίον υπεύθυνων μελών της CNT – FAI, που ήταν υπουργοί της Χενεραλιδάδ. Επίσης, ορισμένα στοιχεία της Καταλανικής Αριστεράς και των Καταλανών Εθνικιστών (ESTAT CATALA)¹⁰ πήραν μέρος σ’ αυτή τη ύπουλη εκστρατεία.

Μεγάλη δυσaréσκεια κυριαρχούσε ανάμεσα στους εργάτες. Οι επαναστάτες εργάτες της Καταλωνίας αισθάνονταν ταπεινωμένοι από τη σταδιακή περικοπή των επαναστατικών κατακτήσεων μετά την 19^η Ιουλίου. Οι εκπρόσωποι της CNT – FAI εναντιώθηκαν με σθένος στην εφαρμογή αστυνομικών μέτρων, συμπορευόμενοι

10. ESTAT CATALA: Το Καταλανικό Κράτος ήταν το συντηρητικό κόμμα των κεντρικών Καταλανών εθνικιστών.

με τη δυσaréσκεια των μαζών. Γι' αυτό, τα αστικά στοιχεία προσπάθησαν να απομακρύνουν τους υποστηρικτές των συνδικαλιστών και των αναρχικών από τις θέσεις τους. Οι Περιπόλοι Ελέγχου των Εργατών, αποτελούμενες από εκείνα τα μαχητικά στοιχεία που την 19^η Ιουλίου είχαν συντρίψει το φασισμό στην Καταλωνία, λειτουργούσαν ως αντιφασιστικές φρουρές και είχαν νομιμοποιηθεί ως τέτοιες. Η πλειοψηφία των μελών των Περιπόλων Ελέγχου ήταν μέλη της CNT και όταν η UGT απαίτησε ίση εκπροσώπηση με τη CNT – κάτι που εμφανώς δεν εδικαιούτο από τη στιγμή που δεν είχε τον ίδιο αριθμό μελών στην περιοχή –, ξέσπασαν πάλι σκληρές συγκρούσεις. Τα μέλη της UGT εγκατέλειψαν τις Περιπόλους Ελέγχου και έστρεψαν όλη τους την προσοχή στο να πάρουν με το μέρος τους την αστυνομία. Αντί να οικοδομούν γέφυρες ενότητας, αυτοί διεύρυναν το χάσμα που χώριζε το προλεταριάτο.

Οι κομμουνιστές και ορισμένα μέλη της Καταλανικής Αριστεράς, ξεκίνησαν μια έντονη προπαγάνδα μέσα στα υπάρχοντα αστυνομικά σώματα, τις Φρουρές Εφόδου, τις Πολιτικές Φρουρές, τις Καταλανικές Φρουρές Πόλεων, μια προπαγάνδα που κατευθυνόταν εναντίον όλων των συνδικαλιστών και των αναρχικών. Οι τελευταίοι είχαν ζητήσει από την αρχή να διαλυθούν οι παλιές αστυνομικές μονάδες και να αντικαταστούν από ένα μοναδικό σώμα, που θα ήταν υπεύθυνο για τη δημόσια ασφάλεια. Τα άλλα κόμματα και οργανώσεις αντιτέθηκαν σ' αυτό το αίτημα. Δημιουργήθηκαν προστριβές μεταξύ της αστυνομίας και των εργατικών Περιπόλων

Ελέγχου. Σε ορισμένα μέρη ξέσπασαν συγκρούσεις, με αποτέλεσμα να υπάρξουν κάποιοι νεκροί και τραυματίες. Τα όσα αναφέρονται παρακάτω αποτελούν ένα παράδειγμα των προετοιμασιών που γίνονταν από ορισμένα στοιχεία για έναν αδελφοκτόνο πόλεμο κατά των αναρχικών.

Την Παρασκευή 5^η Μαρτίου 1937, μερικά άτομα πήγαν στο οπλοστάσιο της Βαρκελώνης και ζήτησαν να τους παραδοθούν 10 τεθωρακισμένα αυτοκίνητα, παρουσιάζοντας μια διαταγή υπογεγραμμένη από τον Επίτροπο της Πολεμικής Βιομηχανίας Βαγιέχο. Ο διευθυντής του οπλοστασίου θεώρησε αυθεντική τη διαταγή και παρέδωσε τα τεθωρακισμένα. Την τελευταία στιγμή, δημιουργήθηκαν αμφιβολίες για την αυθεντικότητα της διαταγής και ο διευθυντής του οπλοστασίου τηλεφώνησε στον Βαγιέχο για επιβεβαίωση. Τα έγγραφα αποδείχθηκαν πλαστά, αλλά, στο μεταξύ, τα τεθωρακισμένα αυτοκίνητα είχαν φύγει. Παρακολουθώντας τα είδαν ότι μπήκαν μέσα στο στρατόπεδο Βοροσίλωφ, που ανήκε στο PSUC, δηλαδή στους κομμουνιστές.

Ο Πρωθυπουργός Ταραδέγιας παρενέβη. Στην αρχή, ο αξιωματικός του στρατοπέδου αρνήθηκε εντελώς το γεγονός. Μόνον υπό την απειλή μιας αναγκαστικής έρευνας στο στρατόπεδο παραδέχθηκαν ότι τα τεθωρακισμένα αυτοκίνητα βρίσκονταν εκεί.

Ο σκοπός αυτής της κλοπής και της απόκρυψης των τεθωρακισμένων αυτοκινήτων κατέστη σαφέστατος στο λαό της Βαρκελώνης, κατά τη διάρκεια των τραγικών Ημερών του Μάη.

Ο Πρωθυπουργός Ταραδέγιας εξέδωσε ένα διάταγμα που απαγόρευε στα μέλη των διάφορων αστυνομικών σωμάτων να συμμετέχουν σε οποιοδήποτε πολιτικό κόμμα ή συνδικάτο. Αυτό το διάταγμα δημιούργησε μεγάλη αγανάκτηση μεταξύ των εργατών. Διοργανώθηκαν ειδικές Ολομέλειες της CNT και οι εκπρόσωποι της CNT στην κυβέρνηση έλαβαν την εντολή να ζητήσουν την ακύρωση του διατάγματος. Ταυτοχρόνως, οι εργατικές οργανώσεις της CNT ζήτησαν τον ανασχηματισμό του Συμβουλίου Εφοδιασμού Τροφίμων και, συνεπώς, την παραίτηση του Κομορέρα. Μια νέα κρίση προξενήθηκε αιφνιδιαστικά στη Χενεραλιδάδ, την 27^η Μαρτίου.

Η λύση αυτής της κρίσης αποδείχθηκε πολύ δύσκολη. Οι απαιτήσεις του PSUC, που κρυβόταν πίσω από την UGT, γινόταν όλο και πιο αλαζονικές. Όταν, μετά από διαπραγματεύσεις μιας εβδομάδας, είχε συμφωνηθεί ένα νέο πρόγραμμα της Χενεραλιδάδ, η UGT αθέτησε τη συμφωνία ακριβώς την τελευταία στιγμή. Η ενότητα, που τόσο επίπονα είχε επιτευχθεί, διαλύθηκε και πάλι. Ο Κομπάνυς, Πρόεδρος της Χενεραλιδάδ, δημιούργησε μια προσωρινή κυβέρνηση με ένα ειρηνικό πραξικόπημα. Οι συνδικαλιστές και οι αναρχικοί θα είχαν απόλυτο δίκαιο, εάν είχαν απορρίψει αυτή την αυθαίρετη λύση. Απέδειξαν την καλή τους πρόθεση και υπομονή: μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την κοινή γνώμη: το δίκαιο και η συμπάθεια ήταν απόλυτα με το μέρος τους. Όμως, για να μη διασπάσουν το αντιφασιστικό μέτωπο κατάπιαν και αυτό το πικρό χάπι. Στις 16

Απριλίου, η κρίση τελικά λύθηκε· η CNT αποδείχθηκε πολύ ενδοτική. Αποκήρυξε τα προηγούμενα αιτήματά της, μετρίασε τις επιθυμίες του προλεταριάτου, προτάσσοντας την αναγκαιότητα του πολέμου κατά του φασισμού και προτρέποντας το προλεταριάτο να συγκεντρώσει τις δυνάμεις του για την περίοδο μετά την ήττα των φασιστών.

Ο Κομορέρα δεν ήταν πια επικεφαλής του Συμβουλίου Ανεφοδιασμού Τροφίμων, αλλά αυτό παρέμενε στα χέρια της UGT. Οι υπουργοί της CNT είχαν ήδη αλλάξει. Οι συνδικαλιστές και οι αναρχικοί είχαν κάνει ό,τι μπορούσαν για να διατηρήσουν το ενοποιημένο αντιφασιστικό μέτωπο. Ήλπιζαν ότι μία νέα φάση θα άρχιζε τώρα, μία περίοδος ηρεμίας και ξεκούρασης πίσω από τις γραμμές του μετώπου. Φρούδες ελπίδες.

Στις 25 Απριλίου, ο Ρολντάν Κορτάδα¹¹, επιφανές μέλος του PSUC, δολοφονήθηκε κοντά στο Μολίνς ντε Γιομπρεγκάι. Χρησιμοποιώντας αυτή τη θλιβερή πράξη ως πρόσχημα, το PSUC προσπάθησε, μέσω της εξουσίας του πάνω στις Δημόσιες Αστυνομικές Δυνάμεις, να επιβάλει μέτρα καταστολής εναντίον των συμπαθούντων και των μελών της CNT και της FAI. Και μολονότι δε μας κατηγορήσαν άμεσα ότι έχουμε διαπράξει το έγκλημα, παρ' όλα αυτά προσπάθησαν με τη

11. Ο Ρολντάν Κορτάδα (ROLDAN CORTADA) ήταν, πριν την Επανάσταση του 1936, μέλος της CNT. Μετά την Επανάσταση του Ιούλη του 1936, προσχώρησε στους κομμουνιστές και έγινε ένας από τους κύριους διώκτες των παλιών του συντρόφων.

δράση τους να αποδώσουν την ηθική ευθύνη για την εγκληματική επίθεση στις οργανώσεις μας. Αγανάκτηση απλώθηκε σ' ολόκληρη την επαρχία της Βαρκελώνης και για την πράξη και για τα σκληρά μέτρα της αστυνομίας. Ο Γενικός Επίτροπος της Δημόσιας Ασφάλειας, Ροντρίγκες Σάλας¹² ήταν υπεύθυνος γι' αυτά τα μέτρα. Ο Ροντρίγκες Σάλας ήταν ένας άνθρωπος χωρίς σταθερότητα στην πολιτική του τοποθέτηση, μέχρι που τελικά κατέληξε στην UGT. Οι δραστηριότητές του εναντίον της CNT θεωρήθηκαν πρόκληση. Διεξήγαγε, εδώ και αρκετούς μήνες, έναν αγώνα εναντίον της CNT.

Λίγες μέρες αργότερα, ο αναρχικός Δήμαρχος της Πουϊγκθέρδα, Αντόνιο Μαρτίν, και τρεις σύντροφοί του δολοφονήθηκαν. Τα μέλη της FAI αγανάκτησαν πάρα πολύ για τη δολοφονία του συντρόφου τους, τον οποίον αγαπούσαν και σέβονταν όλοι ως έναν από τους καλύτερους συντρόφους. Δημιουργήθηκε πολιτική αναστάτωση. Η Πρωτομαγιά πλησίαζε. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της CNT και της UGT για κοινές εκδηλώσεις απέτυχαν, εξ αιτίας των μηχανοραφιών των κομμουνιστών που ήλεγχαν την UGT. Η πικρία μετατρεπόταν σταδιακά σε μίσος. Τα πολιτικά πάθη κυριάρχησαν στην σκηνή.

* * * * *

12. Ο Ροντρίγκες Σάλας (RODRIGUEZ SALES) ήταν μέλος της CNT που προσχώρησε στους κομμουνιστές. Όπως γράφει ο Αμπέλ Παζ, ήταν "ένα θλιβερό υποκείμενο που εγκατέλειψε την CNT για να γίνει γνωστή προσωπικότητα του PSUC". ("Ταξίδι στο παρελθόν", σελίδα 106, εκδόσεις "Άλφα").

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ 3^{ης} ΤΟΥ ΜΑΗ

Στις 3 του Μάη, ο Ροντρίγκεθ Σάλας εξαπέλυσε μια νέα επίθεση εναντίον της CNT. Ακολουθώντας ένα προκατασκευασμένο σχέδιο και εκτελώντας τις εντολές του Υπουργού των Εσωτερικών, που είχαν εκδοθεί εν αγνοία των άλλων μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, εισέβαλε στο Κτίριο του Τηλεφωνικού Κέντρου με μία δύναμη 200 αστυνομικών. Ήταν η σταγόνα που έκανε το ποτήρι να ξεχειλίσει. Η υπομονή των εργατών είχε φθάσει στα όρια της και ξέσπασε τελικά ο κατακλυσμός. Άρχισαν να δραστηριοποιούνται εναντίον αυτής της πρόκλησης.

Το Τηλεφωνικό Κέντρο της Βαρκελώνης βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, στην Πλατεία Καταλωνίας. Όπως όλες οι δημόσιες επιχειρήσεις, όχι μόνο στην Καταλωνία αλλά και σ' ολόκληρη την Ισπανία, το Τηλεφωνικό Κέντρο βρισκόταν στα χέρια των εργατικών οργανώσεων και ελεγχόταν απ' αυτές, σύμφωνα με το Διάταγμα της Κολλεκτιβοποίησης της 24^{ης} Οκτωβρίου του 1936. Ένας εκπρόσωπος της Καταλανικής Κυβέρνησης, της Χενεραλιδάδ, ήταν επικεφαλής της Εργατικής Επιτροπής Ελέγχου. Αυτή η ρύθμιση ήταν σύμφωνη με τους νόμους της χώρας. Είναι πιθανόν ότι η UGT δεν ήταν ικανοποιημένη με την κατάσταση που επικρατούσε στο Τηλεφωνικό Κέντρο, διότι είχε λιγότερα μέλη από την CNT στην Επιτροπή Ελέγχου. Είχε, όμως, και λιγότερα μέλη μεταξύ των εργατών και των υπαλλήλων του Τηλεφωνικού Κέντρου. Ο Ρο-

ντρίγκεθ Σάλας, μη θέλοντας να περιμένει μέχρις ότου οι οπαδοί του μπορέσουν να πάρουν με το μέρος της UGT την πλειοψηφία των εργατών και των υπαλλήλων, αποφάσισε να επιτύχει τον απόλυτο έλεγχο του Τηλεφωνικού Κέντρου δια της βίας.

Γύρω στις 3 η ώρα το μεσημέρι της 3^{ης} του Μάη, τρία φορτηγά της αστυνομίας κατευθύνθηκαν, με προσωπική διασταγή του Ροντρίγκεθ Σάλας, προς το Τηλεφωνικό Κέντρο. Εισέβαλαν στο Κτίριο, θέλοντας να το καταλάβουν. Ο τρόπος με τον οποίον εισέβαλαν στο κτίριο ήταν φυσικό να θεωρηθεί ως μια προσβλητική πρόκληση κατά των εργατών. Ζητήθηκε από τους εργάτες να σηκώσουν τα χέρια ψηλά και να παραδώσουν τα όπλα τους. (Από τον Ιούλιο του 1936, όλοι οι υπεύθυνοι ηγέτες των εργατικών οργανώσεων, των πολιτικών κομμάτων, των δημοσίων θεσμών, κ.λ.π., ήταν οπλισμένοι με μικρά όπλα. Επί πλέον, σε όλα τα δημόσια κτίρια υπήρχαν όπλα για την προστασία τους από τους φασίστες: σε ορισμένα υπήρχαν μόνον τουφέκια και σε κάποια άλλα, που θεωρούνταν πιο σημαντικά, υπήρχαν ακόμη και μυδραλλιοβόλα).

Οι εργάτες υπεράσπισαν τους εαυτούς τους. Ένα μυδραλλιοβόλο από τον πιο πάνω όροφο σημάδευε τους αστυνομικούς. Αυτοί δεν μπορούσαν να προχωρήσουν πέρα από τον πρώτο όροφο. Ενώ αυτά τα γεγονότα διαδραματιζόνταν στο εσωτερικό του κτιρίου, η είδηση της επίθεσης διαδόθηκε στην Πλατεία και λίγο αργότερα σ' ολοκλήρη την πόλη. Ήταν σαν να είχε πέσει ένα σπύρτο μέσα σε μια μπαρουταποθήκη. Οι εργάτες

της Βαρκελώνης, που στη συντριπτική τους πλειοψηφία ανήκαν στην CNT, φοβήθηκαν ότι αυτή η επίθεση μπορεί να αποτελέσει μόνον την αρχή και άλλων επιθέσεων εναντίον των δικαιωμάτων τους. Πλήθος κόσμου ερχόταν απ' όλα τα μέρη της πόλης για να δει τι είχε συμβεί· η αστυνομία προσπαθούσε να κρατήσει το λαό μακριά από το χώρο των επεισοδίων· η σύγκρουση, όμως, είχε αρχίσει.

Εργάτες και αστυνομικοί έτρεχαν αναστατωμένοι μέσα σ' όλη την πόλη. Τα γραφεία των συνδικάτων ήταν γεμάτα από εργαζόμενους. Όλοι ήθελαν όπλα. Όλοι ήθελαν να προετοιμαστούν για να υπερασπίσουν και άλλα κτίρια από παρόμοιες επιθέσεις. Ίσως, σε κάποια άλλη χρονική στιγμή, αυτή η επίθεση εναντίον του Τηλεφωνικού Κέντρου να μην είχε αυτές τις επιπτώσεις. Αλλά, η συσσώρευση των πολιτικών συγκρούσεων, κατά τη διάρκεια των λίγων τελευταίων μηνών, είχαν καταστήσει την ατμόσφαιρα τεταμένη. Ήταν αδύνατο να αναχαιτισθεί η αγανάκτηση των μαζών.

Λίγες ώρες αργότερα, ολόκληρη η πόλη της Βαρκελώνης βρισκόταν στα όπλα. Οι εργάτες κατέλαβαν μερικά κτίρια κοντά στην Πλατεία Καταλωνίας, αλλά σύντομα αποσύρθηκαν. Οι αστυνομικοί ήταν συγκεντρωμένοι κοντά στο Κτίριο της Αστυνομικής Διεύθυνσης. Ο Καταλανός Υπουργός των Εσωτερικών, ο Αρτέμιο Αϊγκουαδέ, βρισκόταν μαζί με την αστυνομία στο τμήμα εκείνο της πόλης που ελεγχόταν απ' αυτήν. Μαζί του ήταν οι μάζες των ένοπλων Καταλανών Εθνικιστών (του Κόμματος "ESTAT CATALA") και οι μαχητές του PSUC.

Ένοπλα στρατεύματα είχαν, επίσης, συγκεντρωθεί και στα περιφερειακά διαμερίσματα της Βαρκελώνης. Ήταν ξεκάθαρο σε όλους ότι προσπαθούσαν να οργανώσουν ένα πραξικόπημα εναντίον της CNT και της FAI.

Από την εποχή των μπουντρουμιών της δικτατορίας μέχρι σήμερα, η CNT και η FAI είχαν πάντοτε συγκροτημένες διάφορες Επιτροπές Άμυνας. Αυτές οι Επιτροπές άρχισαν να λειτουργούν αμέσως, εξοπλίζοντας τα μέλη τους με όπλα.

Με σκοπό την αποτροπή ακόμη μεγαλύτερων συγκρούσεων, ο Σύντροφος Ερόλ¹³, που κατείχε πολύ υψηλή θέση στο αστυνομικό σώμα της Βαρκελώνης, ο γενικός γραμματέας των Περιπόλων Ελέγχου, Σύντροφος Άσενς, και ο Σύντροφος Ντιάζ στάλθηκαν ως αντιπρόσωποι των Επιτροπών Άμυνας στο Τηλεφωνικό Κέντρο για να πείσουν τους εισβολείς να αποχωρήσουν. Οι εργάτες αρνούσαν να εργασθούν υπό την απειλή της αστυνομίας και ήταν εμφανές ότι η πρεμία δε θα αποκαθίστατο, αν δεν απομακρυνόταν η αστυνομία. Η προσπάθεια των τριών συντρόφων μας δεν οδήγησε πουθενά.

13. Ο Ερόλ (EROLES DIONISIO) ήταν ένας αναρχικός αγωνιστής που πέρασε πολλά χρόνια της ζωής του, πριν την επανάσταση του 1936, στις φυλακές. Η ανώτερη θέση που κατείχε, μετά την Επανάσταση, στις αστυνομικές δυνάμεις της Βαρκελώνης είχε σαν αποτέλεσμα να χάσει ένα μεγάλο μέρος του κύρους του. Μετά τη νίκη του Φράνκο, δολοφονήθηκε στην εξορία, πιθανώς από πράκτορες του Φράνκο.

Μπροστά στο τεταμένο κλίμα που επικρατούσε ανάμεσα στο λαό της Βαρκελώνης, η Περιφερειακή Επιτροπή της CNT δεν μπορούσε άλλο να σιωπά. Ο σύντροφος Βαλέριο Μας μαζί με ορισμένους άλλους συντρόφους πήγαν στον Πρωθυπουργό Ταραδέγιας και στον Υπουργό των Εσωτερικών Αϊγκουαδέ και τους ζήτησαν να απομακρύνουν την αστυνομία για να αποκατασταθεί το ήρεμο κλίμα μέσα στο λαό. Ο Ταραδέγιας και ο Αϊγκουαδέ τους διαβεβαίωσαν ότι δε γνώριζαν τίποτε για τα γεγονότα του Τηλεφωνικού Κέντρου. Αλλά, επρόκειτο να αποδειχθεί αργότερα ότι ο ίδιος ο Αϊγκουαδέ είχε δώσει την εντολή για την κατάληψη του Τηλεφωνικού Κέντρου.

Η Περιφερειακή Επιτροπή της CNT ανακοίνωσε από το ραδιόφωνο ότι θα κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για να υποχρεώσει την αστυνομία να απομακρυνθεί από το Τηλεφωνικό Κέντρο. Ζήτησε από τους εργάτες να διατηρήσουν την ψυχραιμία και την αξιοπρέπειά τους. Στην πορεία των διαπραγματεύσεων, η Κυβέρνηση υποσχέθηκε να διατάξει την απομάκρυνση της αστυνομίας. Οι ένοπλοι εργάτες, επίσης, αποσύρθηκαν. Προς στιγμήν, όλα έδειχναν ότι επανήλθε η ομαλότητα. Αλλά, σύντομα, άρχισε να διαδίδεται ότι η αστυνομία του Σάλας απόπλιζε τους εργάτες και έτσι αναζωπυρώθηκε η ένταση μεταξύ των λαϊκών μαζών.

Οι εργάτες βρίσκονταν σε επιφυλακή. Δεν εμπιστεύονταν τη φαινομενική ειρήνη και παρέμεναν σε επαγρύπνηση. Εν τω μεταξύ, είχε ήδη χυθεί αίμα. Οι πυροβολισμοί είχαν αρχίσει και είχαν τραυματισθεί δύο άνθρωποι.

Το τεταμένο κλίμα συνέχιζε να επικρατεί ανάμεσα στο λαό. Οι εργάτες ζήτησαν εγγυήσεις. Δεν ήθελαν να επαναληφθούν τέτοιου είδους γεγονότα. Απαίτησαν, μέσω της οργάνωσης τους, την αποπομπή του Γραμματέα της Δημόσιας Ασφάλειας, του Σάλας, και του Υπουργού των Εσωτερικών, του Αϊγκουαδέ. Εάν αυτά τα αιτήματα δεν πραγματοποιούνταν, οι εργάτες θα κήρυτταν γενική απεργία. Δεν υπήρξε καμιά ανακοίνωση για αποπομπή των δύο συγκεκριμένων ατόμων.

Την επόμενη ημέρα, κηρύχθηκε γενική απεργία. Εάν τα άλλα κόμματα είχαν συμφωνήσει στην αποπομπή του Σάλας και του Αϊγκουαδέ, η πρεμία θα αποκαθίστατο και θα αποφευγόταν η φοβερή τραγωδία. Οι διαπραγματεύσεις συνεχίσθηκαν μέχρι τις 6 η ώρα το πρωί, αλλά απέβησαν άκαρπες. Κατά τις πρωινές ώρες, οι εργάτες άρχισαν να χτίζουν οδοφράγματα στα περιφερειακά διαμερίσματα της πόλης. Δεν υπήρξαν μάχες κατά τη διάρκεια αυτής της πρώτης νύχτας, αλλά η γενική ένταση συνεχώς αυξανόταν. Σε ορισμένες περιοχές της πόλης ακούγονταν πυροβολισμοί. Στην περιοχή Σάρρια, περίπου εκατό εργάτες οπλίσθηκαν, έχτισαν ένα οδόφραγμα και αφοπλίσαν τους άνδρες της Εθνοφρουράς, οι οποίοι συναίνεσαν στον αφοπλισμό τους. Δεν υπήρξε καθόλου αιματοχυσία. Οι εργάτες ήταν κύριοι της κατάστασης.

Στην περιοχή Σανς, όπου έζησε για πολλά χρόνια ο Ντουρρούτι, οι εργάτες, και ιδιαίτερα η Ελευθεριακή Νεολαία, συγκεντρώθηκαν στα πολιτιστικά τους κέντρα

(Ateneos) και έχτισαν οδοφράγματα..... Δεν υπήρξε καμιά μάχη... Στην περιοχή Χοσταφράνκς, οι εργάτες έχτισαν οδοφράγματα κατά τη διάρκεια της νύχτας της 3^{ης} προς την 4^η του Μάη. Οι άνδρες της Εθνοφρουράς αποπλίσθηκαν από τους εργάτες, χωρίς να προβάλουν αντίσταση. Η μεγάλη αρένα της ταυρομαχίας, που βρισκόταν σ' αυτή την περιοχή, κατελήφθη, επίσης, από Πολιτοφύλακες της Βαρκελώνης που βρίσκονταν στην πόλη με άδεια από το Μέτωπο. Στους δρόμους της Λέριδα, 300 άνδρες της Εθνοφρουράς παρέδωσαν τα όπλα τους στους εργάτες.

Καμιά μάχη δεν υπήρξε στα περιφερειακά διαμερίσματα της πόλης, εν μέρει διότι η αστυνομία βρισκόταν στο πλευρό των εργατών και εν μέρει διότι οι εργάτες αποτελούσαν τη συντριπτική πλειοψηφία, απέναντι στην οποία φαινόταν μάταιη κάθε αντίσταση.

* * * * *

ΤΡΙΤΗ, 4 ΤΟΥ ΜΑΗ

Κατά τις πρώτες πρωϊνές ώρες, άρχισαν οι πυροβολισμοί στο κέντρο της πόλης. Το Μέγαρο της Δικαιοσύνης κατελήφθη από την αστυνομία. Εστίες μαχών δημιουργήθηκαν παντού. Μερικά Γραφεία της CNT κατελήφθησαν από την αστυνομία. Στις 11 η ώρα το πρωϊ, οι αντιπρόσωποι των συνδικάτων της CNT οργάνωσαν μια ειδική συνάντηση, στην οποία συμφώνησαν να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να αποκαταστήσουν την ηρεμία. Εξελέγη μια ειδική επιτροπή για να διεξαγάγει διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση προκειμένου να τερματισθούν οι συγκρούσεις. Η CNT εξέδωσε μια έκκληση προς τους αστυνομικούς, η οποία ανέφερε:

“Είναι αναγκαίο να φθάσουμε σύντομα σε έναν τερματισμό αυτών των συγκρούσεων. Τα γεγονότα που διαδραματίζονται στους δρόμους είναι το αποτέλεσμα μιας μακράς και θλιβεράς διαδικασίας, που σκοπεύει να θυσιασθούν η CNT και οι ηγέτες της, που έδωσαν το αίμα και τις δυνάμεις τους για να συντρίβούν οι

φασίστες. Μην τους αφήσετε να σας προδώσουν! Γνωρίζετε πολύ καλά, και έχετε αποδείξεις γι' αυτό, ότι οι CNT - FAI δεν είναι εναντίον σας, είτε σε ατομικό είτε σε συλλογικό επίπεδο. Είστε, όπως και εμείς, στρατιώτες του αντιφασιστικού μετώπου. Παραδώστε τα όπλα σας στο λαό και συμπαραταχθείτε στο πλευρό του, όπως κάνατε την 19^η του Ιούλη. Ούτε η CNT ούτε η FAI θέλουν να εγκαθιδρύσουν μια δικτατορία. Ούτε και θα ανεχθούν ποτέ μια δικτατορία, εφ' όσον και ένα μόνο μέλος τους είναι ακόμη ζωντανό. Δεν πολεμάμε εναντίον του φασισμού από αγάπη για τον πόλεμο· πολεμάμε για να εξασφαλίσουμε τη δημόσια ελευθερία και για να εμποδίσουμε τη σφαγή και την εκμετάλλευση του λαού από εκείνους που, αν και δεν αποκαλούνται φασίστες, θέλουν να εγκαθιδρύσουν ένα απολυταρχικό καθεστώς, σε πλήρη αντίθεση με τα αισθήματα και τις παραδόσεις του λαού μας”.

Μια ώρα αργότερα οι Περιφερειακές Επιτροπές της CNT και της FAI απευθύνθηκαν προς το λαό της Βαρκελώνης:

“Η CNT και η FAI απευθύνονται αυτή τη στιγμή προς εσένα λαέ της Βαρκελώνης για να σου πουν ότι δε θέλουν να χύνεται το αίμα των εργατών μέσα στους δρόμους της Βαρκελώνης. Αλλά δεν μπορούμε να ανεχθούμε τις προκλήσεις εκείνων που, κάνοντας κατάχρηση των δημόσιων αξιωμάτων τους, θέλουν να καταστρέψουν τα δικαιώματα των εργατών της CNT και της UGT, όπως έγινε στη χθεσινή περίπτωση, κατά την

οποία προσπάθησαν να καταλάβουν το Τηλεφωνικό Κέντρο με τη δύναμη των όπλων”.

Αμέσως μετά, μια άλλη διακήρυξη της CNT μεταδόθηκε από το ραδιόφωνο προς τους εργάτες της Βαρκελώνης:

“ Άνδρες και γυναίκες του λαού! Εργάτες! Μιλάμε ανοιχτά προς το λαό, και αυτό, όπως πάντοτε στο παρελθόν έτσι και τώρα, αποδεικνύει την ειλικρίνειά μας. Δεν είμαστε υπεύθυνοι για ό,τι συμβαίνει αυτή τη στιγμή. Δεν είμαστε εμείς οι επιτιθέμενοι. Εμείς απλώς υπερασπιζόμαστε τους εαυτούς μας. Δεν ξεκινήσαμε εμείς τα γεγονότα· δεν τα προκαλέσαμε εμείς. Εμείς απλώς απαντάμε στην προσβολή, στη συκοφαντία και στη βία που κατευθύνθηκε εναντίον της CNT και της FAI, των πιο αδιάλλακτων μεταξύ των αντιφασιστικών οργανώσεων.

Δεν έχουμε αποκρύψει ποτέ τους στόχους μας· έχουμε δώσει άφθονες αποδείξεις του τι αξίζουμε. Γιατί θέλουν να μας εξαφανίσουν; Δε σου φαίνεται ύποπτο, λαέ της Βαρκελώνης, το ότι επιτίθενται εναντίον της CNT και της FAI, ενώ στη Μαδρίτη, στην Ανδαλουσία, στη Βισκάια και στην Αραγωνία οι δυνάμεις μας έχουν αποδεδειγμένα επιδείξει, και συνεχίζουν κι αυτή τη στιγμή να επιδεικνύουν, υπέρτατο θάρρος και δύναμη; Εργάτες της CNT και της UGT! Θυμηθείτε το δρόμο που έχουμε διανύσει μαζί. Πόσοι έχουν χαθεί, πνιγμένοι στα αίματα, μέσα στους δρόμους και στα οδοφράγματα! Καταθέστε τα όπλα σας! Αγκαλιαστείτε σαν αδελ-

φια! Θα νικήσουμε, εάν είμαστε ενωμένοι. Εάν πολεμάμε μεταξύ μας, ασφαλώς και θα ηττηθούμε. Σκεφτείτε! Εμείς απλώνουμε το χέρι μας, χωρίς να είναι οπλισμένο. Κάντε το ίδιο και σεις και όλα θα ξεχαστούν.

Ενότητα μεταξύ μας!

Θάνατος στο φασισμό!”.

Μία ώρα αργότερα, στις τρεις το μεσημέρι, η CNT και η FAI απηύθυναν πάλι ένα μήνυμα από το ραδιόφωνο προς λαό της Βαρκελώνης:

“Η CNT και η FAI, που βοήθησαν αποφασιστικά, μαζί με τις άλλες αντιφασιστικές οργανώσεις, στη συντριβή του φασισμού στη Βαρκελώνη και στην Καταλωνία, κάνουν έκκληση σε σας σήμερα, προς όλους εσάς, να καταθέσετε τα όπλα σας. Σκεφθείτε το μεγάλο μας στόχο, που είναι κοινός για όλους τους εργάτες στα μετόπισθεν και στο μέτωπο.

Η Κυβέρνηση της Χενεραλιδάδ πρέπει να αποπέμψει τους υπεύθυνους, ακόμη κι αν βρίσκονται μέσα σ’ αυτήν. Αυτές οι ανήθικες ενέργειες πρέπει να σταματήσουν, ανεξαρτήτως του ποιοί τις πραγματοποιούν, ακόμη κι αν αυτοί είναι Υπουργοί.

Εργάτες της CNT! Εργάτες της UGT! Μην παραπλανάστε απ’ αυτές τις μηχανογραφίες. Πάνω απ’ όλα τ’ άλλα, Ενότητα! Καταθέστε τα όπλα σας. Μόνον ένα είναι το σύνθημα: Πρέπει να δουλέψουμε για να συντρίψουμε το φασισμό! Κάτω ο φασισμός!”

Παρ’ όλες αυτές τις εκκλήσεις και τις δηλώσεις καλής θέλησης προς τους αστυνομικούς και προς τον πληθυσμό της Βαρκελώνης, οι εκθροπραξίες, άπαξ και

άρχισαν, δεν επρόκειτο να σταματήσουν. Η αγανάκτηση και η πικρία μεγάλωναν σ' όλες τις πλευρές. Οι τέσσερις υπουργοί της CNT, που βρίσκονταν στα γραφεία των υπουργείων τους, όταν ξέσπασαν οι συγκρούσεις, δεν μπορούσαν να φθάσουν στην έδρα της Χενεραλιδάδ - και δεν ήθελαν πια. Οι υπουργοί των άλλων κομμάτων, ιδιαίτερα ο Πρωθυπουργός Ταραδέγιας και ο Πρόεδρος Κομπάνυς, δήλωσαν ότι δεν μπορούσαν να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις, από τη στιγμή που οι ένοπλοι δεν εγκαταλείπουν τους δρόμους. Εν τούτοις, ήταν εμφανές σε όλους ότι η συνεχιζόμενη παρουσία των οπλισμένων δυνάμεων στους δρόμους δεν οφειλόταν στους αναρχικούς και στους συνδικαλιστές, αλλά στην απειθαρχία των αστυνομικών που βρίσκονταν υπό την καθοδήγηση των προβοκατόρων του PSUC και του ESTAT CATALA. Τα υπεύθυνα όργανα της CNT και της FAI έδωσαν άφθονες αποδείξεις, μέσα από τις διακηρύξεις τους προς το λαό, της επιθυμίας τους να τερματισθούν οι συγκρούσεις. Η παράταση των διαπραγματεύσεων καθίστατο, εκ των πραγμάτων, ολέθρια. Η πικρία και το μίσος μεγάλωναν ώρα με την ώρα. Ένας βίαιος και αιματηρός αδελφοκτόνος πόλεμος θα μπορούσε να ξεσπάσει ανά πάσα στιγμή. Η Καταλανική Αστυνομία Πόλεων και τα μέλη του PSUC, που συνεργάζονταν μαζί της, άρχισαν τις εχθροπραξίες στο κέντρο της πόλης.

Γύρω στις 5 η ώρα το απόγευμα, συνέβη ένα πολύ απάνθρωπο και αιματηρό επεισόδιο στην οδό Ντουρρούτι, πολύ κοντά στο Κτίριο των Περιφερειακών Επι-

τροπών των CNT - FAI. Δύο αυτοκίνητα εμφανίσθηκαν στο δρόμο, κατευθυνόμενα από τις αποβάθρες προς το Κτίριο των Περιφερειακών Επιτροπών. Περίπου 300 μέτρα από το Κτίριο, είχε στηθεί ένα οδόφραγμα των Καταλανικών Φρουρών Πόλης και των μελών του PSUC με κόκκινα περιβραχιόνια. Καθώς τα αυτοκίνητα πλησίασαν σ' αυτό το οδόφραγμα, όσοι βρίσκονταν σ' αυτά διατάχθηκαν να σταματήσουν και να καταθέσουν τα όπλα τους. Καθώς κατέβαιναν από τα αυτοκίνητα, υπακούοντας στη διαταγή, δολοφονήθηκαν απο έναν καταιγισμό πυροβολισμών.

Αυτό το περιστατικό, που το είδαν με τα ίδια τους τα μάτια πολλοί σύντροφοι από τα παράθυρα του Κτιρίου των CNT - FAI, δημιούργησε έντονη αγανάκτηση. Οι υπερασπιστές του Κτιρίου ήθελαν να πάρουν αμέσως εκδίκηση για την άνανδρη δολοφονία. Αλλά, μετά από συζήτηση, αποφάσισαν να αφήσουν αναπάντητη κι αυτή την πρόκληση για να μην χειροτερεύσει η γενικότερη κατάσταση.

Καθώς έγινε φανερό ότι η αστυνομία όχι μόνο δεν ήταν διατεθειμένη να σταματήσει τις εκθροπραξίες, αλλά, στην πραγματικότητα, προετοιμαζόταν για να επιτεθεί εναντίον των Γραφείων της Περιφερειακής Επιτροπής, η Επιτροπή Άμυνας αποφάσισε να παραγγείλει δύο τεθωρακισμένα από τη Βιομηχανία Όπλων για την άμυνα του Κτιρίου και των υπερασπιστών του. Αυτά έφθασαν το απόγευμα και, κατά τη διάρκεια των εκθροπραξιών, ήταν έτοιμα να χρησιμοποιηθούν.

Εν τω μεταξύ, ένα είδος κοινού μετώπου είχε δη-

μιουργηθεί από την Καταλανική Αριστερά (ESQUERRA), τους Καταλανούς Εθνικιστές (ESTAT CATALA), το PSUC και την UGT. Όλοι υπεράσπιζαν τον Υπουργό των Εσωτερικών, τον Αϊγκουαδέ, και τον Αρχηγό της Αστυνομίας, τον Ροντρίγκεθ Σάλας, τους δυό κυριότερους υπεύθυνους για την έναρξη των επεισοδίων. Αυτό το κοινό μέτωπο μεταξύ των Υπουργών μεταφέρθηκε και στους δρόμους. Αστυνομία, Εθνοφρουρά, Καταλανική Αστυνομία Πόλεων και μέλη του PSUC (συνδεδεμένα με την 3^η Διεθνή) και της UGT βρίσκονταν μαζύ στα οδοφράγματα εναντίον των εργατών της CNT και της FAI, με τους οποίους συμάχησε το POUM. Αυτό το κοινό μέτωπο των κομμάτων της αστικής αριστεράς με τους κομμουνιστές εναντίον των συνδικαλιστών της CNT και των αναρχικών της FAI ήταν μια επαρκής απόδειξη της προσπάθειάς τους να απομακρύνουν τους συνδικαλιστές και τους αναρχικούς από την Κυβέρνηση και να τους δυσφημήσουν μέσα στους εργάτες. Αν και όλοι οι ηγέτες αυτών των κομμάτων πιθανώς να μην συμμετείχαν στην προετοιμασία αυτής της σύγκρουσης, ήταν αναμφισβήτητο ότι όλοι τους ήθελαν να εκμεταλλευτούν τα γεγονότα για να αφανίσουν, ή τουλάχιστον να αποδυναμώσουν, την επιρροή εκείνου του τμήματος του Καταλανικού προλεταριάτου, που θεωρούσε τον αγώνα εναντίον του φασισμού ως αγώνα, ταυτοχρόνως, εναντίον του καπιταλισμού και υπέρ του σοσιαλισμού. Ό,τι είχε συμβεί μερικούς μήνες πριν εναντίον του μικρότερου κόμματος του POUM με σχετικά πολύ μικρή προσπάθεια, επρόκειτο να συνεχισθεί, τώρα,

με τη χρήση βίας εναντίον των μαζικών οργανώσεων του Καταλανικού προλεταριάτου. Το γεγονός ότι η αστυνομία υπό την καθοδήγηση του Ροντρίγκεθ Σάλας είχε στασιάσει εναντίον της Κυβέρνησης δεν αναφέρθηκε ποτέ στις επίσημες αναφορές της Κυβέρνησης. Προς τον πληθυσμό έλεγαν ότι οι εργάτες της CNT και της FAI είχαν ξεκινήσει τη σύγκρουση.

Όχι μόνον η Περιφερειακή Επιτροπή και οι συνελεύσεις των αντιπροσώπων της CNT και της FAI· όχι μόνον οι αντιπρόσωποι των διαφόρων διαμερισμάτων της πόλης, που ήταν επικεφαλής των οδοφραγμάτων, προτιμούσαν μια ειρηνική επίλυση της σύγκρουσης. Μία ειρηνική λύση απαιτούσαν, επίσης, και η Εθνική Επιτροπή της CNT και οι αντιπρόσωποί της στη Βαλένθια. Λίγο μετά τις 5 η ώρα το απόγευμα, έφθασε μία αντιπροσωπεία από τη Βαλένθια¹⁴ αποτελούμενη από το Γραμματέα της Εθνικής Επιτροπής της CNT, τον Μαριάνο Βάσκεθ, και τον Υπουργό της Δικαιοσύνης, τον Γκαρθία Ολιβέρ, έναν πολύ γνωστό αναρχικό. Επίσης, ήλθαν από τη Βαλένθια και κάποια μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της UGT. Η Φεντερίκα Μοντσένου, Υπουργός Δημόσιας Υγείας, ήλθε, επίσης, στη Βαρκελώνη.

14. Οι Αναρχικοί, εκτός από την Κυβέρνηση της Καταλωνίας, τη Χενεραλιδάδ, συμμετείχαν και στην Κεντρική Κυβέρνηση, από τις 3 του Οκτώβρη του 1936. Αρχικά, η Κεντρική Κυβέρνηση βρισκόταν στη Μαδρίτη. Όμως, καθώς τα στρατεύματα του Φράνκο πλησίαζαν προς τη Μαδρίτη, μεταφέρθηκε στη Βαλένθια, στις 6 του Νοέμβρη του 1936.

Σε μια κοινή σύσκεψη, αποφασίσθηκε βάσει μιας πρότασης της CNT να εκδοθεί μια κοινή έκκληση προς το λαό να σταματήσει τις εκθροπραξίες και να καταθέσει τα όπλα. Απέναντι σ' αυτό το σχέδιο, που συζητήθηκε δύο ώρες, οι αντιπρόσωποι του PSUC επέδειξαν τη μεγαλύτερη αντίδραση. Ο Σανκάχο, εκπρόσωπος της Εκτελεστικής Επιτροπής του PSUC, ο Μαριάνο Βάσκεθ, Γραμματέας της CNT, ο Γκαρθία Ολιβέρ, ο αναρχικός Υπουργός, και ο Πρόεδρος Κομπάνυς μίλησαν στο ραδιόφωνο, καλώντας το λαό της Βαρκελώνης να σταματήσει τις συγκρούσεις.

Ο Γραμματέας της Εθνικής Επιτροπής της CNT, Μαριάνο Βάσκεθ, μιλώντας από το ραδιοφωνικό σταθμό της Χενεραλιδάδ είπε:

“Πρέπει να σταματήσουμε αμέσως αυτό που συμβαίνει. Πρέπει να σταματήσουμε αμέσως έτσι ώστε οι σύντροφοί μας στο μέτωπο να βεβαιωθούν ότι εμείς κατανοούμε πλήρως την κρισιμότητα της παρούσας κατάστασης, έτσι ώστε να μπορούν να αντιμετωπίζουν με σιγουριά τον εχθρό, γνωρίζοντας ότι δεν πρέπει να ανησυχούν για τα μετόπισθεν, εξ αιτίας της δικής μας ανικανότητας να φθάσουμε σε μια συμφωνία. Ας αναλογιστούμε την κρισιμότητα των περιστάσεων που διανύουμε! Δεν πρέπει να ανεχθούμε άλλο αυτό το αίσθημα της κατάρρευσης που υπάρχει στα μετόπισθεν και που το μόνο που κάνει είναι να δίνει θάρρος στους φασίστες. Σταματείστε τους πυροβολισμούς, σύντροφοι! Αλλά, μην αφήσετε κανέναν να επιχειρήσει να κερδί-

σει καινούργιες θέσεις, μετά την παύση του πυρός.

Εμείς, εδώ, θα συνεχίσουμε τις συζητήσεις μας μέχρι να βρούμε μια λύση. Η ίδια η αυτοπροστασία του λαού μας οδηγεί στην ενότητα όλων των αντιφασιστικών οργανώσεων της Καταλωνίας. Είμαστε όλοι συγκεντρωμένοι εδώ, ιδιαίτερα η Εκτελεστική Επιτροπή της UGT και η Εθνική Επιτροπή της CNT, που έχουν έλθει από τη Βαλένθια για να δώσουν ένα τέλος σ' αυτή την απαίσια σύγκρουση της Βαρκελώνης. Έχουμε συγκεντρωθεί όλοι στη Βαρκελώνη για να καταλήξουμε σε μια κοινή συμφωνία, επειδή αυτές οι συγκρούσεις εξυπηρετούν μονάχα τους σκοπούς των εχθρών μας, τους σκοπούς του φασισμού!"

Οι διαπραγματεύσεις στο Μέγαρο της Χενεραλιδάδ συνεχίσθηκαν, κατά τη διάρκεια ολόκληρης της νύχτας. Μολονότι τα μέλη της CNT και της FAI υπάκουσαν στην έκκληση για τερματισμό των εχθροπραξιών, οι στασιαστές αστυνομικοί και κυρίως τα μέλη των άλλων εχθρικών κομμάτων συνέχισαν τις εγκληματικές τους ενέργειες. Κατά τη διάρκεια της ίδιας νύχτας, δέχθηκαν επίθεση τα Γραφεία του Συνδικάτου των Εργατών Βυρσοδεψίας της CNT. Ολόκληρη τη νύχτα ακούγονταν σφοδροί πυροβολισμοί στο κέντρο της πόλης.

* * * * *

ΤΕΤΑΡΤΗ, 5 ΤΟΥ ΜΑΗ.

Οι ολονύκτιες διαπραγματεύσεις κατέληξαν στην παραίτηση ολόκληρης της κυβέρνησης. Σχηματίσθηκε μια προσωρινή κυβέρνηση, η οποία αποτελούνταν από έναν εκπρόσωπο των κομμάτων που συμμετείχαν στην προηγούμενη κυβέρνηση. Αλλά, η ηρεμία δεν αποκαταστάθηκε. Μόλις επέστρεψαν από τη Χενεραλιδάδ οι εκπρόσωποι των CNT - FAI, οι διάφορες επιτροπές των CNT - FAI συγκάλεσαν μια συνάντηση. Ο Αϊγκουαδέ και ο Σάλας, των οποίων την αποπομπή απαιτούσαν οι εργάτες, παραιτήθηκαν από τη στιγμή που παραιτήθηκε ολόκληρη η κυβέρνηση και υπήρξαν κάποιες διαβεβαιώσεις ότι δε θα ξαναποθετηθούν σε τόσο υπεύθυνες θέσεις. Όταν έφθασαν αναφορές από το Coll Blanch ότι υπήρχε φόβος για περαιτέρω συγκρούσεις, η Επιτροπή της CNT και της FAI έκανε έκκληση προς τους εργάτες να σταματήσουν τις προσπάθειες για κατάληψη των στρατώνων. Και πάλι, οι εργάτες έκαναν ό,τι ήταν δυνατό για να αποφευχθεί η σύγκρουση.

Στις 9.30 η ώρα το πρωί, οι Φρουροί Εφόδου προέβησαν σε μια καινούργια πρόκληση. Επιτέθηκαν στα Γραφεία του Συνδικάτου Υγείας, που βρισκόταν στην Πλατεία Σάντα Άννα, στο κέντρο της πόλης. Την ίδια στιγμή, επιτέθηκαν, με μεγαλύτερη λύσσα, στα Γραφεία της Τοπικής Ομοσπονδίας της Ελευθεριακής Νεολαίας. Οι νέοι αμύνθηκαν με ηρωισμό. Έξι νέοι αναρχικοί σκοτώθηκαν στη μάχη για την υπεράσπιση των Γραφείων τους. Και από το Συνδικάτο Υγείας και από την

Ελευθεριακή Νεολαία τηλεφώνησαν στην Περιφερειακή Επιτροπή της CNT για βοήθεια. Οι τουφεκισμοί, οι εκρήξεις των χειροβομβίδων και οι ριπές των μυδραλλιοβόλων ακούγονταν καθαρά σ' όλο το κέντρο της πόλης. Οι δρόμοι στη ζώνη των μαχών ερήμωσαν· κανείς δεν τολμούσε να βγει έξω.

Το απόγευμα, επειδή οι εκθροπραξίες συνεχίζονταν ακόμη, η Επιτροπή Άμυνας αποφάσισε να καλέσει και άλλα τρία τεθωρακισμένα για την υπεράσπιση των απειλούμενων Γραφείων των Συνδικάτων. Έφθασαν μέσα σε λίγες ώρες και τέθηκαν σε λειτουργία για να βοηθήσουν και να ενισχύσουν τα Συνδικάτα και τους συντρόφους που κινδύνευαν. Αμέσως μετά την άφιξή τους είχαν την ευκαιρία να προχωρήσουν στη δράση. Τρεις άοπλοι εργάτες, που βρίσκονταν στο δρόμο, απέναντι από την Περιφερειακή Επιτροπή, δέχθηκαν πυροβολισμούς, που προέρχονταν από τα οδοφράγματα του PSUC. Οι άοπλοι εργάτες έψαχναν με αγωνία για καταφύγιο σε κάποια ανοιχτή πόρτα. Ήταν δύσκολο να γλυτώσουν από τα πυρά. Ένα από τα τεθωρακισμένα, με πρωτοβουλία μιας συντρόφισσας, έφυγε για να διασώσει τους συντρόφους που κινδύνευαν.

Εξωφρενικές φήμες διαδίδονταν σ' ολόκληρη την πόλη. Ανεξέλεγκτα στοιχεία - έλεγαν - θέλουν να συνεχίσουν την Επανάσταση. Αυτή ήταν η τρίτη μέρα των μαχών και φαινόταν ότι δεν υπήρχε καμιά ελπίδα για την αποκατάσταση της ειρήνης. Ο ραδιοφωνικός σταθμός της Χενεραλιδάδ μίλησε για ανεξέλεγκτα στοιχεία της CNT και της FAI. Η Περιφερειακή Επιτροπή ρώτη-

σε τηλεφωνικά τη Χενεραλιδάδ για το ποιός ελέγχει την αστυνομία. Διότι, παρ' όλο που μας διαβεβαίωναν επανειλημμένα ότι η αστυνομία θα σταματούσε τους πυροβολισμούς, μυδραλλιοβόλα και τουφέκια ακούγονταν από εκείνα τα τμήματα της πόλης που ελέγχονταν από την αστυνομία. Στις 5 η ώρα το απόγευμα, η Περιφερειακή Επιτροπή της CNT πρότεινε τα ακόλουθα:

“Να σταματήσουν οι εκθροπραξίες. Κάθε κόμμα να διατηρήσει τις θέσεις του. Να ζητηθεί με σαφή τρόπο από την αστυνομία και από τους πολίτες που ήταν στο πλευρό της να σταματήσουν τις μάχες. Οι υπεύθυνες επιτροπές να ενημερώνονται αμέσως, εάν η συμφωνία παραβιάζεται σε οποιοδήποτε σημείο της πόλης. Να μη δίνεται απάντηση σε απομεμονωμένους πυροβολισμούς. Οι υπερασπιστές των Κτιρίων των Συνδικάτων να σταματήσουν κάθε ενέργεια και να περιμένουν περαιτέρω οδηγίες”.

Κατά τη διάρκεια της μάχης της Καταλανικής Εθνοφρουράς και των Φρουρών Εφόδου εναντίον της Ελευθεριακής Νεολαίας, αιχμαλωτίσθηκε, ελαφρά τραυματισμένος, ένας Φρουρός Εφόδου, αλλά σύντομα αφέθηκε ελεύθερος, αφού του παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες.

Οι προτάσεις για ανακωχή έγιναν δεκτές από την κυβέρνηση, αλλά οι ένοπλες δυνάμεις, που υποτίθεται ότι υπερασπίζονταν την κυβέρνηση, δεν έδωσαν καμιά σημασία. Κατά τη διάρκεια του απογεύματος, προσπάθησαν να περικυκλώσουν τα Γραφεία της Περιφερειακής Επιτροπής στο Κτίριο των CNT – FAI. Οι στασια-

στές έχτισαν νέα οδοφράγματα, πιο κοντά στην Περιφερειακή Επιτροπή. Οι πυροβολισμοί δε σταμάτησαν καθόλου.

Τα γεγονότα της Βαρκελώνης έγιναν γνωστά και στο Μέτωπο. Ο Χοβέρ¹⁵, ένας πολύ γνωστός αναρχικός, βάδισε γρήγορα από τη Χουέσκα προς τη Βαρκελώνη. Οι πολιτοφύλακες στο Μέτωπο ενδιαφέρονταν για την τύχη της Βαρκελώνης· δεν ήθελαν να πέσει στα χέρια αυτών των μεταμφιεσμένων αντεπαναστατών. Ήταν εμφανές ότι η Καταλανική Εθνοφρουρά και οι Φρουροί Εφόδου, που κατευθύνονταν από προβοκάτορες, και ένα τμήμα της μικρομπουρζουαζίας, προσποιούνταν ότι είναι στο πλευρό του κυβερνητικού αντιφασιστικού συνασπισμού. Στην πραγματικότητα, επιδίωκαν άλλους σκοπούς. Όλα αυτά τα στοιχεία ήταν, μέχρι τώρα, ανεξέλεγκτα από την κυβέρνηση. Ήταν μια ορδή αντεπαναστατών που στρεφόταν εναντίον του προλετα-

15. Ο Χοβέρ (JOVER GREGORIO) ήταν σύντροφος του Ντουρρούτι και του Ασκάσο στην ομάδα των "Solidarios", στα χρόνια πριν την Επανάσταση. Στους πρώτους μήνες του Πολέμου ήταν ηγέτης αναρχικής πολιτοφυλακής στο Μέτωπο της Αραγωνίας. Αργότερα, αποδέχθηκε την στρατιωτικοποίηση και έγινε Διοικητής της 28^{ης} Μεραρχίας και κατόπιν Διοικητής του 10^{ου} Σώματος Στρατού. Μετά τη νίκη του Φράνκο, πήγε στη Γαλλία και κατόπιν στο Μεξικό, όπου εξέδιδε μια φιλοκομμουνιστική εφημερίδα. (Βλέπε και το γράμμα της Έμμας Γκόλντμαν, που αναφέρεται στην προσωπικότητα του Χοβέρ, στο "Η Έμμα Γκόλντμαν για την Ισπανική Επανάσταση. - Α. Το Ισπανικό Αναρχικό Κίνημα", σελίδες 77 - 80, εκδόσεις "Αρδην").

ριάτου και ιδιαίτερα εναντίον των οργανώσεων του, της CNT και της FAI. Μπροστά στον αυξανόμενο κίνδυνο για τους εργατές, για τα Γραφεία των Συνδικάτων τους, για τα Πολιτιστικά τους Κέντρα και, κυρίως, για τις ζωές όλων των αγωνιστών, αποφασίσθηκε να οργανωθεί καλύτερα η άμυνα. Δημιουργήθηκε μια Περιφερειακή Επιτροπή Άμυνας. Οι συζητήσεις, που γίνονταν στα Γραφεία της Περιφερειακής Επιτροπής, διακόπτονταν κατά διαστήματα από συνεχείς ριπές μυδραλλιοβόλων. Γι' αυτό, οργανώθηκε καλύτερα η άμυνα του Κτιρίου των CNT - FAI. Έφθαναν αναφορές απ' όλα τα μέρη της Βαρκελώνης και από τις επαρχίες της Καταλωνίας που δήλωναν ότι η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού ήταν με την CNT και ότι οι περισσότερες πόλεις και χωριά βρίσκονταν στα χέρια των οργανώσεων μας. Θα ήταν εύκολη μια επίθεσή μας στο κέντρο της πόλης, αν την αποφάσιζαν οι υπεύθυνες επιτροπές, θα αρκούσε μονάχα να κάνουν μια έκκληση προς τις Επιτροπές Άμυνας των περιφερειακών διαμερισμάτων. Όμως, η Περιφερειακή Επιτροπή της CNT αντιτάχθηκε σ' αυτό. Κάθε πρόταση για επίθεση απορρίφθηκε ομόφωνα και από την Περιφερειακή Επιτροπή της CNT και από τη FAI.

Μια προσφάτως συγκροτημένη ομάδα με την ονομασία "Φίλοι του Ντουρρούτι", που δρούσε στις παρυφές των CNT - FAI, μοίρασε μια προκήρυξη όπου διακήρυττε ότι "Στη Βαρκελώνη έχει δημιουργηθεί ένα Επαναστατικό Συμβούλιο. Όλοι όσοι ευθύνονται για το πραξικόπημα, μηχανοραφώντας υπό την προστασία της

κυβέρνησης, θα εκτελεστούν. Το ΡΟΥΜ θα γίνει μέλος του Επαναστατικού Συμβουλίου, επειδή στάθηκε στο πλευρό των εργατών”.

Οι Περιφερειακές Επιτροπές της CNT και της FAI αποφάσισαν να μην υποστηρίξουν αυτή την προκήρυξη. Η Ελευθεριακή Νεολαία, επίσης, την απέρριψε. Την επόμενη μέρα, Πέμπτη 6 του Μάη, η επίσημη ανακοίνωσή τους δημοσιεύθηκε σ’ όλο τον τύπο της Βαρκελώνης.

* * * * *

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΠΕΡΝΕΡΙ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΙΕΡΙ.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας που ακολούθησε διεξήχθησαν μάχες. Αλλά, ένα περιστατικό που συνέβη το βράδυ έδειξε ξεκάθαρα τις προθέσεις των προβοκατόρων. Σ' ένα μικρό δρόμο, κοντά στην οδό Ντουρρούτι, απέναντι από την Περιφερειακή Επιτροπή της CNT, στον αριθμό 2 της Πλατείας ντελ Άνχελ κατοικούσε ο πολύ γνωστός Ιταλός αναρχικός αγωνιστής Καμίλλο Μπερνέρι. Κατοικούσαν ακόμη εκεί και μερικοί άλλοι Ιταλοί εξόριστοι, που είχαν έλθει στην Ισπανία για να σχηματίσουν μια αντιφασιστική Φάλαγγα. Ο Μπερνέρι ήταν, κατά κάποιον τρόπο, ο πολιτικός εκπρόσωπος των Ιταλών αναρχικών στην Ισπανία. Εξέδιδε, επίσης, την Ιταλική εφημερίδα "Ταξικός Πόλεμος" ("Guerra di Classe"), στην οποία συνεχώς επιστούσε την προσοχή απέναντι στους κινδύνους μιας δικτατορίας. Ένα άρθρο με τον τίτλο "Μπούργκος¹⁶ και Μόσχα" τράβηξε την προσοχή της Ρωσικής Κυβέρνησης. Ο Μπερνέρι έγραφε:

"Απαξ και συντριβεί ο φασισμός, είναι αναγκαίο η CNT και η FAI να συνεχίσουν το κοινωνικό τους

16. Στην Ισπανική πόλη Μπούργκος έφτασαν τα φασιστικά στρατεύματα στις 23 του Ιούλη του 1936 και σχηματίστηκε η εθνικιστική Κυβέρνηση με αρχηγό τον Στρατηγό Καμπανέλας. Έτσι, η πόλη Μπούργκος αποτέλεσε την έδρα των φασιστών.

πρόγραμμα. Η Εκτελεστική Επιτροπή του Κομμουνιστικού Κόμματος διακήρυξε ότι την επόμενη μέρα της συντριβής του Φράνκο θα υπερασπίσει τη δημοκρατία και την ατομική ιδιοκτησία. Υπάρχει στον αέρα η οσμή του Νόσκε¹⁷. Εάν η Μαδρίτη δεν ήταν στις φλόγες, θα περίμενε κανείς ακόμη και μια νέα Κροστάνδη. Αλλά, η Μαδρίτη πλησιάζει στη νίκη. Η επαναστατημένη Καταλωνία δε λαμβάνει ούτε όπλα ούτε οικονομική βοήθεια. Μήπως η ΕΣΣΔ έστειλε όπλα, πολεμοφόδια και στρατιωτικά στελέχη με σκοπό να θέσει υπό τον έλεγχό της τον αντιφασιστικό αγώνα και την εξέλιξη της Κοινωνικής Επανάστασης; Το δίλημμα Μαδρίτη ή Φράνκο έχει παραλύσει τον Ισπανικό αναρχισμό. Σήμερα η Βαρκελώνη βρίσκεται ανάμεσα στο Μπούργκος, στη Ρώμη, στη Μαδρίτη και στη Μόσχα. Είναι πολιορκημένη. Ο ορίζοντας είναι μουντός. Βρισκόμαστε στα διεθνή ύδατα μιας μεγάλης τρικυμίας. Θα μπορέσουμε να κάνουμε θαύματα; Η Παρισινή Κομμούνα, που βρέθηκε ανά-

17. Ο Γκούσταβ Νόσκε ήταν ο σοσιαλδημοκράτης Υπουργός Αμύνης, που, την 18^η Φεβρουαρίου του 1919, επενέβη στη Βρέμη και ανέτρεψε την εξουσία των Συμβουλίων. Την 25^η Φεβρουαρίου ξέσπασε γενική απεργία σ' όλη τη γερμανική επικράτεια και ο Νόσκε έδωσε εντολή στα κυβερνητικά στρατεύματα να καταπνίξουν την εξέγερση. Στις 3 του Μάρτη επέβαλε κατάσταση πολιορκίας στο Βερολίνο, όπου στις μάχες που ακολούθησαν σκοτώθηκαν 1.200 άτομα. Στις 9 του Μάρτη, φοβούμενος νέες εξεγέρσεις, ο Νόσκε διέταξε: "Κάθε άτομο, που συλλαμβάνεται να μάχεται με το όπλο στο χέρι κατά των κυβερνητικών στρατευμάτων, θα πυροβολείται αμέσως".

μεσα στην κατασταλτική βία των Πρώσων και των Βερσαλλιέρων, άναψε μια φωτιά που φώτισε όλο τον κόσμο. Η Βαρκελώνη σήμερα βρίσκεται ανάμεσα στο Μπούργκος και στη Μαδρίτη. Ας το θυμούνται αυτό οι Γκοντέτ της Μόσχας”. [Ο Γκοντέτ ήταν ο φασίστας στρατηγός που ήταν επικεφαλής του πραξικοπήματος στη Βαρκελώνη, στις 19 του Ιούλη. Δικάσθηκε κανονικά από το λαό της Βαρκελώνης και εκτελέσθηκε].

Αυτό το άρθρο προκάλεσε την παρέμβαση της Ρωσίας στην CNT και τη FAI. Από τότε, ο Μπερνέρι έγινε το ανάθεμα των οπαδών της Δικτατορίας του Κομμουνιστικού Κόμματος.

Όταν ξεκίνησαν οι εκθροπραξίες, ο Μπερνέρι βρισκόταν στο σπίτι του μαζί με το φίλο του Μπαρμπιέρι, έναν επίσης πολύ γνωστό αναρχικό. Μαζί τους ήταν η γυναίκα του Μπαρμπιέρι και η Τόσκα Παντίνι, χήρα ενός Ιταλού πολιτοφύλακα που σκοτώθηκε στο Μέτωπο της Αραγωνίας. Το σπίτι των Ιταλών περικυκλώθηκε από την Καταλανική αστυνομία και από μέλη του PSUC με κόκκινα περιβραχιόνια, που πάνω τους είχαν τα εμβλήματα του κόμματός τους. Την Τρίτη το πρωί, στις 4 του Μάη, Καταλανοί και Κομμουνιστές αστυνομικοί πήγαν στο σπίτι και είπαν στους Ιταλούς αναρχικούς να προσέχουν, διότι στη γειτονιά έπεφταν πολλοί πυροβολισμοί. Έγινε μια ακόμη επίσκεψη το απόγευμα για να καταγράψουν ό,τι υπήρχε μέσα στο σπίτι και για να κατασχέσουν τα όπλα που ανήκαν σε Ιταλούς πολιτοφύλακες που βρίσκονταν στη Βαρκελώνη με άδεια από το Μέτωπο. Την επόμενη μέρα, την Τετάρτη στις 5 του

Μάη, περίπου στις 5 η ώρα το απόγευμα, ο Μπερνέρι και ο Μπαρμπιέρι συνελήφθησαν από 12 αστυνομικούς, μεταξύ των οποίων οι 6 ήταν μέλη του PSUC, όπως μαρτυρούσαν τα κόκκινα περιβραχιονιά τους. Ο αρχηγός της ομάδας, δείχνοντας το διακριτικό του σήμα με τον αριθμό 1109, ρώτησε τα ονόματά τους. Δύο αστυνομικοί παρέμειναν στο σπίτι για να πραγματοποιήσουν περαιτέρω έρευνα. Ο Μπερνέρι εκείνο τον καιρό έγραφε ένα βιβλίο για την πολιτική του Μουσσολίνι στη Μεσόγειο, όπου αναφερόταν ιδιαίτερα στο ζήτημα των Βαλεαρίδων Νήσων. Ήταν ένα βιβλίο εναντίον του Ιταλικού φασισμού.

Η γυναίκα του Μπαρμπιέρι ζήτησε να πάει μαζί με τους δύο συντρόφους που συνελήφθησαν, αλλά δεν της το επέτρεψαν οι αστυνομικοί.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας, δολοφονήθηκαν και οι δύο από σφαίρες μυδραλλιοβόλου, όπως έδειξε η αυτοψία. Επρόκειτο για μια εν ψυχρώ δολοφονία, από τη στιγμή που και οι δύο ήταν άοπλοι. Δολοφονήθηκαν κοντά στο Μέγαρο της Χενεραλιδάδ. Αμέσως μετά, τα πτώματα των δύο αναρχικών παραδόθηκαν στο νεκροτομείο του Νοσοκομείου "Hospital Clinico". Οι καταστάσεις του Νοσοκομείου αποδεικνύουν ότι ο Ερυθρός Σταυρός βρήκε τα δύο πτώματα κοντά στο Μέγαρο της Χενεραλιδάδ.

Τα αποδεικτικά στοιχεία είναι ακαταμάχητα. Ο Μπερνέρι και ο Μπαρμπιέρι δολοφονήθηκαν, επειδή ήταν αναρχικοί, από την αστυνομία και από μέλη του PSUC, δηλαδή από αφοσιωμένους στη Μόσχα Κομμουνιστές.

Η σύντροφος του Μπαρμπιέρι δήλωσε: “Ο Μπαρμπιέρι ρώτησε γιατί, ενώ ήταν αναρχικοί και συνεπώς αντιφασίστες, τους συμπεριφέρονταν εχθρικά; Και ο αρχηγός της ομάδας απάντησε: Ακριβώς επειδή είστε αναρχικοί, είστε αντεπαναστάτες”.

Οι αναρχικοί κυνηγήθηκαν· οι αναρχικοί δολοφονήθηκαν· οι αναρχικοί τέθηκαν εκτός νόμου. Εν τούτοις, περιορίστηκαν μόνον στην άμυνα και δεν επιτέθηκαν ποτέ. Παρά ταύτα, όταν κυκλοφόρησε το ψεύδος ότι οι αναρχικοί ήταν οι επιτιθέμενοι, ο ξένος τύπος αρπάχθηκε πρόθυμα απ’ αυτή την ευκαιρία και το διέδωσε στις τέσσερις άκρες της γης.

Την επόμενη μέρα, οι εφημερίδες δημοσίευσαν τον αριθμό των θυμάτων: 500 νεκροί και περισσότεροι από 1500 τραυματίες. Ένα φοβερό κατηγορώ εναντίον εκείνων που είχαν προκαλέσει έναν τέτοιο αδελφοκτόνο πόλεμο.

* * * * *

ΠΕΜΠΤΗ, 6 ΤΟΥ ΜΑΗ.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας, η UGT και η CNT συμφώνησαν να απευθύνουν μία ακόμη έκκληση προς τους εργάτες για να επιστρέψουν στη δουλειά τους. Έτσι, εξέδωσαν την παρακάτω διακήρυξη:

“Τα τραγικά γεγονότα που συνέβησαν στην πόλη μας κατά τη διάρκεια των τελευταίων 48 ωρών έκαναν αδύνατη την προσέλευση των εργατών στις δουλειές τους. Οι αντιφασιστικές οργανώσεις και κόμματα, μετά από μακρά συζήτηση στο Μέγαρο της Χενεραλιδάδ, έχουν οδηγηθεί σε μία επίλυση της σύγκρουσης που δημιούργησε αυτή την ανώμαλη κατάσταση, την τόσο επιζήμια για το στόχο του προλεταριάτου. Οι τοπικές ομοσπονδίες της CNT και της UGT έχουν συμφωνήσει να ζητήσουν απ’ όλα τα μέλη τους την επανάληψη των εργασιών τους. Είναι αναγκαίο να επιστρέψουμε στην κανονική ζωή. Η συνέχιση της σημερινής αδράνειας του βιομηχανικού τομέα σημαίνει εξασθένηση των δυνάμεών μας και ενίσχυση των δυνάμεων του κοινού εχθρού μας.

Γι’ αυτό, κάνουμε έκκληση προς όλους τους εργάτες της CNT και της UGT να επιστρέψουν στη δουλειά τους. Όλα τα μέλη και των δύο οργανώσεων πρέπει να αποφεύγουν κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να οδηγήσει σε προστριβές και αναταραχές μέσα στους χώρους εργασίας. Τα γεγονότα αυτών των ημερών μας έχουν διδάξει ότι στο εξής θα πρέπει να δημιουργή-

σουμε μεταξύ μας εγκάρδιες και συντροφικές σχέσεις, για την έλλειψη των οποίων έχουμε όλοι βαθειά λυπηθεί, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ημερών.

Οι τοπικές ομοσπονδίες της UGT και της CNT απευθύνουν έκκληση προς όλα τα μέλη τους να απέχουν από κάθε εκδήλωση εκθρόιπτας. Το παν σήμερα είναι η αλληλοκατανόηση και η αλληλεγγύη. Οι συνδικαλιστικές κάρτες των μελών και των δύο οργανώσεων πρέπει να γίνονται σεβαστές απ' όλους και είναι καθήκον των Επιτροπών Ελέγχου να σέβονται όλους, ανεξαιρέτως, τους εργάτες.

Στη δουλειά, σύντροφοι της CNT και της UGT!"

Τοπική Ομοσπονδία της CNT, Βαρκελώνη.

Τοπική Ομοσπονδία της UGT, Βαρκελώνη.

Αυτή η έκκληση μεταδόθηκε από το ραδιόφωνο και δημοσιεύθηκε το επόμενο πρωϊνό σε όλες τις εφημερίδες της Βαρκελώνης. Αλλά, μάταια. Πουθενά δεν ξανάπιασαν δουλειά οι εργάτες. Η αστυνομία συνέχισε να συμπεριφέρεται εκθροϊκά και, κατά τη διάρκεια της νύχτας, ενίσχυσε περισσότερο τις θέσεις της με σαφή πρόθεση να επεκτείνει τις μάχες. Οι προκλήσεις των πολιτικών κομμάτων συνεχίσθηκαν, ελπίζοντας να κλονίσουν την εμπιστοσύνη των εργατών προς τις Επιτροπές της CNT και της FAI. Οι μάχες επαναλήφθηκαν. Η πικρία και η δυσφορία κατέλαβε τους εργάτες. Η κυβέρνηση της Βαλένθια παρενέβη πιο ενεργητικά στις υποθέσεις της Βαρκελώνης. Δύο πολεμικά πλοία διατάχθηκαν να φθάσουν και να παραμείνουν στο λιμάνι της Βαρκελώνης.

Το πρωϊνό της Πέμπτης, επικρατούσε μεγαλύτερη πρε-

μία στους δρόμους. Το κέντρο της παλιάς πόλης έμοιαζε ακόμη με φρούριο. Μερικά κάρρα εμφανίσθηκαν ήδη στους πιο πλατείς δρόμους και κάπου-κάπου φαινόταν και κανένας πεζός. Τα εναέρια σύρματα των γραμμών του τραμ επιδιορθώθηκαν. Υπήρχαν φήμες ότι η κυβέρνηση της Βαλένθια συγκέντρωνε στρατεύματα από διάφορα σημεία του Μετώπου για να τα στείλει στην Καταλωνία.

Άρχισαν να εντείνονται πάλι οι ανησυχίες της Περιφερειακής Επιτροπής της CNT και των συνδικάτων όλης της πόλης, από τη στιγμή που η αστυνομία και οι οπαδοί του PSUC προχώρησαν στην εκμετάλλευση της κατάστασης ανακωχής, χτίζοντας νέα οχυρά. Έτσι, η αστυνομία μετέφερε αποκάλυπτα σάκκους άμμου και οπλοπολυβόλα στις οχυρώσεις ενός Καθεδρικού ναού, που δεν απείχε ούτε διακόσια μέτρα από το Κτίριο των CNT - FAI. Δύσκολα θα μπορούσε κάποιος να μιλήσει για ειρηνική κατάσταση. Όσοι θέλουν την ειρήνη δεν καταλαμβάνουν νέες επιθετικές θέσεις.

Καινούργιες ειδήσεις επέτειναν την αγωνία. 1.500 στρατιώτες έρχονται από τη Βαλένθια. Θα ακολουθήσουν άλλοι 2.500. Εναντίον ποιών κινούνται; Εναντίον των εργατών; Στους δρόμους της Βαρκελώνης όλοι υπόκεινται σε σωματικές έρευνες. Όσοι είχαν ταυτότητα μέλους της CNT θεωρούνταν εχθροί. Τους έπαιρναν τις ταυτότητες και τις έσχιζαν. Συχνά, απλά και μόνο η κατοχή αυτής της ταυτότητας είχε ως αποτέλεσμα τη σύλληψη. Γίνονταν πάρα πολλές τέτοιες συλλήψεις.

Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των αντιμαχόμενων πλευ-

ρών αναβλήθηκαν για μισή μέρα λόγω του θανάτου του γραμματέα της UGT, Αντόνιο Σεσέ. Πληγώθηκε θανάσιμα από μία σφαίρα καθώς πήγαινε με το αυτοκίνητό του στο Μέγαρο της Χενεραλιδάδ. Η σφαίρα προήλθε από το Πασέο δε Γκράθια, όπου οι σύντροφοι του δικού του κόμματος είχαν ένα οδόφραγμα. Οι σύντροφοι που συνόδευαν τον Σεσέ υπέγραψαν ένα κείμενο όπου καταγράφεται το συγκεκριμένο γεγονός και που τώρα βρίσκεται στα χέρια του Συνδικάτου Θεάτρου, μπροστά από τα Γραφεία του οποίου συνέβη το περιστατικό. Ο Σεσέ ούτε δολοφονήθηκε ούτε εκτελέστηκε. Όμως, ο θάνατός του χρησιμοποιήθηκε για να ενταθεί η ύπουλη εκστρατεία εναντίον της CNT.

Εν τω μεταξύ, μια περίεργη κατάσταση είχε δημιουργηθεί μέσα στο Κτίριο του Τηλεφωνικού Κέντρου. Οι εργάτες των πάνω ορόφων και οι Φρουροί Εφόδου συμφώνησαν να υπάρξει ανακωχή. Για πρώτη φορά από τη Δευτέρα, οι Φρουροί Εφόδου επέτρεψαν στους εργάτες να προμηθευτούν τρόφιμα. Οι συζητήσεις μεταξύ των εργατών που ανήκαν στην CNT και στην UGT συνεχίζονταν ακόμψ. Για να τερματιστούν αυτές οι συζητήσεις και για να δείξουν την προθυμία τους για την αποκατάσταση της ειρήνης, τα μέλη της CNT συμφώνησαν να εγκαταλείψουν το Κτίριο στις 3 η ώρα το μεσημέρι. Υποτίθεται ότι θα αποχωρούσαν και οι Φρουροί Εφόδου. Όμως, αντί να εγκαταλείψουν το τμήμα εκείνο του Κτιρίου που είχαν καταλάβει στις αρχές της εβδομάδας, οι Φρουροί Εφόδου προχώρησαν στην κατάληψη ολόκληρου του Κτιρίου και έφεραν μέσα σ'

αυτό μέλη της UGT για να αναλάβουν τις θέσεις που μέχρι τότε είχαν οι εργάτες της CNT. Τα μέλη της CNT, βλέποντας ότι παραβιάστηκε η συμφωνία, ενημέρωσαν αμέσως την Περιφερειακή Επιτροπή. Η Περιφερειακή Επιτροπή ήρθε σε επαφή με την Κυβέρνηση και ζήτησε να αποσυρθεί η αστυνομία από το Τηλεφωνικό Κέντρο. Η παραμονή της εκεί σήμαινε αθέτηση των υποσχέσεων και ακύρωση τις συμφωνίες. Εκείνοι που παραβίασαν τη συμφωνία θα έπρεπε να υποστούν τις συνέπειες. Μισή ώρα αργότερα η Χενεραλιδάδ απάντησε: το τετελεσμένο γεγονός δεν μπορεί να ανατραπεί.

Η αθέτηση της συμφωνίας δημιούργησε μεγάλη αγανάκτηση στους εργάτες της CNT. Αν οι εργάτες των περιφερειακών διαμερισμάτων είχαν πληροφορηθεί αμέσως αυτή την εξέλιξη της κατάστασης, σίγουρα θα επέμεναν να ληφθούν αυστηρότερα μέτρα και θα ανταπέδιδαν την επίθεση. Όμως, όταν αργότερα συζητήθηκε το θέμα αυτό, υπερίσχυσε η πιο μετριοπαθής άποψη.

Ήταν εμφανές ότι η κατάληψη του Τηλεφωνικού Κέντρου θα χρησιμοποιούνταν για την προώθηση νέων επιθέσεων. Και πράγματι, γύρω στις 4 η ώρα το μεσημέρι, μια νέα επίθεση εξαπολύθηκε εναντίον του κεντρικού σιδηροδρομικού "Σταθμού της Γαλλίας". Οι Φρουροί Εφόδου επιτέθηκαν από τη μια πλευρά του Σταθμού· από την άλλη επιτέθηκαν μέλη του PSUC από το στρατόπεδο "Καρλ Μαρξ". Οι εργάτες δεν μπορούσαν πλέον να βασίζονται στα τηλέφωνα. Η ατμόσφαιρα στο κέντρο της πόλης ήταν τεταμένη. Εκρήξεις

βομβών, ριπές τουφεκιών και μυδραλλιοβόλων διέκοπταν την πτυχία της μητρόπολης.

Στις 4.10, ο Υφυπουργός Άμυνας Χουανέλ Μολίνα, μέλος της FAI, ανακοίνωσε εκ μέρους της Καταλανικής κυβέρνησης ότι ο Στρατηγός Πόζας παρουσιάσθηκε ο ίδιος στο Κυβερνείο για να αναλάβει τη θέση του ως Αρχηγός της Τέταρτης Ταξιαρχίας του Ισπανικού Στρατού. Η θέση του Καταλανού Υπουργού Αμύνης έπαψε να υπάρχει. Ο Χουανέλ Μολίνα, μολονότι ήταν μέλος της FAI, έκανε τα πάντα για να κρατηθεί ο στρατός μακριά από τη διαμάχη. Εάν η FAI επιθυμούσε πραγματικά την ανάμειξη του στρατού, ολόκληρη η στρατιωτική δύναμη θα ήταν με το μέρος της και η νίκη θα ήταν σίγουρη. Αλλά η FAI δεν ήθελε έναν αδελφοκτόνο πόλεμο μέσα στις γραμμές των αντιφασιστών.

Όχι μόνο στο "Σταθμό της Γαλλίας", αλλά και στη γειτονιά της Πλατείας της Καταλωνίας, η αστυνομία άρχισε την επίθεση εναντίον των εργατών. Και στις δύο περιπτώσεις, οι επιθέσεις αποκρούστηκαν με επιτυχία. Οι εργάτες αρνήθηκαν και πάλι να προχωρήσουν στην αντεπίθεση. Όμως, ήταν αποφασισμένοι να υπερασπιστούν τις θέσεις τους, τις ζωές τους και τα δικαιώματά τους.

Η Περιφερειακή Επιτροπή της CNT πληροφορήθηκε ότι ένοπλες δυνάμεις των Καταλανών Εθνικιστών και του PSUC είχαν καταλάβει το χωριό Σαν Χουάν. Αμέσως, οπλισμένοι εργάτες της CNT και της FAI εισέβαλαν στο χωριό, αφοπλίσαν τον εχθρό και απελευθέρωσαν τους συντρόφους τους. Δημόσια, στην πλατεία του

χωριού, όπου τα μέλη των Καταλανών Εθνικιστών και του PSUC όφειλαν να λογοδοτήσουν για τις ενέργειές τους, προειδοποιήθηκαν να μην ξαναπάρουν τα όπλα εναντίον του λαού και μετά αφέθηκαν ελεύθερα από τους αναρχικούς.

Πρέπει να μνημονεύονται αυτά τα γεγονότα για να αντικρούονται οι διαδιδόμενες εναντίον των αναρχικών και των αναρχοσυνδικαλιστών της Καταλωνίας κατηγορίες, που τους παρουσιάζουν σαν δολοφόνους και εγκληματίες.

Στις 6 η ώρα το απόγευμα υπήρξε ένα τηλεφώνημα ότι 1.500 στρατιώτες, βαδίζοντας προς τη Βαρκελώνη, είχαν φθάσει στην Τορτόσα. Κατέλαβαν τα Γραφεία των Συνδικάτων της CNT, τα Πολιτιστικά Κέντρα της FAI και της Αναρχικής Νεολαίας, συλλαμβάνοντας όλους όσους βρίσκονταν μέσα σ' αυτά. Αυτά τα στρατεύματα προέρχονταν από την Κεντρική Ισπανία. Σύμφωνα με την απογευματινή εφημερίδα "Noticiero Universal" του Σαββάτου στις 8 του Μάη, αυτά τα στρατεύματα έρχονταν από τις πρώτες γραμμές του Μετώπου της Χαράμα, όπου είχαν πολεμήσει για 4 μήνες στο πλευρό της Διεθνούς Ταξιαρχίας. Οι αναρχικοί θα μπορούσαν, με τη σειρά τους, να καλέσουν τις Φάλαγγές τους από το Μέτωπο της Αραγωνίας καθώς και ένοπλες δυνάμεις από άλλα μέρη της Καταλωνίας και χωρίς καμιά αμφιβολία θα ήταν νικητές μέσα σε 24 ώρες. Αλλά, δεν ήθελαν να διασπάσουν το αντιφασιστικό Μέτωπο. Δεν έκαναν ποτέ τίποτε άλλο εκτός από το να υπερασπίζονται τους εαυτούς τους από τις επιθέσεις που δέχονταν.

Στις 6.45 η κοινή Επιτροπή της CNT και της FAI έστειλε μια νέα αντιπροσωπεία στην κυβέρνηση για να πληροφορηθεί το τι σκόπευε να κάνει. Λίγα λεπτά αργότερα, μέσω του τηλεγράφου έφθασε η είδηση από το Λονδίνο ότι η Αγγλική Κυβέρνηση είχε στείλει στα θαλάσσια ύδατα της Καταλωνίας, κοντά στη Βαρκελώνη, μία τορπιλλάκατο και ένα καταδρομικό, το “Ντισπάτς”. Μία αντιπροσωπεία εργατών της CNT κατέφθασε για να πληροφορηθεί τι επρόκειτο να κάνουν οι υπεύθυνες επιτροπές. Οι επιτροπές αποφάσισαν να απευθυνθούν προς τον πληθυσμό της Βαρκελώνης, δηλώνοντας ότι επιθυμούσαν τη διατήρηση του αντιφασιστικού Μετώπου. Ταυτοχρόνως, απευθύνθηκαν προς την παγκόσμια κοινή γνώμη με μία διακήρυξη που έχει ως εξής:44

“Ενώ τα τραγικά γεγονότα, που δημιουργήθηκαν από μερικά ανεύθυνα στοιχεία των αντιφασιστικών οργανώσεων, συνέβαιναν εδώ στη Βαρκελώνη, η παγκόσμια κοινή γνώμη είχε ελάχιστη πληροφόρηση σχετικά με την όλη κατάσταση.

Τα ίδια ύπουλα στοιχεία, που επιδίωκαν να προκαλέσουν αιματοχυσία στη Βαρκελώνη, διέδωσαν στο εξωτερικό ψευδείς ειδήσεις με τους ίδους μοχθηρούς στόχους, διαστρεβλώνοντας βάνουσα όλη την αλήθεια.

Ξένες χώρες έχουν υιοθετήσει την άποψη ότι η CNT και η FAI ήταν η αιτία των αναταραχών των τελευταίων ημερών. Σας είπαν ότι οι αναρχικοί ήταν ένοχοι για την έναρξη της διαμάχης μεταξύ των ίδιων των εργατών, που προκάλεσε την αιματοχυσία στους δρόμους της

Βαρκελώνης. Σας είπαν ότι οι αναρχικοί επιτέθηκαν εναντίον της αστυνομίας, της Χενεραλιδάδ και άλλων δημοτικών και κρατικών θεσμών.

Τίποτα δεν είναι περισσότερο ψευδές απ' αυτή την ερμηνεία των εξελίξεων και εκείνοι που εκ προθέσεως διαδίδουν τέτοια ψεύδη δεν είναι παρά μεταμφιεσμένοι φασίστες.

Τώρα που έχουμε επιστρέψει στην ομαλότητα και που οι υπεύθυνοι για την έναρξη της διαμάχης έχουν αποπεμφθεί από τις δημόσιες θέσεις τους, τώρα που όλοι οι εργαζόμενοι έχουν επιστρέψει στις δουλειές τους, τώρα που η Βαρκελώνη είναι για άλλη μια φορά ήρεμη, η CNT και η FAI θέλουν να δώσουν μια σαφή εξήγηση των γεγονότων.

Δηλώνουμε ότι ούτε η CNT ούτε η FAI ούτε καμία από τις ανεξάρτητες οργανώσεις τους διέλυσαν, ή είχαν έστω και την ελάχιστη πρόθεση να διαλύσουν, το αντιφασιστικό μέτωπο. Η CNT και η FAI συνεχίζουν να συνεργάζονται πιστά, όπως και στο παρελθόν, με όλους τους πολιτικούς και συνδικαλιστικούς τομείς του αντιφασιστικού μετώπου. Η καλύτερη απόδειξη γι' αυτό είναι το γεγονός ότι η CNT συνεχίζει να συνεργάζεται με την Κεντρική Κυβέρνηση, με την Κυβέρνηση της Χενεραλιδάδ και με όλες τις δημοτικές αρχές.

Όταν άρχισε η σύγκρουση στη Βαρκελώνη, η Περιφερειακή και η Εθνική οργάνωση της CNT προσέφερε κάθε βοήθεια στην κυβέρνηση για τον τερματισμό της σύγκρουσης όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Τη δεύτερη μέρα των μαχών, ο γραμματέας της Εθνικής Επιτροπής

της CNT και ο Υπουργός Δικαιοσύνης, μέλος επίσης της CNT, ήρθαν στη Βαρκελώνη και έκαναν ό,τι ήταν ανθρωπίνως δυνατό για να τεθεί ένα τέλος στον αδελφοκτόνο πόλεμο. Εκτός από αυτές τις διαπραγματεύσεις με τα υπεύθυνα μέλη των άλλων πολιτικών κομμάτων, οι σύντροφοί μας, μιλώντας προς τον πληθυσμό της Βαρκελώνης, τον κάλεσαν να ηρεμήσει, να συνεργαστεί για την ύπαρξη μιας συμφωνίας και να είναι ενωμένος στον αγώνα εναντίον του κοινού εχθρού, του φασισμού.

Όχι μόνο η Εθνική Επιτροπή, αλλά και η Περιφερειακή Επιτροπή έκανε ό,τι ήταν δυνατό για να εξευρεθεί μια λύση σ' αυτή τη σύγκρουση. Ο τύπος της CNT στην Καταλωνία έκανε έκκληση για ηρεμία και κάλεσε τον πληθυσμό να επιστρέψει στους χώρους εργασίας. Οι ειδήσεις που μεταδίδονταν από το ραδιόφωνο προς τα Συνδικάτα και προς τις Επιτροπές Άμυνας δεν ήταν τίποτε άλλο παρά εκκλήσεις για ηρεμία.

Μια άλλη απόδειξη για το ότι η CNT δεν ήθελε να διασπάσει, και ούτε διέσπασε, το αντιφασιστικό μέτωπο, είναι το γεγονός ότι, όταν σχηματίστηκε η νέα κυβέρνηση της Χενεραλιδάδ, στις 5 του Μάη, οι αντιπρόσωποι της CNT προσέφεραν κάθε διευκόλυνση και ο γραμματέας της CNT έγινε μέλος της Κυβέρνησης.

Δηλώνουμε ότι ούτε η CNT ούτε η FAI επιτέθηκαν εναντίον οποιωνδήποτε αστυνομικών τμημάτων ή εναντίον οποιωνδήποτε άλλων θεσμών του Κράτους ή της Χενεραλιδάδ. Ο πρώτος πυροβολισμός δεν προήλθε κατά κανένα τρόπο από τα υπεύθυνα μέλη της CNT.

Τα μέλη της CNT που είχαν υπό τον έλεγχό τους το Συμβούλιο Άμυνας της Χενεραλιδάδ έδωσαν εντολές στις δυνάμεις τους να μην αναμειχθούν στις συγκρούσεις, παίρνοντας το μέρος της μιας ή της άλλης πλευράς. Και φρόντισαν, επίσης, να τηρούνται οι εντολές τους.

Επίσης, η Επιτροπή Άμυνας της CNT έδωσε εντολές προς όλα τα διαμερίσματα της Βαρκελώνης ώστε να μην μετακινηθεί κανείς προς το κέντρο της πόλης για να απαντήσει στις προκλήσεις. Και αυτές οι εντολές έγιναν σεβαστές, διότι, πράγματι, κανείς δε μετακινήθηκε προς το κέντρο της πόλης για να απαντήσει στις προκλήσεις.

Η Περιφερειακή Επιτροπή της CNT και της FAI έδωσε σαφείς εντολές να μην μετακινηθεί κανένας από το τμήμα της πόλης όπου βρισκόταν και να μην διαταράξει κανένας τη δημόσια τάξη.

Η CNT και η FAI όχι μόνο διατήρησαν απλώς μια στάση άμυνας, αλλά έκαναν ό,τι ήταν δυνατό για την αποκατάσταση της δημόσιας τάξης και την αποκάλυψη των προβοκατόρων. Από την αρχή των συγκρούσεων οι παγίδες για την CNT ήταν πολλές, αλλά αυτή δεν υιοθέτησε μια προκλητική συμπεριφορά. Δεν έπεσε στο δίκτυο που είχε πολλές διακλαδώσεις στον Περιφερειακό, στον Εθνικό και στο Διεθνή χώρο. Και εμμένοντας στις θέσεις της, έκανε ό,τι ήταν δυνατό για να αποπεμφθούν από τις δημόσιες θέσεις τους ο Ροντρίγκεθ Σάλας και ο Αϊγκουαδέ. Από τη στιγμή που αυτό πραγματοποιήθηκε και η ηρεμία αποκαταστάθηκε, η CNT και

η UGT, μαζί με τις άλλες αντιφασιστικές δυνάμεις, σχημάτισαν μια Επιτροπή για να διευκολύνει τα γεγονότα της Βαρκελώνης και να αποκαταστήσει την ομαλότητα.

Όταν αποκαλύφθηκαν οι αιτίες των αναταραχών, ο λαός επέστρεψε στους χώρους εργασίας. Όλοι, με υπέρτατο θάρρος και ενεργητικότητα, αφιερώνουν τώρα όλες τις δυνάμεις τους στον αγώνα εναντίον του φασισμού, διότι αυτός είναι ο μόνος εχθρός όλων των εργατών της Καταλωνίας.

Οι εργάτες της Καταλωνίας έχουν επιστρέψει στις δουλειές τους με τα ακόλουθα συνθήματα: "Όχι άλλοι προβοκάτορες στα μετόπισθεν!", "Ενότητα μεταξύ της CNT και της UGT!", "Θάνατος στο φασισμό!"

Εν τω μεταξύ, σποραδικές συγκρούσεις και ανταλλαγές πυροβολισμών συνεχίζονταν σε διάφορους τομείς της πόλης. Γύρω στις 10 η ώρα το βράδυ, η CNT - FAI έκανε τις εξής νέες προτάσεις για τον τερματισμό των εχθροπραξιών: "Όλα τα κόμματα και ομάδες να υποχρεωθούν να αποσύρουν από τα οδοφράγματα τις ένοπλες Φρουρές και Περιπόλους. Όλοι οι κρατούμενοι, και των δύο πλευρών, να απελευθερωθούν αμέσως. Να μην υπάρξουν αντίποινα". Η CNT - FAI ζήτησε μία απάντηση μέσα σε δύο ώρες.

Μέχρι τα μεσάνυχτα, η κυβέρνηση δεν είχε απαντήσει ακόμη. Εν τω μεταξύ, ανησυχητικά νέα έφθαναν από την Ταρραγόνα και από το Ρέους, όπου μέλη του PSUC και του ESTAT CATALA, επωφελούμενα από την παρουσία κάποιων Φρουρών Εφόδου που βάδισαν

προς τη Βαρκελώνη, χρησιμοποίησαν την προσωρινή πλεονεκτική τους θέση για να αποπλίσουν και να σκοτώσουν εργάτες. Τα τηλεφωνήματα προκάλεσαν μεγάλη ανησυχία στη Βαρκελώνη. Ελήφθησαν μέτρα για τον έλεγχο κάθε πιθανής φευδούς είδησης και φήμης, που θα μπορούσε να φθάσει στη Βαρκελώνη μέσω της τηλεφωνικής επικοινωνίας. Τα σημαντικά νέα δεν μπορούσαν πλέον να μεταδίδονται μέσω του τηλεφώνου. Για την ενημέρωση των μελών της οργάνωσης χρησιμοποιήθηκε ο ραδιοφωνικός σταθμός της CNT.

Η CNT προσπάθησε να της υποσχεθούν τόσο η Κεντρική κυβέρνηση της Βαλένθια όσο και η κυβέρνηση της Βαρκελώνης ότι οι Φρουροί Εφόδου δε θα εισέρχονταν αμέσως στην πόλη, αλλά θα έμεναν έξω από τα όριά της μέχρις ότου ξεκαθαριστεί η κατάσταση. Η είσοδος των στρατευμάτων μέσα στην πόλη, τη στιγμή που ο λαός βρισκόταν σε κατάσταση εντάσεως, θα σήμαινε, αναμφιβόλως, αναζωπύρωση των εκθροπραξιών και επιπλέον απώλειες ζωών. Η CNT και η FAI ήθελαν να αποφύγουν μια τέτοια εξέλιξη. Αντιμετώπιζαν με κάποιο σκεπτικισμό τη διαβεβαίωση ότι τα στρατεύματα θα συμπεριφέρονταν φιλικά απέναντι στους εργάτες.

Η νύχτα της 6ης προς την 7η Μαΐου ήταν καθοριστική για τις άμεσες μελλοντικές εξελίξεις. Η CNT και η FAI δεν είχαν χρησιμοποιήσει ακόμη όλες τις δυνάμεις τους· συνέχιζαν να παραμένουν σε μία θέση αναμονής. Θα καλούσαν όλη την Καταλωνία στη μάχη εναντίον των εθνικιστών, εναντίον των προβokatόρικων στοιχείων της αστυνομίας και εναντίον ορισμένων αρ-

χηγών τους; Θα μπορούσαν να συγκεντρώσουν μια τρομερή δύναμη, αλλά δεν ήθελαν να δώσουν συνέχεια σ' αυτή την αδελφοκτόνα διαμάχη. Επανελημμένα οι αναρχικοί, πρόθυμοι για να δοθεί ένα τέλος στη σύγκρουση, κινήθηκαν προς την κατεύθυνση των διαπραγματεύσεων. Αλλά, η ατμόσφαιρα ήταν τεταμένη και η κατάσταση συνέχιζε να είναι δύσκολη. Ο μάχες συνεχίζονταν στην Τορτόσα και στην Ταρραγόνα. Στις 1.20 έγιναν νέα τηλεφωνήματα προς τους εκπροσώπους της κυβέρνησης. Δεν υπήρξε ικανοποιητική απάντηση στις προτάσεις τους. Οι Φρουροί Εφόδου συνέχιζαν την πορεία τους προς τη Βαρκελώνη. Στο κέντρο της πόλης οι Καταλανοί Εθνικιστές και οι αστυνομικές δυνάμεις έφθαναν όλο και πιο κοντά στα Γραφεία της Περιφερειακής Επιτροπής της CNT και μάλιστα η αστυνομία έστησε ένα νέο οδόφραγμα στην οδό Σαν Πέδρο. Προσπαθούσαν να περικυκλώσουν το Κτίριο της Περιφερειακής Επιτροπής της CNT και της FAI.

Μέχρι τις 2 η ώρα τα ξημερώματα η κυβέρνηση δεν είχε απαντήσει ακόμη στις προτάσεις της CNT. Περιμέναμε με μεγάλη ανυπομονησία και ανησυχία... 2.20: καμιά απάντηση... 2.30: καμιά απάντηση... 2.45 ... 3: ακόμη τίποτα. Διεξαγόταν μια συζήτηση σχετικά με την επανέναρξη των εργασιών στις περιφερειακά διαμερίσματα της πόλης, όπου οι συγκρούσεις είχαν σταματήσει. Η κυκλοφορία δεν μπορούσε να αποκατασταθεί, εάν πρώτα δε διαλύονταν τα οδοφράγματα. Οι εκπρόσωποι του Συνδικάτου Μεταφορών ανέμεναν την απάντηση της κυβέρνησης, προκειμένου να δώσουν εντο-

λή για την επανέναρξη των εργασιών. Η ώρα πήγε 3.45 και καμιά απάντηση ακόμη... Στις 3.55 το πρωί, η Επαρχιακή Επιτροπή της CNT ανακοίνωσε ότι ήταν διατεθειμένη να παρεμποδίσει τα στρατεύματα που έρχονταν από τη Βαλένθια. Η ώρα πήγε 4 και καμιά απάντηση.

Τελικά, στις 4.45 η κυβέρνηση απάντησε. Συμφώνησε να υπάρξει ανακωχή. Όλα τα κόμματα πρέπει να εγκαταλείψουν τα οδοφράγματα. Οι Περίπολοι Ελέγχου και οι Φρουροί Εφόδου θα επιστρέψουν στα γραφεία, στα συνδικάτα και στα στρατόπεδά τους. Και οι δυο πλευρές θα απελευθερώσουν τους κρατούμενους. Οι περιπολίες θα ξαναρχίσουν.

Όλοι ανακουφίσθηκαν. Αλλά, θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει ειλικρινή αυτή την απάντηση; Οι εργαζόμενοι στο Τηλεφωνικό Κέντρο θα συνέχιζαν τις εργασίες τους όπως πριν; Θα ρυθμιζονταν τα πάντα με το σωστό τρόπο;

Ούτε νικητές; ούτε νικημένοι. Αυτή είναι η επιθυμία των συνδικαλιστών και των αναρχικών. Δεν πρέπει να διασπαστεί το αντιφασιστικό μέτωπο. Πόλεμος εναντίον του φασισμού. Ενότητα όλων των εργατών. Αυτή είναι η ακλόνητη επιθυμία των εργατών στα οδοφράγματα. Και οι αποφάσεις των επιτροπών βασίζονταν σ' αυτή την επιθυμία. Η Περιφερειακή Επιτροπή μετέδωσε από το ραδιόφωνο το ακόλουθο μήνυμα:

“Προς όλους τους εργάτες της CNT: έχοντας φτάσει σε μια συμφωνία όλων των πολιτικών και συνδικαλιστικών αντιπροσωπειών, σας γνωστοποιούμε ότι θα

λάβετε οδηγίες από τις υπεύθυνες επιτροπές σας σχετικά με την πλήρη αποκατάσταση της ειρήνης και της ηρεμίας. Προς το παρόν, ζητάμε να διατηρήσετε εκείνη τη υπαλιότητα και ετοιμότητα πνεύματος που απαιτεί η κατάσταση. Μην απαντάτε στις προκλήσεις εκείνων που επιδιώκουν τη συνέχιση της υπάρχουσας αποδιοργάνωσης”.

Ενώ ακόμη συζητούνταν τα αποτελέσματα της συμφωνίας, νέοι πυροβολισμοί άρχισαν να διαταράσσουν τη σιωπή της νύχτας. Δύο αυτοκίνητα κατέβαιναν την οδό Ντουρρούτι. Καθώς περνούσαν μπροστά από τη Γενική Αστυνομική Διεύθυνση, δέχθηκαν πυροβολισμούς. Πέρασαν ανενόχλητα τα γραφεία της Περιφερειακής Επιτροπής της CNT, αλλά λίγο πιά πέρα ξέσπασαν εκ νέου σφοδροί πυροβολισμοί. Τουφέκια, μυδραλλιοβόλα και χειροβομβίδες μπήκαν στο παχνίδι. Κακό σημάδι. Μια περίεργη αντίθεση στις διαβεβαιώσεις για ειρηνική επίλυση της σύγκρουσης. Η ώρα είναι 5.30 το πρωί. Θα μπορέσουμε να κατευνάσουμε τη δυσπιστία και το θυμό των συντρόφων; Στις 6 η ώρα, ακούγονταν ακόμη πυροβολισμοί.

Σβήνουμε τα φώτα. Ένα όμορφο πρωϊνό. Η Βαρκελώνη κοιμάταν ήρεμη.

* * * * *

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 7 ΤΟΥ ΜΑΗ.

Λίγες ώρες αργότερα, η Βαρκελώνη είχε αλλάξει εντελώς όψη. Συνεπείς στη συμφωνία τους, οι εργάτες είχαν εγκαταλείψει τα οδοφράγματα. Σε πολλά μέρη, τα οδοφράγματα είχαν ήδη διαλυθεί. Οι εργάτες είχαν αποσυρθεί από τα κτίρια που είχαν καταλάβει, αλλά κρατούσαν τα όπλα τους.

Όμως, στο κέντρο της πόλης η ατμόσφαιρα ήταν ακόμη τεταμένη. Τα οδοφράγματα των Φρουρών Εφόδου, των Καταλανών Εθνικιστών και του PSUC διατηρούνταν και φυλάσσονταν. Επωφελούμενοι από την τήρηση της συμφωνίας εκ μέρους των εργατών, οι Φρουροί Εφόδου βάδισαν μέσα στην πόλη και οπουδήποτε μπορούσαν συνελάμβαναν εργάτες και τους απόπλιζαν. Νέες διαμάχες δημιουργήθηκαν μεταξύ των Φρουρών Εφόδου και της Ελευθεριακής Νεολαίας στην Πλατεία δελ Πίνο και στο Πουερταφέρ. Και για άλλη μια φορά, το γεγονός ότι, μετά από ώρες συζητήσεων, οι Φρουροί Εφόδου αποφάσισαν να ακολουθήσουν μια πιο ειρηνική συμπεριφορά και να διαλύσουν τα οδοφράγματα οφειλόταν στην πρωτοβουλία της Αναρχικής Νεολαίας, που πήγε άοπλη για διαπραγματεύσεις στα Γραφεία των Φρουρών Εφόδου.

Το κέντρο της πόλης έμοιαζε με φρούριο. Τα ψηλά κτίρια είχαν χρησιμοποιηθεί σαν οχυρά από τις διάφορες ομάδες. Ανάμεσα από σακιά άμμου, στρώματα ή μαξιλάρια πρόβαλαν οι κάννες των τουφεκίων και των

μυδραλλιοβόλων. Οι Φρουροί Εφόδου είχαν ανοίξει τις εκκλησίες και τις χρησιμοποιούσαν σαν οχυρά.

Αλλά, οι κάτοικοι μπορούσαν να αναπνέουν πιο ελεύθερα. Για τρεις μέρες ήταν αναγκασμένοι να παραμένουν στα σπίτια τους. Τώρα όλοι περπατούσαν στους δρόμους ανάμεσα στα οδοφράγματα. Τα παιδιά έπαιζαν το παιχνίδι της Επανάστασης, τυλίγοντας πέτρες μέσα σε χαρτιά που τις πετούσαν στους αντιεπαναστάτες πίσω από τα οδοφράγματα. Στα μπάρ και στα καφενεία όλοι συζητούσαν για την κατάσταση.

Κατά το μεσημέρι συνέβη ένα άλλο περιστατικό. Στην οδό Μποκουερία, οι Φρουροί Εφόδου σταμάτησαν ένα αυτοκίνητο της Ελευθεριακής Νεολαίας, αφοπλίσαν και συνέλαβαν τους νεαρούς. Επρόκειτο για μια φανερό παραβίαση της συμφωνίας να μην υπάρξουν άλλες συλλήψεις και αντεκδικήσεις. Στην οδό Σαν Πέδρο, μέλη της CNT απειλήθηκαν από τους Φρουρούς Εφόδου. Κοντά στην Αψίδα του Θριάμβου και στη Θύρα του Αγγέλλου, έπεσαν πυροβολισμοί, όχι από εργάτες της CNT αλλά από αστυνομικούς. Το αυτοκίνητο της Φεντερίκα Μοντσενύ, της Υπουργού Υγείας, δέχθηκε επίσης πυροβολισμούς και τραυματίστηκε ένας από τους επιβάτες του.

Κατά τις 8.20 τα στρατεύματα από τη Βαλένθια έφθασαν στη Βαρκελώνη. Με τα καμιόνια κατέβηκαν την οδό Ντουρρούτι και τους υποδέχθηκαν στο Κτίριο της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης. Ποιά θα είναι η στάση τους απέναντι στους εργάτες; Και ποιά η στάση των εργατών απέναντί τους; Καθώς περνούσαν μπροστά από

τα Γραφεία της Περιφερειακής Επιτροπής της CNT ρίχθηκε εναντίον των Γραφείων ένας πυροβολισμός από ένα καμιόνι, ενώ από ένα άλλο ακούστηκε το σύνθημα "Ζήτω η FAI". Ήταν προφανές ότι τα αισθήματά τους απέναντι στους εργάτες, απέναντι στους συνδικαλιστές και στους αναρχικούς της Καταλωνίας, ήταν ανάμεικτα, όπως ανάμεικτη ήταν και η ίδια η σύνθεση του στρατεύματος από τη Βαλένθια.

Για τους εργάτες η σύγκρουση είχε σταματήσει και δε σκέπτονταν να ξαναπάρουν τα όπλα. Οι εργάτες ήταν πιστοί απέναντι στη συμφωνία σε αντίθεση με την άλλη πλευρά που την παραβίαζε. Παρά ταύτα, η κατάσταση, σε γενικές γραμμές, ήταν ήσυχη. Παρά τις προκλητικές προσπάθειες απέναντι στους εργάτες της CNT και της FAI, οι τελευταίοι διατήρησαν την ψυχραιμία και την αξιοπρέπειά τους. Οι εργάτες της CNT και της FAI δεν είχαν ξεκινήσει αυτή τη σύγκρουση και καθόλου δεν ήθελαν να παρατείνεται. Δεν είχαν υποταχθεί, παρά το γεγονός ότι η Καταλανική αστυνομία υιοθέτησε μια προκλητικά αλαζονική στάση μετά την άφιξη των στρατευμάτων από τη Βαλένθια. Επανειλημμένα οι εργάτες αντιμετώπισθηκαν από την αστυνομία σαν νητημένοι.

Επίσης, η στάση των Καταλανών εθνικιστών ήταν περιέργη. Οι Καταλανοί εθνικιστές που πάντα ήταν σφοδροί πολέμιοι κάθε επιρροής της Μαδρίτης πάνω στις υποθέσεις της Καταλωνίας και που μάχονταν σθεναρά για την αυτονομία της Καταλωνίας, τώρα ζήτησαν βοήθεια από την Κυβέρνηση της Βαλένθια για να

υπερασπίσουν τα προνόμιά τους. Έπαιξαν τον ίδιο ρόλο με αυτόν που είχαν παίξει τα κόμματα της Καταλανικής Δεξιάς λίγα χρόνια πριν. Τον Οκτώβριο του 1934, η Καταλανική Ομοσπονδία των Εργοδοτών και η Καταλανική Δεξιά υποστήριξαν την επέμβαση της Μαδρίτης, ενώ η Καταλανική Αριστερά ήταν αντίθετη. Τώρα, από τη στιγμή που η Καταλανική Δεξιά είχε πτηθεί στις 19 του Ιούλη μαζί με τους φασίστες Στρατηγούς, η Καταλανική Αριστερά ζητά την επέμβαση της Κεντρικής Κυβέρνησης στις υποθέσεις της Καταλωνίας. Και στις δύο περιπτώσεις, υπερασπίζονταν τα συμφέροντα και τα προνόμια της ιδιοκτησίας, του καπιταλισμού. Και στις δύο περιπτώσεις, πολεμούσαν εναντίον των εργατών που αγωνίζονταν για την Κοινωνική Επανάσταση. Ο διευθυντής της ορχήστρας είχε αλλάξει, αλλά η μουσική παρέμενε η ίδια.

* * * * *

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ

Όσα συνέβησαν στην επαρχία της Καταλωνίας αποδεικνύουν ότι όλες οι ενέργειες ήταν οργανωμένες με σκοπό να συντρίψουν την CNT και τη FAI καθώς και τα επαναστατικά επιτεύγματα της 19^{ης} Ιουλίου.

Διάφορες πόλεις και χωριά της Καταλωνίας έστελναν αναφορές στην Περιφερειακή Επιτροπή για το τι συνέβαινε, που δείχνουν τον αντιεπαναστατικό χαρακτήρα των διαφόρων ενεργειών. Στο Μοντεσκιέ, την Λαφάργκα και την Μπισάουρα τα μέλη της CNT κυνηγήθηκαν και διώχθηκαν μακριά. Εξήντα αναρχικοί πρόσφυγες από τα γειτονικά χωριά έφθασαν στο Βιτς.

Στην περιοχή της Τορτόσα, εξαπολύθηκαν άνευ λόγου επιθέσεις εναντίον των οικονομικών θεσμών των εργατών. Ιδιαίτερα άσχημη έγινε στην Λα Θένια. Διακόσιοι Φρουροί Εφόδου κατέλαβαν το χωριό στις 7 του Μάη. Εισέβαλάν στα γραφεία του Συνδικάτου της CNT και κατέστρεψαν ό,τι βρήκαν μπροστά τους. Οχτώ άτομα, άνδρες και γυναίκες, που βρίσκονταν εκεί εκείνη τη στιγμή, συνελήφθησαν. Τα γραφεία της Ελευθεριακής Νεολαίας κατελήφθησαν και η επίπλωσή τους καταστράφηκε. Οι κολλεκτιβοποιημένες οικονομικές επιχειρήσεις διαλύθηκαν, τα γραφεία τους κατελήφθησαν από Φρουρούς Εφόδου με τη βοήθεια διαφόρων αστικοδημοκρατικών στοιχείων και μελών του PSUC. Αυτή η ενέργεια κατευθυνόταν εναντίον των οικονομικών κατακτήσεων του προλεταριάτου. Οι σύντροφοι από τη

Λα Θένια στην αναφορά τους έγγραφαν:

“Η Κολλεκτίβα μας, που αποτελείται από 450 μέλη, έχει γίνει πρότυπο για ολόκληρη την περιοχή. Επί επτά μήνες έχουμε κάνει οικονομικές θυσίες για να φτιάξουμε την Κολλεκτίβα μας. Έχουμε καταργήσει το σύστημα των μισθών και έχουμε καθιερώσει μια δίκαιη διανομή. Έχουμε ένα συνεργατικό κουρείο, συνεργατικά μαγειρεία και ένα μεγάλο συνεργατικό καφενείο. Το κεφάλαιο χορηγήθηκε από τους εργάτες και είχαμε προμήθειες αξίας 45.000 πεσετών. Όλα αυτά μας τα αφαίρεσαν με αποτέλεσμα να πεινούν αυτή τη στιγμή οι οικογένειές μας. Το κουρείο μας είχε δέκα σύγχρονες καρέκλες. Αυτές, όπως και το απόθεμα υφασμάτων που είχαμε καθώς και τον κολλεκτιβοποιημένο στάβλο μας με άλογα εργασίας, μας τις πήραν. Έφτασαν μάλιστα στο σημείο να εισβάλουν σε σπίτια συντρόφων μας και να τους πάρουν ρούχα και χρήματα. Σαραντά συντροφοί έχουν συλληφθεί και μεταφέρθηκαν στην Τορτόσα. Εξήντα Φρουροί Εφόδου παρέμειναν στο χωριό, αφού είχαν τελειώσει τις κλεψιές τους. Συνεχίζουν ακόμη να έχουν υπό κατάληψη τα πάντα. Ζητάμε από τους συντρόφους να μας στείλουν σύντομα βοήθεια, διότι φοβούμαστε ότι θα μας πάρουν τα πάντα, ακόμη και τις προμήθειες πετρελαίου, αξίας 140.000 πεσετών”.

Στην Αμέτλα δε Μαρ, παρενοχλήθηκαν όχι μόνο εργάτες, αλλά και πολιτοφύλακες που είχαν ταυτότητα μέλους της CNT. Ο γραμματέας του Συνδικάτου της CNT συνελήφθη και τη θέση του ως μέλους του Δημο-

τικού Συμβουλίου την πήρε ένα μέλος του PSUC και της UGT.

Στην Τορτόσα, η καταστολή ήταν ακόμη χειρότερη. Έπαιρναν τις ταυτότητες μελών της CNT και τις έσκιζαν. Οι Φρουροί Εφόδου συνεργάζονταν με τα μέλη του PSUC. Συνδικαλιστές και αναρχικοί, μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, εκδιώχθηκαν και αντικαταστάθηκαν από μέλη της μικροαστικής τάξης και του PSUC. Πολυάριθμες συλλήψεις έλαβαν χώρα.

Στο Βιγιαδαλάν Χουάν Γκαρθία, ένας αναρχικός, μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου, συνελήφθη και όλοι οι αναρχικοί, μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, εκδιώχθηκαν από τη θέση τους. Οι ταυτότητες των μελών της CNT καθώς και οι σημαίες της CNT καταστρέφονταν.

Οι κολλεκτιβοποιημένες επιχειρήσεις της CNT στην Τορτόσα υπήρξαν, επίσης, στόχος των επιθέσεων από τη μεριά των ενωμένων αντιδραστικών δυνάμεων. Οι ενέργειές τους κατευθύνονταν εναντίον των κοινωνικών κατακτήσεων του προλεταριάτου. Μετά την 19^η Ιουλίου, η γη καλλιεργούνταν συλλογικά από τους εργάτες. Η μικροαστική τάξη ήθελε να καταργήσει αυτή την κολλεκτιβοποίηση. Ένας μεγάλος αριθμός Φρουρών Εφόδου και μελών των αστικών κομμάτων αφόπλισε τους εργάτες και κατόπιν προχώρησε στη διάλυση των κολλεκτιβοποιημένων θεσμών. Δύο τρακτέρ της κολλεκτίβας επιστράφηκαν στους προηγούμενους ιδιοκτήτες τους.

Οι κάτοικοι της Αμπόστα αναγκάστηκαν να παραδώσουν τα όπλα τους στους Φρουρούς Εφόδου. Αυτή η

ενέργεια δεν ήταν με κανέναν τρόπο διακαιολογημένη. Ο λαός ασχολούνταν κανονικά με τις καθημερινές του εργασίες. Η παραγωγή ρυζιού σ' αυτό το χωριό από την 19^η Ιουλίου ανέρχονταν στο ποσό των 40.000.000 κιλών και η κοινότητα το έθεσε στη διάθεση της Δημοκρατίας. Δεν υπήρχαν καθόλου διαφορές μεταξύ της CNT και της UGT. Και οι δύο οργανώσεις έστειλαν από έναν αντιπρόσωπο στη Βαρκελώνη για να ζητήσει από την Κυβέρνηση την απόσυρση των στρατευμάτων. Όταν η αντιπροσωπεία έφτασε στην Τορτόσα, συνελήφθη ο αντιπρόσωπος της CNT. Μια νέα αντιπροσωπεία εστάλη στην Τορτόσα για να εξασφαλίσει την απελευθέρωση του συντρόφου που είχε συλληφθεί. Αλλά, δεν κατόρθωσε να τον απελευθερώσει. Αργότερα, η Αμπόστα κατελήφθη από τους Φρουρούς Εφόδου. Οι εργάτες παρέδωσαν τα όπλα τους και, λίγο αργότερα, οι Φρουροί Εφόδου τα μοίρασαν στα μέλη της Σοσιαλιστικής Νεολαίας (την οργάνωση νεολαίας του PSUC). Έγιναν συλλήψεις και, δέκα μέρες αργότερα, πέντε από τους συλληφθέντες βρίσκονταν ακόμη στη φυλακή της Τορτόσα.

* * * * *

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗΝ ΤΑΡΡΑΓΩΝΑ

Στις 5 του Μάη, στις 8 ή ώρα το πρωί, κατελήφθη το Τηλεφωνικό Κέντρο από μια υπερεξοπλισμένη αστυνομική δύναμη. Τα τηλεφωνήματα λογοκρίνονταν και οι τηλεφωνικές επαφές των διαφόρων τμημάτων της CNT και της FAI διεκόπησαν.

Κατά το μεσημέρι, ο σύντροφος Κασανόβας, αντιπρόσωπος των εργατών του Τηλεφωνικού Κέντρου, πήγε στα στρατιωτικά γραφεία για να ενημερώσει τον αρχηγό της παράκτιας ένοπλης δύναμης για την κατάληψη του Τηλεφωνικού Κέντρου. Συμφώνησαν, μετά από συζητήσεις με τον Αρχηγό της Αστυνομίας, να αποχωρήσει η αστυνομία από τους πάνω ορόφους του Κέντρου όπου βρισκόταν ο τεχνικός μηχανισμός, και να παραμείνει για φρούρηση στην αίθουσα της εισόδου. Αργότερα, ο Αρχηγός της Αστυνομίας ανακοίνωσε ότι ο Εκπρόσωπος της Δημόσιας Τάξης αρνήθηκε να τηρήσει τη συμφωνία, ακολουθώντας πιθανώς εντολές από τη Βαρκελώνη.

Λίγο αργότερα, κάποιοι εισήλθαν στα γραφεία των αριστερών δημοκρατικών κομμάτων άοπλοι και βγήκαν οπλισμένοι με τουφέκια. Το ίδιο συνέβη και στο “Σπίτι του Λαού”, στα γραφεία της Σοσιαλιστικής Νεολαίας. Τα μέλη των αναρχικών και αναρχοσυνδικαλιστικών οργανώσεων άρχισαν, επίσης, να συγκεντρώνονται στα κέντρα τους και να προετοιμάζουν την άμυνά τους.

Το επόμενο πρωί, ανάμεσα στις 6 και στις 7 η ώρα,

τα γραφεία της Ελευθεριακής Νεολαίας δέχθηκαν επίθεση με χειροβομβίδες και τουφέκια. Μετά από 15 λεπτά, οι επιτιθέμενες δυνάμεις υποχώρησαν, προφανώς υπακούοντας σε κάποιες εντολές. Στις 11 η ώρα μια επιτροπή της CNT και της FAI πήγε στη Χενεραλιδάδ και ζήτησε να γίνει μια συνάντηση όλων των αντιφασιστικών οργανώσεων. Η Χενεραλιδάδ δέχθηκε το αίτημα, αλλά οι αντιπρόσωποι της UGT και του PSUC αρνήθηκαν να παρευρεθούν.

Σφοδροί πυροβολισμοί ξέσπασαν πάλι στις 3.30 μπροστά από τα γραφεία της Ελευθεριακής Νεολαίας, που τώρα δεχόταν επίθεση και από την αστυνομία και από δυνάμεις πολιτών. Μια νέα επιτροπή των CNT - FAI ζήτησε από τη Χενεραλιδάδ να συγκαλέσει μια συνάντηση όλων των αντιφασιστικών οργανώσεων. Ο Αρχηγός της Αεροπορίας στο Ρέους είχε αναλάβει τη δημόσια ασφάλεια. Η CNT και η FAI τον ενημέρωσαν ότι δεν ήθελαν να υπάρξει καμιά αιματοχυσία και γι' αυτό επιθυμούσαν μια σύσκεψη όλων των αντιφασιστικών οργανώσεων. Τελικά, η σύσκεψη έγινε. Ο Αρχηγός της Αεροπορίας δήλωσε ότι είχε εντολές να προχωρήσει εναντίον των CNT - FAI με τη βία, εάν δεν παρέδιδαν αμέσως τα όπλα τους.

Οι σύντροφοί μας αποφάσισαν να παραδώσουν τα όπλα τους προκειμένου να αποφύγουν την περαιτέρω αιματοχυσία και καταστροφή των σπιτιών, υπό τους ακόλουθους όρους:

1. Απελευθέρωση όλων των κρατούμενων.
2. Αποχώρηση των ένοπλων αστυνομικών και όλων

των ένοπλων δυνάμεων. Μέλη της Πολεμικής Αεροπορίας θα έπαιρναν τη θέση τους.

3. Να μην παραβιάζονται η ζωή και η ελευθερία όλων των συντρόφων καθώς και των οικογενειών τους.

Οι σύντροφοι των CNT – FAI παρέδωσαν όλα τους τα όπλα στον ίδιο το σημναγό Μπαρμπέτε στα γραφεία τους του Συνδικάτου Μεταφορών. Ο σημναγός παρατήρησε και σημείωσε το γεγονός ότι τα όπλα δεν είχαν καθόλου χρησιμοποιηθεί. Έδωσε συγχαρητήρια στους συντρόφους της CNT για τη συνετή στάση τους. Επίσης, παραδόθηκαν όπλα στην αστυνομία και στα γραφεία της CNT.

Αλλά, τα πράγματα δεν είχαν ακόμη ηρεμήσει. Γύρω στις 3 η ώρα το πρωί, Φρουροί Εφόδου και αστυνομικοί επιτέθηκαν στα γραφεία του Υπουργείου Άμυνας.

Άρχισε τότε η καταδίωξη των αγωνιστών συντρόφων των CNT – FAI. Έτσι, για άλλη μια φορά, οι αρχές και οι πολιτικές οργανώσεις αθέτησαν τις υποσχέσεις τους.

Οι σύντροφοί μας που βρέθηκαν νεκροί σε διάφορα μέρη έξω από την πόλη είναι: ο Μάριο Μπερρουτί, ο Μπαλτασάρ Μπαγιέχο, ο Ματέο Φρέιξας, ο Χοσέ Γκαγίσα και ο Χούλιαν Μαρτίνεθ από τη Φιγκουέρα. Οι τρεις τελευταίοι είχαν συλληφθεί και μεταφερθεί στο αστυνομικό τμήμα. Από εκεί, τους πήραν κάποιοι Φρουροί Εφόδου προς άγνωστη κατεύθυνση. Δύο ώρες αργότερα τα πτώματά τους αναγνωρίστηκαν στο νεκροτομείο του νεκροταφείου. Τα πτώματα άλλων τεσσάρων ατόμων δεν αναγνωρίστηκαν, αλλά κατά πάσα πιθανότητα επρόκειτο για συντρόφους της CNT και της FAI.

Σε πολλά σπίτια συντρόφων μας έγιναν έρευνες. Αυτές οι έρευνες διεξάγονταν από την αστυνομία και από μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος και του Κόμματος των Καταλανών Εθνικιστών. Στις 7 του Μάη, στις 9.15 το πρωί, ο έμπορος Γκίσιμπερτ πήγε στα γραφεία των συνεργατικών καταστημάτων της CNT, συνοδευόμενος από τους εμπόρους Χοσέ Λουίς και Χουάν Γκαλβέ και από τους σιδηροδρομικούς Ρος και Λασέρ, και υποχρέωσε υπό την απειλή των όπλων το προσωπικό να σταματήσει τις εργασίες του. Το προσωπικό και οι πελάτες αναγκάστηκαν να φύγουν, ενώ οι εισβολείς παρέμειναν σαν νικητές. Έκλεψαν ένα φορτηγό γεμάτο προϊόντα.

Όταν τα στρατεύματα της Αεροπορίας αποσύρθηκαν, Φρουροί Εφόδου και μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος και του Κόμματος των Καταλανών Εθνικιστών εισέβαλαν στα γραφεία της CNT. Παραβίασαν τις πόρτες και κατέστρεψαν τα έπιπλα. Έγιναν κλοπές σ' όλα τα τοπικά τμήματα της CNT. Κάποιος που λεγόταν Ρεκασένς και ήταν μέλος της Esquerra προσπάθησε να δολοφονήσει, μέσα στο Νοσοκομείο της πόλης, έναν πληγωμένο σύντροφο, τον Μπαλαμπάσκ, που ήταν μέλος της Ελευθεριακής Νεολαίας. Η δολοφονία αποφεύχθηκε χάρη στις προσπάθειες του προσωπικού του νοσοκομείου. Αλλά, εξ αιτίας της κτηνώδους δολοφονικής απειλής τη στιγμή της ανάρρωσης του Μπαλαμπάσκ από τον τραυματισμό του, ο πληγωμένος σύντροφος πέθανε από σοκ μέσα σε δύο ώρες.

Είναι φανερό από την αφήγηση των γεγονότων αυ-

τών των ημερών ότι οι αναρχικοί και οι συνδικαλιστές δεν ξεκίνησαν καμιά ανταρσία. Οι εργάτες δεν είχαν συμφέρον από καμιά εσωτερική διαμάχη μεταξύ των αντιφασιστικών κομμάτων. Αντιθέτως, ενδιαφέρονταν για τη διατήρηση του αντιφασιστικού μετώπου.

Είναι, επίσης, λάθος να υποστηρίζουμε ότι ανεξέλεγκτα στοιχεία άρχισαν τη σύγκρουση, εννοώντας τους αναρχικούς και τους συνδικαλιστές. Η απογευματινή Παρισινή εφημερίδα "Ce Soir" υποπίπτει σ' αυτό το σφάλμα από πλήρη άγνοια. Στο φύλλο της 6^{ης} Μαΐου γράφει: "Η Χενεραλιδάδ ελέγχει την κατάσταση. Μερικά από τα προάστια βρίσκονται ακόμη στα χέρια του εχθρού. Ποιοί είναι αυτοί οι εχθροί; Φαίνεται ότι η ανταρσία ξεκίνησε από μερικά ανεξέλεγκτα στοιχεία, που κατόρθωσαν να εισχωρήσουν στην πιο ακραία πτέρυγα του αναρχικού κινήματος με σκοπό να προκαλέσουν αναταραχές προς όφελος των εχθρών της δημοκρατίας".

Ο Ισπανικός τύπος, επίσης, μίλησε για ανεξέλεγκτα στοιχεία, αναφερόμενος στους αναρχικούς. Κάθε έγκλημα και κάθε υπερβολή αποδιδόταν στους αναρχικούς και έτσι υπήρχε συγκάλυψη των ενεργειών των μελών του PSUC και του ESTAT CATALA, που διέπρατταν τις πιο φρικτές θηριωδίες. Να ένα παράδειγμα όπου τα πραγματικά ανεξέλεγκτα στοιχεία ικανοποιήθηκαν: Κατά τη διάρκεια των τραγικών ημερών, δώδεκα αγωνιστές της αναρχικής νεολαίας πήγαιναν από το προάστιο Αρμονία δελ Παλομάρ στα γραφεία της Περιφερειακής Επιτροπής της CNT. Κοντά στο πάρκο της πόλης τους

σταμάτησαν και τους μετέφεραν στο στρατόπεδο “Καρλ Μαρξ”, που ανήκε στο PSUC. Οι σύντροφοι εξαφανίστηκαν. Αυτό συνέβη στις 4 του Μάη. Στις 9 του Μάη, ένα μυστηριώδες ασθενοφόρο άφησε δώδεκα πτώματα, φρικτά ακρωτηριασμένα, στο δρόμο ανάμεσα στη Μπέγια Τέρρα και τη Σαρδανόλα Ριπολέτ. Τα πτώματα αναγνωρίστηκαν ότι ήταν εκείνα των δώδεκα νεαρών αναρχικών από το προάστιο Αρμονία δελ Παλομάρ. Τα ονόματα ορισμένων είναι: Σεσάρ, Φερνάντεζ Ναρί, Χοσέ Βιγιένα, Χουάν Αντόνιο και Λουίς Καρνέρα.

Μπορούμε να παραθέσουμε και άλλα παραδείγματα, που αποδεικνύουν ότι η ανταρσία δεν ξεκίνησε από τους αναρχικούς και ότι τα ανεξέλεγκτα στοιχεία πρέπει να αναζητηθούν αλλού. Η κατηγορία εναντίον των αναρχικών αποτελεί είτε διαστρέβλωση της αλήθειας είτε καθαρή φαντασίωση. Η εφημερίδα “La Noche”, στις 7 του Μάη, αναφέρει το παρακάτω περιστατικό:

“Κάποια απογευματινή εφημερίδα δημοσίευσε μια καταπληκτικά ψευδή ιστορία για κάτι που συνέβη στα γραφεία των CNT – FAI. Η εφημερίδα έγραψε: «Μαθαίνουμε ότι κάποια γεγονότα συνέβησαν στο Κτίριο των CNT – FAI αυτό το πρωί. Ορισμένοι εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους απέναντι στις τακτικές της CNT και προκάλεσαν συγκρούσεις, με αποτέλεσμα να υπάρξουν κάποιοι τραυματίες. Ασθενοφόρα έφτασαν για να μεταφέρουν τους τραυματίες».”

Η “La Noche” συνεχίζει: “Από τη στιγμή που γνωρίζουμε το τι πραγματικά συνέβη στη συγκεκριμένη περίπτωση, επιθυμούμε να διορθώσουμε το λάθος. Την Τε-

τάρτη το πρωί, ένας πολύ γνωστός τυπογράφος της οδού Νουέβα δε λα Ράμπα πήγε στο σταθμό του Ερυθρού Σταυρού, στην οδό Κασανόβα. Ζήτησε ένα ασθενοφόρο να πάει να παραλάβει το παιδί του, που το είχε δαγκώσει ένα λυσσασμένο σκυλί. Λόγω της γενικότερης τραγικής κατάστασης ο Ερυθρός Σταυρός δεν μπορούσε να διαθέσει ασθενοφόρο. Όμως, ο εκπρόσωπος του Συνδικάτου Εργατών Μεταφορών της CNT προσφέρθηκε να βοηθήσει τον τυπογράφο. Ένα ασθενοφόρο πήρε τον πατέρα με το παιδί στα γραφεία της CNT, που βρισκόταν εκεί κοντά και όπου συνεχίζονταν οι πυροβολισμοί. Η Περιφερειακή Επιτροπή της CNT διέθεσε ένα αυτοκίνητο στον απελπισμένο πατέρα για να σωθεί το παιδί του... Δεν υπήρξε ούτε σύγκρουση ούτε κανένας τραυματίας στο Κτίριο των CNT - FAI. Μόνο μια ανθρωπιστική πράξη από την πλευρά των συντρόφων της CNT”.

Η ειρήνη μεταξύ των αντιμαχόμενων του αντιφασιστικού Μετώπου αποκαταστάθηκε. Η CNT, ως συνήθως, σεβάστηκε τη συμφωνία. Οι αγωνιστές της κατέθεσαν τα όπλα. Γύρισαν στις δουλειές τους και έκαναν τα πάντα για να αποδείξουν την προθυμία τους για την αποκατάσταση της ειρήνης. Εγκατέλειψαν τις στρατηγικές τους θέσεις. Άρχισαν να διαλύουν τα οδοφράγματα τους. Τίποτα δεν πρέπει να παραμείνει που να θυμίζει αυτόν τον τραγικό αδελφοκτόνο πόλεμο.

Δεν μπορούμε, όμως, να πούμε ότι έκαναν τα ίδια και οι αντίπαλοι των εργατών. Τα μέλη του Κόμματος των Καταλανών Εθνικιστών καθώς και ορισμένα στοι-

χεία του PSUC και της UGT θεώρησαν τους εαυτούς τους νικητές. Υπό την προστασία των παλιών Καταλωνών Φρουρών, που δεν είχαν διαλυθεί, και των νέων στρατευμάτων από τη Βαλένθια τόλμησαν να κατέβουν στους δρόμους, να σταματούν εργάτες, μεμονωμένα ή κατά ομάδες, και, εάν αυτοί ανήκαν στην CNT ή στη FAI, τους έβριζαν και τους έσκισαν τα διακριτικά τους καθώς και τα συνδικαλιστικά τους βιβλιάρια. Ο νέος αρχηγός της αστυνομίας έδωσε εντολές να μην σταματούν πια τους ανθρώπους στο δρόμο. Τις αγνόησαν. Με ή χωρίς στολή, εν μέρει παράνομα, οι Φρουροί Εφόδου συνέχισαν να σταματούν τους εργάτες. Κάθε μέρα συνέβαιναν νέα επεισόδια. Να ένα παράδειγμα:

Την Κυριακή το βράδυ, στις 9 του Μάη, μετά από δύο μέρες ψυχιάς, κάποια ανεξέλεγκτα στοιχεία της UGT, επωφελούμενα από το ότι δεν κυκλοφορούσε κόσμος μέσα στην πόλη, έστειλαν, στις 10 η ώρα, μερικούς εργάτες του δικού τους Συνδικάτου Εργατών Μετάλλου, που βρισκόταν στην οδό Ντιπουτασιόν, στα γραφεία Συνδικάτου Εργατών Θεάτρου της CNT, που βρισκόταν απέναντι. Είχαν διαλέξει μια ώρα κατά την οποία δεν περίμεναν να υπάρξει καμιά αντίσταση. Οι σύντροφοί μας ήταν εκεί, αλλά αποφάσισαν να μην αντισταθούν. Τηλεφώνησαν στην Εκτελεστική Επιτροπή της UGT και ζήτησαν να αποσύρει τα ανεξέλεγκτα και απειθαρχητα μέλη της από τα γραφεία του Συνδικάτου της CNT. Την Πέμπτη, 13 του Μάη, τα γραφεία ήταν ακόμη κατειλημμένα.

Θα αναφέρουμε ένα ακόμη πιο σημαντικό παράδειγμα:

Ο τομέας της Τέχνης του Συνδικάτου Ελευθέρων Επαγγελματιών της CNT παρουσίαζε στα γραφεία του μία έκθεση τέχνης. Επρόκειτο για ζωγραφικούς πίνακες, που διέσωσαν οι αναρχικοί, κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών της καταστροφής. Κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων του Μάη του 1937, κάποια ανεξέλεγκτα στοιχεία του PSUC εισέβαλαν στην αίθουσα της έκθεσης, οπλισμένα με πιστόλια και περίστροφα. Οι παρόντες καλλιτέχνες δεν ήθελαν να αρχίσουν μια αιματηρή μάχη. Τα ανεξέλεγκτα στοιχεία κατέλαβαν και τα γραφεία του Συνδικάτου και την Αίθουσα της Τέχνης. Οι πιστολέρος των στασιαστών κυριάρχησαν στα πολιτιστικά κέντρα των αναρχικών. Οι αναρχικοί, εάν ήταν άνθρωποι του αίματος και της σκληρότητας, όπως διαδιδόταν τόσο στην Ισπανία όσο και στο εξωτερικό, θα προχωρούσαν στην ανακατάληψη του κτιρίου. Απέριψαν αυτή την ενέργεια. Δεν ήθελαν να θέσουν σε κίνδυνο τους καλλιτεχνικούς θησαυρούς που είχαν διασώσει στις 19 του Ιούλη του 1936. Οι υπεύθυνες Επιτροπές τους προτίμησαν να έλθουν σε συνεννόηση με την κυβέρνηση για να διασώσουν τα έργα τέχνης από τους εισβολείς.

Βάσει της συμφωνίας, οι κρατούμενοι και των δύο πλευρών έπρεπε να απελευθερωθούν αμέσως. Οι σύντροφοι της CNT και της FAI κράτησαν το λόγο τους. Αυτοπειθάρχησαν και αμέσως απελευθέρωσαν εκατοντάδες κρατουμένων, οι περισσότεροι από τους οποίους

βρίσκονταν εθελοντικά υπό την προστασία των αναρχικών. Οι αντίπαλοι των αναρχικών δεν κράτησαν το λόγο τους. Χρειάστηκαν επίπονες διαπραγματεύσεις για να απελευθερωθούν οι αναρχικοί κρατούμενοι από τους Κομμουνιστές και από τους Καταλανούς Εθνικιστές. Μια ολόκληρη εβδομάδα μετά την αποκατάσταση της ομαλότητας, πολλά μέλη της CNT και της FAI κρατούνταν ακόμη. Στις 13 του Μάη, οι αναρχικοί Κοσμέ Πάουλες δελ Ρόρο, Χοσέ Ντομίνγκεζ, Αντόνιο Ιγκνιθίλ, Φρανθίσκο Σαρκουέδα είναι ακόμη κρατούμενοι στο στρατόπεδο "Κάρλ Μαρξ", ενώ ο Μιγκουέλ Καστέλς, ο Χοσέ Ντεγκά, ο Αλβάρο Γκαλθεράν, ο Χοσέ Λουίς Γκαρθία, ο Μανουέλ Χόρνο, ο Χοσέ Λούθιο Γκομέζ, ο Εουλόγιο Μαρκές Ρομέρο και ο Αντόνιο Σάντσεζ κρατούνται ακόμη στα γραφεία της Κεντρικής Επιτροπής του PSUC. Στα γραφεία του Estat Catala ο Μιγκουέλ Πικουέ Ιμπανέζ, ο Χοσέ Ροβίρα και ο Ραμόν Ρομπέγιο, όλοι αγωνιστές της CNT και της FAI, είναι ακόμη υπό κράτηση. 200 αγωνιστές της CNT και της FAI είναι ακόμη φυλακισμένοι στα αστυνομικά κελιά. Πολλοί είχαν συλληφθεί στο Μέγαρο της Χενεραλιδάδ και κρατούνται ακόμη. Άλλοι έχουν εξαφανισθεί, χωρίς κανείς να γνωρίζει αν κρατούνται από το PSUC ή από το ESTAT CATALA.

* * * * *

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΜΜΑ ΓΚΟΛΝΤΜΑΝ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΩΞΕΙΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΙΣΠΑΝΙΑ.

Κατά την πρώτη μου επίσκεψη στην Ισπανία, το Σεπτέμβριο του 1936, τίποτε δεν μου προκάλεσε τόσο μεγάλη εντύπωση όσο η τεράστια πολιτική ελευθερία που συνάντησα παντού. Είναι αλήθεια ότι αυτή η ελευθερία δεν επεκτεινόταν και στους φασίστες· αλλά, εκτός από αυτούς τους συνειδητούς εχθρούς της επανάστασης και της χειραφέτησης των εργατών στην Ισπανία, όλοι όσοι ανήκαν στο αντιφασιστικό μέτωπο απολάμβαναν μια πολιτική ελευθερία που δύσκολα μπορούσε να συναντήσει κανείς σε οποιαδήποτε από τις αποκαλούμενες Ευρωπαϊκές Δημοκρατίες. Το κόμμα που χρησιμοποιούσε στο μεγαλύτερο βαθμό αυτή την πολιτική ελευθερία στην επαναστατημένη Ισπανία ήταν το PSUC, το Σταλινικό κόμμα. Το ραδιόφωνό του και τα μεγάφωνά του ακούγονταν παντού. Τα μέλη του καμάρωναν μπροστά σε όλους, κατά τρόπο ενοχλητικό, παρελαύνοντας καθημερινά με βήμα στρατιωτικό και ανεμίζοντας τις σημαίες τους. Ένοιωθαν ιδιαίτερα ικανοποιημένοι να παρελαύνουν μπροστά από το Κτίριο της Περιφερειακής Επιτροπής της CNT, θέλοντας να δώσουν στην

CNT και στη FAI να καταλάβουν την απόφασή τους να τους επιτεθούν, όταν θα αποκτήσουν την πλήρη εξουσία. Αυτό ήταν φανερό σε όλους τους αντιπροσώπους και τους συντρόφους από το εξωτερικό, που είχαν έλθει να βοηθήσουν τον αντιφασιστικό αγώνα. Δεν ίσχυε, όμως, το ίδιο για τους Ισπανούς συντρόφους μας. Αυτοί απέδιδαν μικρή σημασία στην κομμουνιστική θρασύτητα. Ισχυρίζονταν ότι αυτό το τσίρκο των αγυρτών δε θα μπορούσε να καθορίσει τον επαναστατικό αγώνα και ότι οι ίδιοι είχαν να κάνουν σημαντικότερα πράγματα από το να σπαταλούν το χρόνο τους σε ανωφελείς εκδηλώσεις. Σχημάτισα την άποψη ότι οι Ισπανοί σύντροφοί μας είχαν ελάχιστη κατανόηση της μαζικής ψυχολογίας, που χρειάζεται τις σημαιοφορίες, τους λόγους, τη μουσική και τις διαδηλώσεις. Επίσης, κατάλαβα, ότι, ενώ η CNT και η FAI είχαν επικεντρώσει τη δράση τους στο εποικοδομητικό τους έργο και στον πόλεμο στα διάφορα μέτωπα, οι κομμουνιστές σύμμαχοί τους είχαν συνειδητοποιήσει ότι στη βράση κολλάει το σίδερο. Αυτοί, από τότε, έδειχναν ότι γνώριζαν τα όσα επρόκειτο να διαπράξουν.

Κατά τη διάρκεια της πρώτης, τρίμηνης, παραμονής μου στην Ισπανία, επισκέφτηκα πολλές αγροτικές και βιομηχανικές κολλεκτίβες, μαιευτήρια, νοσοκομεία και η τελευταία αλλά όχι λιγότερο σημαντική επίσκεψή μου ήταν στη φυλακή “Μοδέλο”. Σ’ αυτή τη φυλακή είχαν “φιλοξενηθεί” παλιότερα μερικοί από τους πιο σημαντικούς επαναστάτες και αναρχικούς της Καταλωνίας. Οι πρωϊκοί μας σύντροφοι Ντουρρούτι, Ασκάσο,

Γκαρθία Ολιβέρ και πολλοί άλλοι είχαν “φιλοξενηθεί” σε κελιά γειτονικά με το κελί του Κομπάνυς, του νέου Πρόεδρου της Χενεραλιδάδ. Επισκέφτηκα αυτό το ίδρυμα μαζί με έναν γιατρό σύντροφο, που είχε κάνει μια ειδική μελέτη πάνω στην ψυχολογία του εγκλήματος. Ο διευθυντής της φυλακής μου έδωσε την άδεια να μπορώ να επισκεφτώ κάθε μέρος της φυλακής καθώς και το δικαίωμα να συζητήσω με όποιον φασίστα επιθυμούσα, χωρίς την παρουσία των φυλάκων. Μεταξύ των λίγων εκατοντάδων θαυμαστών του Φράνκο υπήρχαν δημόσιοι υπάλληλοι και ιερείς. Αυτοί με διαβεβαίωσαν με μια φωνή για την ευπρεπή και δίκαιη αντιμετώπιση που είχαν από τους υπεύθυνους για το χώρο, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν μέλη της CNT και της FAI.

Το ενδεχόμενο να αντικατασταθούν σύντομα οι φασίστες από επαναστάτες και αναρχικούς βρισκόταν πολύ μακριά από το μυαλό μου. Αν μη τι άλλο, το αποκορύφωμα της επανάστασης, το Φθινόπωρο του 1936, έδινε ελπίδες για την εξαφάνιση του στίγματος των φυλακών, αμέσως μετά την ήττα του Φράνκο και των ορδών του.

Μετά την απεχθή δολοφονία του Καμίλλο Μπερνέρι και του συγκατοίκου του Μπαρμπιέρι, που ήταν από τους πιο συμπαθητικούς συντρόφους ανάμεσα στους αναρχικούς, ακολούθησαν ομαδικές συλλήψεις, ακρωτηριασμοί και θάνατοι. Όντας μακριά από την Ισπανία, όλα αυτά μου φαινόταν εντελώς φανταστικά και δεν μπορούσα καθόλου να πιστέψω ότι επήλθε μια τέτοια αλλαγή στην εσωτερική πολιτική κατάσταση της Ισπα-

νίας. Αποφάσισα να ξαναεπισκεφτώ την Ισπανία για να διαπιστώσω ιδίοις όμμασι κατά πόσο η προσφάτως αποκτημένη ελευθερία των Ισπανικών μαζών είχε αφανιστεί από τα πρωτοπαλλήκαρα του Στάλιν.

Για δεύτερη φορά έφτασα στην Ισπανία στις 16 του Σεπτεμβρίου του 1937. Πήγα αμέσως στην Βαλένθια και εκεί διαπίστωσα ότι 1.500 μέλη της CNT, σύντροφοι της FAI και της Ελευθεριακής Νεολαίας, εκατοντάδες μέλη του POUM, ακόμη και μέλη της Διεθνούς Ταξιαρχίας, είχαν γεμίσει τις φυλακές της Βαλένθια. Κατά τη διάρκεια της σύντομης παραμονής μου στη Βαλένθια, κίνησα γη και ουρανό για να μου επιτραπεί να επισκεφτώ μερικούς συντρόφους μας, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Γκουστέλ Ντόρστερ, που τον είχα γνωρίσει στη Γερμανία, όπου ήταν ένας από τους πιο δραστήριους αγωνιστές του αναρχοσυνδικαλιστικού κινήματος, πριν την άνοδο του Χίτλερ στην εξουσία. Με διαβεβαίωσαν ότι θα μου επέτρεπαν. Αλλά, την τελευταία στιγμή, πριν την επιστροφή μου στη Βαρκελώνη, ενημερώθηκα ότι δεν επιτρεπόταν να επισκέπτονται τη φυλακή οι ξένοι. Σύντομα, διαπίστωσα ότι η ίδια κατάσταση επικρατούσε σε κάθε πόλη και χωριό που επισκεπτόμουν. Χιλιάδες σύντροφοι και άλλοι γνήσιοι επαναστάτες είχαν γεμίσει τις φυλακές του καθεστώτος των Νεγκρίν - Πριέτο και των Σταλινικών¹⁸.

18. Στις 15 του Μάη του 1937, μετά από απαίτηση δύο κομμουνιστών υπουργών της Κεντρικής Κυβέρνησης, που ζητούσαν να τιμωρηθούν η CNT, η FAI και το POUM ως υπεύθυ-

Όταν επέστρεψα στη Βαρκελώνη, στις αρχές του Οκτωβρίου, ζήτησα αμέσως να δω τους συντρόφους μας στη φυλακή Μοδέλο. Μετά από πολλές δυσκολίες, ο σύντροφος Αουγκουστίν Σούχου κατάφερε να μου δοθεί η άδεια για μια συνέντευξη με μερικούς από τους Γερμανούς συντρόφους. Μεγάλη ήταν η έκπληξή μου όταν είδα, κατά την άφιξή μου στη φυλακή, ότι ο Διευθυντής των φυλακών ήταν ο ίδιος. Κι αυτός επίσης με αναγνώρισε και μου επέτρεψε πάλι να επισκεφτώ ελεύθερα όλους τους χώρους της φυλακής. Δεν χρειάστηκε να συνομιλώ με τους συντρόφους, έχοντας ανάμεσά μας τα απεχθή κιγκλιδώματα. Ήμουν στην αίθουσα συγκεντρώσεως των κρατουμένων της φυλακής, περιτριγυρισμένη από Γερμανούς, Ιταλούς, Βουλγάρους, Ρώσους και Ισπανούς συντρόφους, που προπαθούσαν όλοι να μου μιλήσουν ταυτοχρόνως και να μου εκθέσουν τις συνθήκες της φυλακής. Διαπίστωσα ότι εκτός από την πλίθια κατηγορία περί “Τροτσκισμού” δεν υπήρχε εναντίον τους έστω και μία κατηγορία που να μπορούσε να σταθεί σε κάποιο Δικαστήριο, ακόμη και υπό καπιταλιστικό καθεστώς.

νοι για τα γεγονότα του Μάη της Βαρκελώνης, πέφτει η Κυβέρνηση Καμπαλλέρο και σχηματίζεται νέα Κυβέρνηση με Πρωθυπουργό τον άνθρωπο της Μόσχας, τον Χουάν Νεγκρίν. Ο Χουάν Νεγκρίν (JUAN NEGRIN) ήταν Υπουργός Οικονομικών στην προηγούμενη κυβέρνηση Καμπαλλέρο και με δική του ευθύνη μεταφέρθηκε ο Ισπανικός χρυσός στη Ρωσία. Ο Ινδαλέθιο Πριέτο (INDALECIO PRIETO) έγινε Υπουργός Εθνικής Αμύνης στη νέα Κυβέρνηση.

Αυτοί οι άνθρωποι, που είχαν συρρεύσει στην Ισπανία από όλα τα μέρη του κόσμου για να βοηθήσουν την Ισπανική Επανάσταση, για να ενισχύσουν τις γραμμές των αντιφασιστών και για να θυσιάσουν τη ζωή τους στον αγώνα εναντίον του Φράνκο, θεωρούνταν αιχμάλωτοι. Άλλοι είχαν συλληφθεί στους δρόμους και εξαφανίσθηκαν χωρίς να αφήσουν κανέναν ίχνος πίσω τους. Μεταξύ πολλών άλλων ήταν και ο Ράιν, γιός του διεθνώς γνωστού Ρώσου Μενσεβίκου Αμπράμοβιτς.

Το πιο πρόσφατο θύμα είναι ο Κουρτ Λαντάου, πρώην μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Αυστριακού Κομμουνιστικού Κόμματος και μέλος, πριν από τη σύλληψή του, της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΡΟUM. Κάθε προσπάθεια για την ανεύρεσή του έχει αποτύχει. Λαμβάνοντας υπ' όψιν μας την εξαφάνιση του Αντρέ Νιν και πλήθος άλλων, είναι λογικό να συμπεράνουμε ότι ο Κουρτ Λαντάου είχε την ίδια τύχη.

Ας επιστρέψουμε, όμως, στη φυλακή Μοδέλο. Είναι αδύνατο να δώσουμε όλα τα ονόματα, διότι υπάρχουν σ' αυτή τη φυλακή πάρα πολλοί φυλακισμένοι. Η πιο σημαντική περίπτωση είναι αυτή ενός συντρόφου που, κατέχοντας μια πολύ υπεύθυνα θέση πριν τα γεγονότα του Μάη, παρέδωσε στη Χενεραλιδάδ εκατομμύρια πεσέτες που βρέθηκαν σε Εκκλησίες και Αρχοντικά. Αυτός ο σύντροφος κρατείται με τη γελοία κατηγορία ότι έχει κατακραστεί 100.000 πεσέτες.

Μια άλλη περίπτωση είναι αυτή του συντρόφου Χέλμουτ Κλόζε, μέλους της CNT - FAI. Συνελήφθη στις 2 του Ιούλη. Μέχρι σήμερα ούτε δίκη υπήρξε ούτε του

απαγγέλθηκε καμιά κατηγορία. Ο σύντροφος Κλόζε ήταν παλιότερα μέλος της Γερμανικής αναρχοσυνδικαλιστικής οργάνωσης FAUD. Έχοντας συλληφθεί πολλές φορές, αποφάσισε να μεταναστεύσει στη Γιουγκοσλαβία, το καλοκαίρι του 1933. Εξ αιτίας της αντιφασιστικής του δράσης απελάθηκε από τη Γιουγκοσλαβία, το Φεβρουάριο του 1937, και το Μάρτιο πήγε στην Ισπανία. Προσχώρησε στην ένοπλη συνοριακή δύναμη της FAI, στο Τάγμα “Δε λα Κόστα”. Τον Ιούνιο, μετά τη διάλυση αυτού του Τάγματος, εντάχθηκε στην αγροτική κολλεκτίβα του Σαν Ανόρες. Με πρόταση της ομάδας στην οποία ανήκε ανέλαβε αργότερα την αναδιοργάνωση της Κολλεκτίβας των Ραπών της Επιτροπής Μεταναστών. Η κατηγορία της Τσεκά εναντίον του ότι απόπλισε κάποιους αξιωματικούς, ενώ υπηρετούσε στην ένοπλη συνοριακή δύναμη της Φιγκουέρας, είναι εντελώς αστήρικτη.

Άλλη περίπτωση είναι αυτή του Διοικητή Αλμπέρτ Κίλλε. Συνελήφθη στις 7 του Σεπτεμβρη. Δεν έδωσε καμία αφορμή. Στη Γερμανία ήταν μέλος του Συνδικάτου Παραγωγής Τροφίμων και του Κομμουνιστικού Κόμματος. Το 1933 μετανάστευσε στην Αυστρία. Μετά τα γεγονότα του Φεβρουαρίου¹⁹ κατέφυγε στην Πρά-

19. Τη νύχτα της 27ης Φεβρουαρίου του 1933 έλαβε χώρα ο εμπρησμός του Ράιχσταγ, που χρησιμοποιήθηκε από τον Χίτλερ για την κήρυξη καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης με σκοπό “την προστασία του Κράτους και του λαού της Γερμανίας”. Έτσι, ανεστάλη η ισχύς του άρθρου 7 του γερμανικού Συντάγματος, που προέβλεπε την προστασία των πολιτικών και ατομικών ελευθεριών.

γα, αλλά αργότερα επέστρεψε στην Αυστρία, απ' όπου απελάθηκε και έφυγε για τη Γαλλία. Συνδέθηκε με τη Γερμανική αναρχοσυνδικαλιστική ομάδα που υπήρχε στη Γαλλία. Τον Αύγουστο του 1936 πήγε στην Ισπανία, όπου πολέμησε και τραυματίστηκε στο Μέτωπο. Ανήκε στη Φάλαγγα Ντουρρούτι μέχρι τη στιγμή της στρατιωτικοποίησης.

Επισκέφτηκα επίσης και την πτέρυγα των φυλακισμένων του ΡΟUM. Πολλοί απ' αυτούς είναι Ισπανοί, αλλά ανάμεσά τους υπάρχει και ένας μεγάλος αριθμός ξένων, Ιταλών, Γάλλων, Ρώσων και Γερμανών. Δύο μέλη του ΡΟUM με πλησίασαν προσωπικά. Μου έκαναν μια σύντομη αναφορά στη δύσκολη προσωπική τους κατάσταση και μου ζήτησαν να στείλω ένα μήνυμα στις συζύγους τους στο Παρίσι. Ανάμεσά τους ήταν και ο Νίκολας Σαντέλεβιτς, γιός του διάσημου Μενσεβίκου που είχε περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στη Σιβηρία. Ο Νίκολας Σαντέλεβιτς δε μου έδωσε ούτε και την ελάχιστη εντύπωση ότι θα μπορούσε να είναι ένοχος για τις πολλές κατηγορίες που του απαγγέλονταν, μεταξύ των οποίων και αυτή "της παροχής πληροφοριών στους φασίστες". Μόνο το διεστραμμένο κομμουνιστικό μυαλό μπορούσε να φυλακίσει έναν άνθρωπο, επειδή το 1922 είχε εγκαταλείψει παράνομα τη Ρωσία.

Μια άλλη περίπτωση είναι αυτή του Ρίτσαρντ Τίετς που συνελήφθη καθώς εξέρχονταν από το Προξενείο της Αργεντινής στη Βαρκελώνη, όπου είχε μεταβεί, πριν τη σύλληψή του, για μία υπόθεση της γυναίκας του.

Όταν ζήτησε να μάθει τους λόγους της σύλληψής του, ο Επίτροπος του είπε με πλήρη αδιαφορία: “Μόλις τώρα τα σκέπτομαι”. Αυτό ήταν προφανώς αρκετό για να φυλακισθεί ο Ρίτσαρντ Τίετς στη φυλακή “Μοδέλο” από τον Ιούλιο.

Η κατάσταση των κρατουμένων στη φυλακή Μοδέλο είναι οπωσδήποτε καλύτερη απ’ αυτή των κρατουμένων στις φυλακές της Τσεκά, που δημιουργήθηκαν από τους Σταλινικούς σύμφωνα με τα καλύτερα παραδείγματα του Κομμουνιστικού Κόμματος στη Σοβιετική Ρωσία. Η φυλακή “Μοδέλο” διατηρεί ακόμη τα παραδοσιακά πολιτικά δικαιώματα, όπως το δικαίωμα των φυλακισμένων να συνευρίσκονται ελεύθερα, να οργανώνουν τις επιτροπές τους που θα τους εκπροσωπούν στις συζητήσεις με το Διευθυντή της φυλακής, να λαμβάνουν δέματα, τσιγάρα, κ.λ.π., συμπληρωματικά προς τις πενιχρές παροχές της φυλακής. Μπορούν, επίσης, να στέλνουν και να δέχονται γράμματα καθώς και να διαβάζουν διάφορα έντυπα. Επί πλέον, εκδίδουν μικρές εφημερίδες και δελτία ειδήσεων της φυλακής, που μπορούν να τα τοιχοκολλούν στους διαδρόμους όπου συγκεντρώνονται όλοι οι φυλακισμένοι. Και στην πτέρυγα των συντρόφων μας και σ’ αυτή του ΡΟUM βρήκα τέτοιες εφημερίδες της φυλακής, αφίσες και φωτογραφίες των ηρώων και των δύο οργανώσεων. Στην πτέρυγα του ΡΟUM υπήρχε μια ωραία ζωγραφιά του Αντρέ Νιν και μια φωτογραφία της Ρόζας Λούξεμπουργκ, ενώ οι αναρχικοί είχαν στον τοίχο τη φωτογραφία του Ασκάσο και του Ντουρρούτι.

Μεγάλη εντύπωση μου προξένησε το κελί όπου κρατούνταν ο Ντουρρούτι μέχρι την απελευθέρωσή του στις εκλογές του 1936. Το είκαν αφήσει ακριβώς όπως ήταν όταν ζούσε εκεί, χωρίς τη θέλησή του, ο Ντουρρούτι. Κάποιες μεγάλες αφίσες του γενναίου μας συντρόφου έκαναν το κελί πολύ ζωντανό. Το παράξενο, όμως, είναι ότι το κελί του Ντουρρούτι βρίσκεται στην πτέρυγα των φασιστών. Ρωτώντας να μάθω γιατί συνέβαινε αυτό, πήρα από έναν φύλακα την απάντηση ότι “συμβολίζει το ζωντανό πνεύμα του Ντουρρούτι που θα καταστρέψει το φασισμό”. Ήθελα πάρα πολύ να φωτογραφίσω το κελί του Ντουρρούτι, αλλά έπρεπε να ζητήσω άδεια από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και έτσι εγκατέλειψα την ιδέα. Ποτέ στη ζωή μου δε ζήτησα κάποια χάρη από Υπουργούς Δικαιοσύνης και δε θα μπορούσα, πολύ περισσότερο, να ζητήσω το οτιδήποτε από την αντεπαναστατική κυβέρνηση, την Ισπανική Τσεκά.

Η επόμενη επίσκεψή μου ήταν στις γυναικείες φυλακές, που τις βρήκα σε καλύτερη κατάσταση από τις φυλακές “Μοδέλο”. Μόνο έξι πολιτικές κρατούμενες ήταν εκεί εκείνη την περίοδο. Ανάμεσά τους ήταν η Κάτια Λαντάου, σύζυγος του Κουρι Λαντάου, που είχε συλληφθεί μερικούς μήνες πριν απ’ αυτόν. Ήταν μια γυναίκα πλήρως αφοσιωμένη στις ιδέες της σαν τις παλιές Ρωσίδες επαναστάτριες. Γνώριζα ήδη την εξαφάνιση και τον πιθανό θάνατο του συζύγου της, αλλά δεν είχα το θάρρος να της αποκαλύψω αυτό το γεγονός. Η συζήτησή μου με την Κάτια Λαντάου έγινε τον

Οκτώβριο. Το Νοέμβριο, πληροφορήθηκα από μερικούς συντρόφους της στο Παρίσι ότι ξεκίνησε απεργία πείνας, στις 11 του Νοέμβρη. Μόλις πληροφορήθηκα ότι η Κάτια Λαντάου αφέθηκε ελεύθερη μετά από δύο απεργίες πείνας.

Λίγες μέρες πριν την αναχώρησή μου από την Ισπανία πληροφορήθηκα από μία έγκυρη πηγή ότι η παλιά φοβερή Βασιλίλη, η φυλακή του Μόντχουϊτς, ξαναχρησιμοποιούνταν για τον εγκλεισμό πολιτικών κρατουμένων. Πρόκειται για μια φρικτή φυλακή, που κάθε της πέτρα αποτελεί μαρτυρία για την απάνθρωπη συμπεριφορά, για τις χιλιάδες που σκοτώθηκαν με τις πιο άγριες μεθόδους βασανιστηρίων ή τρελλάθηκαν ή αυτοκτόνησαν. Στη φυλακή του Μόντχουϊτς, το 1897, είχε επαναιειτουργήσει το σύστημα της Ισπανικής Ιερής Εξέτασης από τον Πρωθυπουργό Κανόβα δελ Καστίγιο. Υπό τις εντολές του, 300 εργάτες, ανάμεσά τους πολλοί σπουδαίοι Ισπανοί αναρχικοί, κρατήθηκαν για μήνες στα υγρά και βρώμικα σκοτεινά κελιά της φυλακής, όπου βασανίστηκαν επανειλημμένα, αρνούμενοι τις υπηρεσίες των δικηγόρων. Σ' αυτή τη φυλακή δολοφονήθηκε από την Ισπανική Κυβέρνηση και την Καθολική Εκκλησία ο Φρανθίσκο Φερρέρ²⁰. Τον περασμένο χρόνο επισκέφτηκα αυτό το τρομερό φρούριο και δεν υπήρ-

20. Ο Φρανθίσκο Φερρέρ (FRANSISCO FERRER) ήταν αναρχικός παιδαγωγός, που τη δεκαετία του 1890 ίδρυσε στη Βαρκελώνη το "Σύγχρονο Σχολείο", που είχε ως σκοπό του τη διάδοση της ορθολογικής εκπαίδευσης. Συνάντησε τη μεγάλη

χαν καθόλου φυλακισμένοι· τα κελιά του ήταν άδεια. Κατεβήκαμε στα κατασκότεινα βάθη του με δαυλούς στα χέρια για να φωτίζουν το δρόμο μας. Ήταν σα να άκουγα τις αγωνιώδεις κραυγές των χιλιάδων θυμάτων που είχαν αφήσει εκεί την τελευταία τους πνοή. Ένοιωσα μεγάλη ανακούφιση, όταν βγήκα πάλι στο φως.

Και όμως, μετά απ' όλα αυτά η ιστορία επαναλαμβάνεται. Η φυλακή του Μόντχουϊτς χρησιμοποιείται πάλι για τους παλιούς φρικτούς σκοπούς της. Είναι γεμάτη από φλογερούς επαναστάτες, που ήταν μεταξύ των πρώτων που έφυγαν για τα διάφορα μέτωπα. Πολιτοφύλακες της Φάλαγγας Ντουρρούτι, που με τη θέλησή τους έδωσαν τα πάντα στον αγώνα εναντίον του φασισμού, αλλά ήταν απρόθυμοι να μετατραπούν σε στρατιωτικά αυτόματα, μέλη της Διεθνούς Ταξιαρχίας, που είχαν έρθει στην Ισπανία από κάθε χώρα για να πολεμήσουν το φασισμό, βρίσκονται τώρα μπροστά σε σκληρές διακρίσεις εναντίον τους, εναντίον των αξιωματικών τους και των πολιτικών επιτρόπων τους και ανακαλύπτουν την εγκληματική φθορά ανθρώπινων ζωών που οφειλόταν στη στρατιωτική άγνοια, στους κομματικούς σκοπούς και στην κομματική δόξα. Όλοι αυτοί, και ακόμη περισσότεροι, είναι φυλακισμένοι στο φρούριο του Μόντχουϊτς.

εχθρότητα της Εκκλησίας, που ήθελε να σταματήσει κάθε εκπαιδευτική προσπάθεια, και μάλιστα ορθολογική, που δεν ελεγχόταν απ' αυτήν. Γι' αυτό, κατηγορήθηκε ως υπεύθυνος της εξέγερσης του 1909 και εκτελέστηκε.

Μετά την παγκόσμια σφαγή και τον συνεχή τρόπο των ανθρώπων κάτω από τα δικτατορικά καθεστώτα, κόκκινα και μαύρα, οι ανθρώπινες ευαισθησίες έχουν ατροφήσει αλλά, πρέπει να υπάρχουν ακόμη κάποιοι που διατηρούν το αίσθημα του δικαίου. Είναι αλήθεια ότι ο Ανατόλ Φρανς²¹, ο Τζωρτζ Μπράντες και πολλές άλλες μεγάλες ψυχές, που με τις διαμαρτυρίες τους, το 1922, έσωσαν 22 θύματα του Σοβιετικού Κράτους, δεν είναι πια μαζί μας. Υπάρχουν, όμως, ακόμη οι: Ζιντ, Σιλόνε, Άλντους Χάξλεϋ, Χάβελοκ Έλλις, Τζων Κάουπερ Πάουις, Ρεβέκκα Ουέστ, Έθελ Μάννιν και άλλοι, που σίγουρα θα διαμαρτύρονταν, εάν γνώριζαν τις άγριες πολιτικές διώξεις του καθεστώτος του Νεγκρίν, του Πριέτο και των Κομμουνιστών.

Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορώ να σωπάσω μπροστά σε τέτοιες βάρβαρες πολιτικές διώξεις. Ως έκφραση δικαιοσύνης απέναντι στους χιλιάδες φυλακισμένους συντρόφους μας, που άφησα στην Ισπανία, έχω καθήκον να μιλήσω ανοικτά και θα μιλήσω.

ΕΜΜΑ ΓΚΟΛΝΤΜΑΝ

Λονδίνο, Δεκέμβριος του 1937.

(εφημερίδα "Ισπανία και Κόσμος", 10 - 12 - 1937).

21. Ο Ανατόλ Φράνς (FRANCE) είχε πεθάνει το 1924. Σημαντική μορφή των γαλλικών γραμμάτων, που είχε σχέσεις με τους σοσιαλιστές και ειδικότερα με το Γάλλο σοσιαλιστή ηγέτη Ζωρές. Αντιτάχθηκε στο ρατσισμό εναντίον των Εβραίων και υπερασπίστηκε τον Άλφρεντ Ντρέιφους. Επίσης, πήρε θέση εναντίον του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο Τζωρτζ Μπράντες (BRANDES) είχε πεθάνει το 1927. Ο

Μπράντες είχε επηρεασθεί από τον Άγγλο φιλελεύθερο πολιτικό φιλόσοφο Τζων Στιούαρτ Μιλλ και εισήγαγε στη χώρα του, τη Δανία, τις φιλελεύθερες πολιτικές και πολιτιστικές τάσεις της Δ. Ευρώπης.

Ο Αντρέ Ζίντ (GIDE: 1869 - 1951), σημαντικός Γάλλος συγγραφέας, για ένα διάστημα επηρεάσθηκε από τον κομμουνισμό. Γι' αυτό, το 1931 επισκέφθηκε την ΕΣΣΔ. Όμως, όταν επέστρεψε στη Γαλλία εξέφρασε την απογοήτευσή του στο βιβλίο του "Επιστροφή από την ΕΣΣΔ" (RETOUR DE L'URSS, 1936).

Ο Ινιάτσιο Σιλόνε(SILONE: 1900 - 1978), Ιταλός πεζογράφος, κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων του φασιστικού καθεστώτος του Μουσσολίνι αγωνίσθηκε στο πλευρό του κομμουνιστικού κόμματος. Το 1930, διαβλέποντας τον καταπιεστικό χαρακτήρα του Ρωσικού καθεστώτος, εγκατέλειψε το κομμουνιστικό κόμμα. Από τότε αγωνιζόταν για την υπεράσπιση των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων του ανθρώπου σε συνδυασμό με μία αδιαλλαξία απέναντι στον Ρωσικό ολοκληρωτικό κομμουνισμό.

Ο Άλντους Χάξλεϋ (HUXLEY: 1894 - 1963) ήταν Άγγλος μυθιστοριογράφος, που από το 1937 εγκαταστάθηκε οριστικά στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ο Άγγλος δοκιμιογράφος και μελετητής της σεξουαλικής συμπεριφοράς Έλλις Χάβελοκ (1859 - 1939) είχε ιδιαίτερη σχέση με την Ισπανία, μια και το έργο του "Η ψυχή της Ισπανίας" (THE SOUL OF THE SPAIN, 1908) θεωρείται, ακόμη και σήμερα, μια αξιόλογη μελέτη της Ισπανίας και του πολιτισμού της.

Ο Άγγλος συγγραφέας Τζων Κάουπερ Πάουις (1872 - 1963) είχε εκδηλώσει τη σαφή του υποστήριξη προς τα ελευθεριακά επιτεύγματα των Ισπανών αναρχικών. (Βλέπε και το γράμμα της Ε. Γκόλντμαν προς τον Τζ. Κάουπερ Πάουις, στο "Η Έμμα Γκόλντμαν για την Ισπανική Επανάσταση, - Α. Το Ισπανικό Αναρχικό Κίνημα", σελίδες 44-47, εκδόσεις "Αρδην").

Εκδόσεις Ἄρδην
Φυλῆς 88, 104 34 - ΑΘΗΝΑ

Φωτοστοιχειοθεσία & Σελιδοποίηση
Ἄρδην

Εκτύπωση
ΕΚΔΟΤΙΚΗ - ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ
Διονύσου 6, 104 42 - ΑΘΗΝΑ

Βιβλιοδεσία
Θ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ - Π. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ Ο.Ε.
Ορφέως 200, 122 41 - ΑΙΓΑΛΕΩ

“Μετά την παγκόσμια σφαγή και τον συνεχή τρόμο των ανθρώπων κάτω από τα δικτατορικά καθεστώτα, κόκκινα και μαύρα, οι ανθρώπινες ευαισθησίες έχουν ατροφήσει· αλλά πρέπει να υπάρχουν ακόμη κάποιοι που διατηρούν το αίσθημα του δικαίου. Είναι αλήθεια ότι ο Ανατόλ Φρανς, ο Τζωρτζ Μπράντες και πολλές άλλες μεγάλες ψυχές, που με τις διαμαρτυρίες τους, το 1922, έσωσαν 22 θύματα του Σοβιετικού Κράτους, δεν είναι πια μαζί μας. Υπάρχουν, όμως, ακόμη οι: Ζιντ, Σιλόνε, Άλντους Χάξλεϋ, Χάβελοκ Έλλις, Τζων Κάουπερ Πάουις, Ρεβέκκα Ουέστ, Έθελ Μάννιν και άλλοι, που σίγουρα θα διαμαρτύρονταν, εάν γνώριζαν τις άγριες πολιτικές διώξεις του καθεστώτος του Νεγκρίν, του Πριέτο και των Κομμουνιστών.

Σε κάθε περίπτωση, δεν μπορώ να σωπάσω μπροστά σε τέτοιες βάρβαρες πολιτικές διώξεις. Ως έκφραση δικαιοσύνης απέναντι στους χιλιάδες φυλακισμένους συντρόφους μας, που άφησα στην Ισπανία, έχω καθήκον να μιλήσω ανοικτά και θα μιλήσω”.

Έμμα Γκόλντμαν (Δεκέμβριος του 1937).